

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

STANOVISKO

**Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky
k návrhu štátneho záverečného účtu Slovenskej republiky za rok 2018**

Bratislava, máj 2019

Obsah

Zoznam skratiek	1
Zhrnutie	3
1. Ekonomický rámec rozpočtového hospodárenia SR v roku 2018	6
2. Hospodárenie verejnej správy v metodike ESA 2010	8
2.1 Saldo verejnej správy	8
2.2 Príjmy verejnej správy	10
2.3 Výdavky verejnej správy	15
2.4 Dlh verejnej správy	15
2.5 Štátny dlh	17
3. Hospodárenie štátneho rozpočtu na hotovostnej báze	18
3.1 Základné rozpočtové ukazovatele	18
3.2 Príjmy štátneho rozpočtu	19
3.3 Výdavky štátneho rozpočtu	20
3.4 Príjmy a výdavky rozpočtových kapitol	22
4. Stanovisko k vybraným politikám a kapitolám ŠR	23
4.1 Ministerstvo životného prostredia SR	23
4.2 Ministerstvo zdravotníctva SR	26
4.3 Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	28
4.4 Ministerstvo dopravy a výstavby SR	31
5. Vzťah štátneho rozpočtu k EÚ	36
6. Hospodárenie územnej samosprávy	39
6.1 Hospodárenie obcí	39
6.2 Hospodárenie VÚC	43
Tabuľková príloha	46

Zoznam skratiek

SKRATKA	VÝZNAM
ARDAL	Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity
b. c.	bežné ceny
DPH	daň z pridanej hodnoty
DPPO	daň z príjmov právnických osôb
ECB	Európska centrálna banka
EFSF	Európsky nástroj finančnej stability
EK	Európska komisia
ES	Európske spoločenstvo
ESA 2010	Európsky systém účtov
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
EÚ	Európska únia
EÚS	Európska územná spolupráca
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
FNM SR	Fond národného majetku SR
FR SR	Finančné riaditeľstvo SR
HDP	hrubý domáci produkt
HND	hrubý národný dôchodok
IFP	Inštitút finančnej politiky
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
JAVYS	Jadrová a vŕaďovacia spoločnosť a. s.
MDV SR	Ministerstvo dopravy a výstavby SR
MF SR	Ministerstvo financií SR
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
MRK	marginalizované rómske komunity
MSP	malé a stredné podnikanie
MV SR	Ministerstvo vnútra SR
MŠ	materské školy
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva SR
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia SR
NBS	Národná banka Slovenska
NDS, a. s.	Národná diaľničná spoločnosť, a. s.
NFP	nenávratný finančný príspevok
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad SR
NPK	Národný potravinový katalóg
NR SR	Národná rada SR
OP	operačný program
P	plán
p. b.	percentuálny bod
PO	Prioritná os
PRV	Program rozvoja vidieka
RIS	Rozpočtový informačný systém
RVS	rozpočet verejnej správy
S	skutočnosť
SE	Švédsko
s. c.	stále ceny
SR	Slovenská republika
ŠCP	štátne cenné papiere
ŠD	štátne dlhopisy
ŠP	Štátna pokladnica
ŠPP	štátne pokladničné poukážky
ŠÚ SR	Štatistický úrad SR

Stanovisko NKÚ SR k návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2018

ŠR	štátny rozpočet
ŠZÚ SR	štátny záverečný účet SR
V4+2	Slovenská republika, Česká republika, Poľsko, Maďarsko + Rakúsko, Slovinsko
VaV	Výskum a vývoj
vkm	vlakový kilometer
VpDP	Výbor pre daňové prognózy
VpMP	Výbor pre makroekonomické prognózy
VPS	Všeobecná pokladničná správa
VÚC	vyšší územný celok
VS	verejná správa
ZÚ	záverečný účet
ZSSK	Železničná spoločnosť Slovensko, a. s.
ŽSR	Železnice SR

Zhrnutie

Stanovisko NKÚ SR k návrhu ŠZÚ SR za rok 2018 je vypracované v súlade s ustanovením § 5 ods. 1 zákona o NKÚ SR a vychádza z kontrol vykonaných NKÚ SR v roku 2018 v kapitolách štátneho rozpočtu a v ostatných subjektoch VS.

NKÚ SR na základe výsledkov týchto kontrol dospel k týmto záverom.

Návrh ŠZÚ SR za rok 2018 v súlade s ustanovením § 29 ods. 2 zákona o rozpočtových pravidlách obsahuje:

- údaje o príjmoch, výdavkoch a výsledku rozpočtového hospodárenia subjektov VS a o stave dlhu VS k 31. 12. 2018 v metodike ESA 2010, vykázané Európskej komisii do 1. 4. 2019 v zmysle čl. 1 ods. 5 nariadenia Rady (ES) č. 479/2009 z 25. 5. 2009 o uplatňovaní Protokolu o postupe pri nadmernom schodku, ktorý tvorí prílohu Zmluvy o založení ES v platnom znení;
- vyhodnotenie zamerania a opatrení rozpočtovej politiky;
- údaje o príjmoch, výdavkoch a výsledku rozpočtového hospodárenia ŠR;
- iné údaje o plnení rozpočtu VS.

Napriek spomaleniu reálneho rastu globálnej ekonomiky aj ekonomiky eurozóny výkonnosť slovenskej ekonomiky v roku 2018 dosiahla rýchlejšie tempo rastu ako v roku 2017. Reálny HDP vzrástol za rok 2018 o 4,1 %, čo je o 0,9 p. b. viac ako v predchádzajúcom roku. Rozpočtové hospodárenie SR sa tak vyvíjalo v priaznivých podmienkach.

Konsolidovaný dlh VS v metodike ESA 2010 dosiahol k 31. 12. 2018 sumu 44 144 mil. eur, čo predstavuje 48,9 % HDP. Dlh VS sa od roku 2012 prvýkrát nachádza mimo sankčného pásma podľa ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti.

Podľa aktuálnych výsledkov hospodárenia dosiahli v roku 2018 príjmy VS výšku 35 906 mil. eur a výdavky VS 36 536 mil. eur. Hlavným dôvodom rastu daňových a odvodových príjmov bol rast ekonomiky a rýchle tempo tvorby nových pracovných miest. Najrýchlejší medziročný rast zaznamenali – daň z príjmov FO zo závislej činnosti (o 12,6 %), odvodové príjmy (o 10,3 %), daň z pridanej hodnoty (o 6,9 %). Naopak, najpomalšie rástli spotrebné dane, ktoré zaznamenali len 2,9 % rastu. Poklesol výber dane z príjmov PO (o 1,1 %).

Ročný výber DPH prvýkrát prekročil hranicu 6 mld. eur a medziročne sa zvýšil o 409 mil. eur. Za vyšším výberom stojí hlavne vplyv rastúcej spotreby domácností a priaznivá situácia na trhu práce. V súlade s rastom efektívnej daňovej sadzby klesá aj daňová medzera – už sedem rokov po sebe – napriek tomu sa Slovensko radí medzi posledné štyri krajiny s najvyššou daňovou medzerou v EÚ.

Spotrebná daň z minerálnych olejov ako jediná nenaplnila predpoklady rozpočtu na rok 2018 a to aj napriek legislatívnym opatreniam, ktoré mali zvýšiť efektívnosť výberu.

Hospodárenie ŠR vykázané na hotovostnom princípe v roku 2018 dosiahlo príjmy 15 381 mil. eur, výdavky 16 563 mil. eur a schodok 1 182 mil. eur. Skutočný schodok ŠR bol v porovnaní so zákonom rozpočtovanou sumou nižší o 791 mil. eur a pri zachovaní pozitívneho tempa makroekonomického vývoja a konsolidačného úsilia možno dosiahnuť vyrovnaný rozpočet v roku 2019.

NKÚ SR, z pohľadu hodnotenia rozpočtových kapitol a výdavkov ŠR na realizáciu programov za rok 2018, kontrolnou a analytickou činnosťou zistil, že zámery rozpočtovej politiky vo vybraných oblastiach sa podarilo naplniť.

Negatívne hodnotíme:

- nedostatok finančných prostriedkov v oblasti ochrany pred povodňami a to na údržbu a opravu vodných stavieb, aj na zabezpečovanie protipovodňových prác
- nedostatočné čerpanie prostriedkov v oblasti ochrany ovzdušia na podprogram Ochrana ovzdušia, hoci bolo v minulom roku identifikovaných niekoľko oblastí s nadlimitnými hodnotami znečisťujúcich látok v ovzduší
- nedostatočné napĺňanie cieľov v rámci odpadového hospodárstva a environmentálnych rizikových faktorov v oblasti skládkovania odpadov, recyklácie komunálneho odpadu a triedeného zberu
- verejné nemocnice stále generujú straty, napriek oddĺženiu zdravotníckych zariadení vo výške 102,13 mil. eur dlh zdravotníckych zariadení a zdravotných poisťovní v porovnaní s rokom 2017 vzrástol o 50,99 mil. eur, koncepcia oddĺžovania zdravotníckych zariadení nerieši základné príčiny vedúce k narastaniu nedoplatkov v nemocniciach

- napriek stanoveniu strategických cieľov v nosných poľnohospodárskych komoditách SR nedosahuje potravinovú sebestačnosť, práve naopak, potravinová sebestačnosť je na historicky najnižšej úrovni – približne 50 %
- finančné prostriedky poskytnuté na zavedenie, obstaranie a udržiavanie projektu Národného potravinového katalógu neboli využité efektívne, keďže za rok 2018 boli uskutočnené objednávky v objeme len 500 eur
- stanovené ciele v oblasti dopravy neboli v roku 2018 naplnené; nepribudol ani jeden nový úsek na diaľničnej sieti SR a žiaden sa nezačal ani stavať, zmodernizovalo sa minimum ciest I. triedy a železničných tratí a nepribudla ani jedna vlaková súprava.

Pozitívne hodnotíme:

- opatrenia vykonané NCZI na základe kontroly NKÚ SR v systéme e-Zdravie pomohli, výsledkom opatrení bolo zrušenie zámeru zabezpečiť prístup do e-Zdravia prostredníctvom nového elektronického preukazu poistenca, nahradil ho prístup cez platný občiansky preukaz s elektronickým čipom, len tento krok priniesol úsporu verejných financií na úrovni 53,7 mil. eur.

Čistá finančná pozícia, ako rozdiel medzi celkovým objemom príjmov, ktoré SR v roku 2018 z rozpočtu EÚ skutočne získala a finančnými prostriedkami, ktoré SR do rozpočtu EÚ odviedla, dosiahla sumu 1 328 mil. eur. V porovnaní s rokom 2017 to predstavuje medziročný nárast o viac ako 90 % a v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2018 je to nárast o viac ako 170 %. Napriek vyššiemu čerpaniu prostriedkov 3. programového obdobia však SR z hľadiska objemu prijatých finančných prostriedkov ku koncu roka 2018 nedosahuje ani priemer čerpania členských štátov (EÚ 28), ktorý sa pohybuje na úrovni 27,5 %, pričom čerpanie SR bolo k 31. 12. 2018 na úrovni 24 %.

Hospodárenie územnej samosprávy dosiahlo na hotovostnej báze – podobne ako v roku 2017, tak aj v roku 2018 – výrazný prebytok 585,4 mil. eur. V prípade obcí aj VÚC sa pod tento prebytok podpísali predovšetkým rastúce daňové príjmy z prevodu DPFO, ako aj granty a transfery. Závislosť od týchto príjmov, ktoré samosprávy nevedia ovplyvniť, sa však každoročne zvyšuje a predstavuje pre ich rozpočty riziko. Na druhej strane príjmy, ktoré najmä obce vedia ovplyvniť, v roku 2018 stagnovali, prípadne rástli iba minimálne. To, že bol rok 2018 pre obce volebným, dokumentuje nárast kapitálových výdavkov – obce masívnejšie investovali do rekonštrukcie a výstavby infraštruktúry. Čerpanie prostriedkov z fondov EÚ (predovšetkým z IROP) sa však v obciach a ani VÚC nepodarilo výraznejšie naštartovať. To sa prejavilo aj vo výsledkových ukazovateľoch v oblastiach ako bezpečná a ekologická doprava v regiónoch, ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším službám (počet vytvorených centier integrovanej zdravotnej starostlivosti, investície do sociálnej a zdravotníckej infraštruktúry atď.), kde ciele neboli splnené a niektoré projekty dokonca ani začaté.

NKÚ SR po zohľadnení ekonomického rámca rozpočtového hospodárenia SR, hospodárenia VS v metodike ESA 2010, zámerov, cieľov a opatrení rozpočtovej politiky, vybraných štrukturálnych politík, vzťahov ŠR k EÚ a hospodárenia územnej samosprávy

nemá zásadné pripomienky

k návrhu ŠZÚ SR za rok 2018, podľa ktorého:

- a) podiel schodku VS SR na HDP v metodike ESA 2010 podľa údajov zverejnených Eurostatom dňa 23. 4. 2019 dosiahol 0,7 %,
- b) konsolidovaný dlh VS v metodike ESA 2010 podľa údajov zverejnených Eurostatom dňa 23. 4. 2019 dosiahol k 31. 12. 2018 sumu 44 144 mil. eur, čo predstavuje 48,9 % HDP,
- c) príjmy ŠR na hotovostnej báze dosiahli k 31. 12. 2018 sumu 15 381 mil. eur, výdavky 16 563 mil. eur a schodok 1 182 mil. eur.

Zároveň odporúča NR SR zobrať na vedomie, že schodok ŠR vykázany v štátnom záverečnom účte SR za rok 2018 vo výške 1 182 mil. eur k 31. decembru 2018 bol krytý finančnými prostriedkami získanými z predaja štátnych cenných papierov, a to dlhopisov v hodnote 382 mil. eur a štátnych pokladničných poukážok v hodnote 800 mil. eur.

Zhrnutie zistených nedostatkov vo vybraných verejných politikách v SR

Recyklácia odpadu

● 2017 ● cieľ 2018 ● cieľ 2020

V súčasnosti je na Slovensku miera recyklácie jedna z najhorších v EÚ, až 2/3 odpadu končí na skládkach.

NKÚ SR poukazuje na nízku účinnosť opatrení prijatých v strategických dokumentoch o odpadoch.

Vývoj záväzkov univerzitných a fakultných nemocníc (v mil. eur)

	2017	2018
Záväzky na úrovni istiny spolu	833,69	880,35
z toho:		
Záväzky po lehote splatnosti	679,24	667,06
Záväzky v lehote splatnosti	154,45	213,29

V roku 2018 si univerzitné a fakultné nemocnice zo svojho účtovníctva reálne odpísali záväzky po lehote splatnosti vo výške 102,13 mil. eur vďaka oddĺžovaniu zdravotníckych zariadení.

Podľa NKÚ SR koncepcia oddĺžovania zdravotníckych zariadení nerieši základné príčiny vedúce k narastaniu nedoplatkov v nemocniciach.

2018

Potravinová sebestačnosť

50 %

historicky najnižšia úroveň potravinovej sebestačnosti na Slovensku

Poradie v rebríčku potravinovej bezpečnosti (Global Food Security Index) v rámci krajín V4:

Nárast počtu km na vybraných typoch cestnej siete (od 2009 do 2018):

Rozvoj cestnej siete v SR nezodpovedá nárastu počtu vozidiel za posledných 10 rokov. V roku 2018 nebol otvorený ani jeden nový úsek diaľnic, rýchlostných ciest, či ciest I. triedy.

Počet evidovaných vozidiel v SR:

1. Ekonomický rámec rozpočtového hospodárenia SR v roku 2018

Rok 2018 priniesol mierne spomalenie rastu globálnej ekonomiky. Reálny HDP celosvetovo vzrástol o 3,5 %, čo v porovnaní s rokom 2017 predstavuje menej o 0,2 p. b. Negatívne sa tak do investičného aj spotrebiteľského dopytu premietol protekcionizmus v medzinárodnom obchode a to najmä v Európe a Číne. Súčasne sa uvoľnili podmienky na finančných trhoch, čo viedlo k ústretovejšej monetárnej politike a priaznivejším podmienkam na trhu práce. Príprava na odsúvaný Brexit mala za následok tiež pokles investičného dopytu vo Veľkej Británii, ktorá je piatym najvýznamnejším exportným partnerom SR. Spomalenie ekonomického rastu bolo ešte výraznejšie v eurozóne, kde reálny ekonomický rast predstavoval 1,8 %, čo je o 0,7 p. b. menej ako vlani. Dôvodom sú aj pretrvávajúce slabšie výsledky automobilového priemyslu vo veľkých ekonomikách eurozóny. Rast cien v eurozóne sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom mierne zrýchlil a to v priemere o 1,8 %.

Napriek spomaleniu reálneho rastu globálnej ekonomiky aj ekonomiky eurozóny, výkonnosť slovenskej ekonomiky si v roku 2018 udržala rýchlejšie tempo rastu ako v roku 2017. Reálny HDP vzrástol za rok 2018 o 4,1 %, čo je o 0,9 p. b. viac ako v predchádzajúcom roku. Rozpočtové hospodárenie SR sa tak vyvíjalo v priaznivých podmienkach. Situácia na trhu práce pokračovala v nastúpenom trende, keď sa počet nezamestnaných za rok 2018 znížil na nové historické minimum. V porovnaní s rokom 2017 počet nezamestnaných poklesol približne o 44,5 tis. osôb, t. j. na 179,5 tis. osôb, a miera nezamestnanosti tým klesla na rekordnú úroveň 6,6 %. Mzdy rástli rýchlejšie ako v predchádzajúcom roku, rast o 6,2 % predstavoval medziročné zrýchlenie o 1,6 p. b. Vďaka priaznivému vývoju na trhu práce zostala spotreba domácností najsilnejším prispievateľom k rastu ekonomiky. V roku 2018 pokračoval aj trend rýchleho rastu vo vývoji spotrebiteľských cien. Hladina spotrebiteľských cien medziročne stúpala o 2,5 %, čo predstavuje zrýchlenie o 1,2 p. b. v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Hlavným faktorom boli ceny potravín a regulované ceny, ktoré sa po 4 rokoch poklesu vrátili k medziročnému rastu.

Makroekonomické predpoklady rozpočtu VS na rok 2018 vychádzali z prognózy Výboru pre makroekonomické prognózy z 13. 9. 2017.

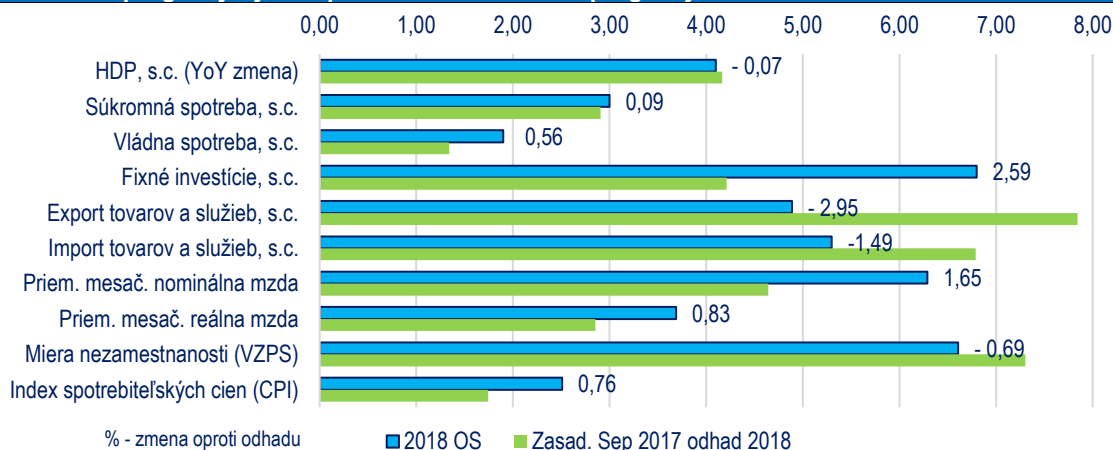
Ukazovateľ (rast v %, ak nie je uvedené inak)	2017	Skutočnosť 2018	Prognóza 2018	Rozdiel
a	1	2	3	4=2-3
Hrubý domáci produkt				
HDP, s.c. (YoY zmena)	3,19	4,10	4,17	-0,07
HDP, b.c. (mld. eur)	84,85	90,20	89,50	0,71
Súkromná spotreba, s.c.	3,51	3,00	2,91	0,09
Súkromná spotreba, b.c.	4,94	5,40	4,63	0,77
Vládna spotreba, s.c.	1,72	1,90	1,34	0,56
Fixné investície, s.c.	3,41	6,80	4,21	2,59
Export tovarov a služieb, s.c.	5,90	4,89	7,84	-2,95
Import tovarov a služieb, s.c.	5,32	5,30	6,79	-1,49
Trh práce				
Zamestnanosť (podľa podnikového výkazníctva)	1,82	1,40	1,41	-0,01
Priemerná mesačná nominálna mzda	4,61	6,29	4,64	1,65
Priemerná mesačná reálna mzda	3,25	3,69	2,86	0,83
Miera nezamestnanosti (VZPS)	8,13	6,61	7,30	-0,69
Zamestnanosť celková (VZPS), tis. osôb	2 530,67	2 566,70	2 559,27	7,43
Inflácia				
Index spotrebiteľských cien (CPI)	1,31	2,51	1,74	0,76
Harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HICP)	1,39	2,53	1,71	0,82

Zdroj: ŠZÚ, Prognóza VpMP MF SR zo septembra 2017, ŠÚ SR

Jedným z faktorov odchýlok skutočného vývoja reálnych ukazovateľov bol, v porovnaní s prognózou Výboru, aj podhodnotený odhad rastu cenovej hladiny, keďže inflácia vzrástla v porovnaní s predpokladom o viac ako 0,76 p. b. Najvýraznejšie rozdiely v porovnaní s očakávaniami sa prejavili vo vývoji súkromnej spotreby, fixných investíciách a v zahraničnom obchode. Súkromná spotreba predstavovala v roku 2018 hlavný zdroj rastu ekonomiky, jej rast dosiahol 3 %, pričom Výbor prognózoval rast na úrovni 2,91 %. V bežných cenách bol vďaka podhodnotenej inflácii rozdiel ešte výraznejší, súkromná spotreba vzrástla o 5,4 %, pričom výbor očakával len 4,63-percentný rast. Nadhodnotený bol vývoj oboch zložiek zahraničného obchodu, z toho odhad exportu bol nadhodnotený výraznejšie. Export vzrástol pomalšie v porovnaní s prognózou o takmer 2,95 p. b., import o 1,49 p. b., čo sa v konečnom dôsledku

premietlo do nižšieho príspevku čistého exportu k rastu HDP. Na druhej strane, podobne ako v predchádzajúcom roku, miera nezamestnanosti sa znížila výraznejšie než predpokladala prognóza. Súvisiaci rast nominálnych a reálnych miezd tiež prekročil očakávania Výboru pre makroekonomické prognózy. Pokračujúci pozitívny vývoj na trhu práce vyústil do rýchlejšieho rastu súkromnej spotreby než sa pôvodne očakávalo. Okrem pozitívneho vplyvu trhu práce na vývoj spotreby domácností k rastu HDP prispeli aj fixné investície, ktoré tiež prekonal pôvodné očakávania.

Porovnanie prognózy Výboru pre makroekonomické prognózy a skutočností za rok 2018

Zdroj: ŠZÚ, Prognóza VpMP MF SR zo septembra 2017, ŠÚ SR

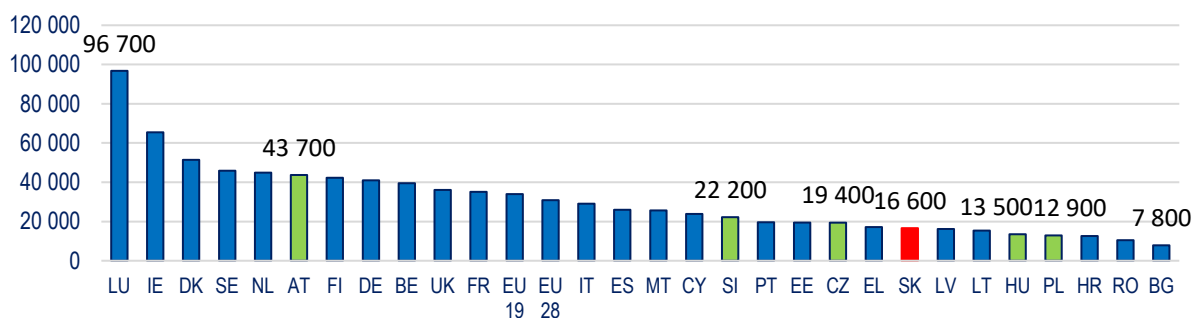
Slovenská ekonomika si v roku 2018 udržala vyše štvorpercentný rast. Rast HDP v stálych cenách dosiahol 4,1 %, čo bolo o 0,91 p. b viac ako v roku 2017.

K rastu HDP v roku 2018 prispel domáci aj zahraničný dopyt. Situácia sa však počas roka zmenila a v závere roka poklesom exportu začal mať vonkajší dopyt skôr tlmiaci charakter. Ekonomika dosiahla v roku 2018 svoj cyklický vrchol a začala spomaľovať. Hlavnou príčinou je otvorenosť ekonomiky a vývoj na jej hlavných exportných trhoch mimo EÚ. Vývoz bol poznamenaný aj efektom predzásobenia hlavne v cieľových krajinách (USA, Veľká Británia), kde sa predpokladá zavedenie ciel alebo iných bariér obchodovania. Hnacím motorom slovenskej ekonomiky naďalej zostala domáca spotreba. Spotreba domácnosti mierne zvolnila tempo, jej rast dosiahol 3 %. Hlavnými faktormi jej pozitívneho vývoja bolo naďalej rýchle tempo zadlžovania sa domácnosťami, s tým súvisiaci nákup bytov a ďalších spotrebných tovarov. V roku 2018 bolo dokončených 19 071 bytov, čo predstavuje 12,5-percentný nárast v porovnaní s predchádzajúcim rokom. V závere roka sa pridala aj investičná aktivita verejnej správy, ktorú podporilo zvýšenie čerpania fondov EÚ a ukončenie projektov pred nadchádzajúcimi voľbami do samospráv. Opätovne rástli aj súkromné investície najmä v automobilovom sektore, ale pridali sa aj investície do infraštruktúry, čo súvisí so zrýchlením rastu spotreby verejnej správy o 1,9 %, čo je o 0,2 p. b. viac ako vlani.

Na raste ekonomiky sa po dvoch rokoch výraznejšie podieľali aj investície. Prejavilo sa to v tvorbe hrubého fixného kapitálu, ktorý dosiahol rast 6,8 %, v porovnaní s predchádzajúcim rokom ide o zvýšenie o 3,6 p. b. Objem hrubého fixného kapitálu dosiahol 19 840,4 mil. eur, pričom najvyšší prírastok fixných aktív dosiahli nefinančné korporácie (6,6 %) a verejná správa (6,2 %). V porovnaní s predchádzajúcim rokom ide o zásadný obrat vzhľadom na to, že prírastok fixných aktív v oblasti verejnej správy v roku 2017 vykazoval záporné hodnoty. Najväčší prírastok sa dosiahol vo 4. štvrtroku 2018, kde jeho rast predstavoval 27,8 % (pre porovnanie nefinančné korporácie rástli štandardne o 4,5 %). Zmena súvisí s vyššou aktivitou v oblasti čerpania fondov EÚ a vo využití odložených kapitálových výdavkov z predchádzajúcich rokov vo verejnom sektore. Najviac rástli investície do duševného vlastníctva (o 14,0 %), do stavieb (hlavne ostatné stavby o 10,1 %), do strojov a zariadení a zbraňového systému (5,2 %).

Z hľadiska medzinárodného porovnania výkonnosti ekonomík, meranej na základe parity kúpnej sily, v roku 2018 sa Slovensko v rámci krajín V4+2 umiestnilo za Rakúskom, Slovinskom a Českou republikou, ale pred Maďarskom a Poľskom.

Medzinárodné porovnanie HDP, merané na základe parity kúpnej sily v roku 2018 (na 1 obyvateľa v eurách)

Zdroj: Eurostat

V roku 2018 pokračoval nastúpený trend rastu vo vývoji úhrnnej cenovej hladiny z roka 2017. **Počas roka 2018 sa úroveň spotrebiteľských cien na medziročnej báze zvýšila v priemere o 2,5 %.** K pokračujúcemu trendu rastu cien prispel predovšetkým rast regulovaných cien, ktoré vzrástli v priemere o 1,3 %. Obrat nastal po štvorročnej stagnácii. Ďalším dôležitým faktorom bol aj pokračujúci rast cien potravín, ktorý však v závere roka spomalil (v dôsledku poklesu cien čerstvého ovocia).

Pozitívny vývoj na trhu práce pokračoval aj v roku 2018. Zásluhou silného rastu dopytu na trhu práce stúpla celková zamestnanosť v hospodárstve na novú, historicky najvyššiu úroveň. **V metodike ESA 2010 vzrástla zamestnanosť v SR medziročne o 2,0 % na takmer 2 420 tis. osôb, čo predstavuje nárast o 47 tis. osôb za rok.** S rastom počtu zamestnaných osôb poklesol aj počet nezamestnaných, ktorý sa v priemere za rok 2018 znížil na 179,5 tis. osôb, čo predstavovalo medziročné zníženie o 19,9 %. To vyústilo do zníženia miery nezamestnanosti o 1,5 p. b. na úroveň 6,6 %. Miera nezamestnanosti sa tak dostala pod priemernú úroveň 28 krajín EÚ (6,8 %). Napriek priaznivému vývoju ukazovateľov zamestnanosti a nezamestnanosti na úrovni celej SR, na úrovni regiónov stále pretrvávajú značné rozdiely. Regionálne rozdiely sú charakteristické aj pre vývoj miezd. Priemerná mesačná nominálna mzda v hospodárstve vzrástla v minulom roku o 6,2 % na 1 013 eur a prekročila tak celoročne prvýkrát hranicu 1 000 eur.

Vyššie uvedené charakteristiky makroekonomického vývoja hodnotí NKÚ SR ako pozitívne východiská pre príjmovú stránku verejných rozpočtov v roku 2018. Zároveň sú predpokladom dosiahnutia cieľov týkajúcich sa schodku verejnej správy, dlhu verejnej správy a hotovostného schodku štátneho rozpočtu.

2. Hospodárenie verejnej správy v metodike ESA 2010

Podľa metodiky ESA 2010 sa predbežné výsledky hospodárenia VS za predchádzajúci rok predkladajú Eurostatu vždy do 1. apríla bežného roka a definitívne vždy do 1. októbra bežného roka. Vysvetlením je nevyhnutnosť vykonania auditov finančných výkazov a získanie definitívnych údajov o časovom rozlíšení daní a poistných odvodov predovšetkým zo strany FR SR, Sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní. Pre definitívne výsledky hospodárenia VS za predchádzajúci rok je rozhodujúce stanovisko a notifikácia Eurostatu k výsledkom zaslaným do 1. októbra bežného roka.

2.1 Saldo verejnej správy

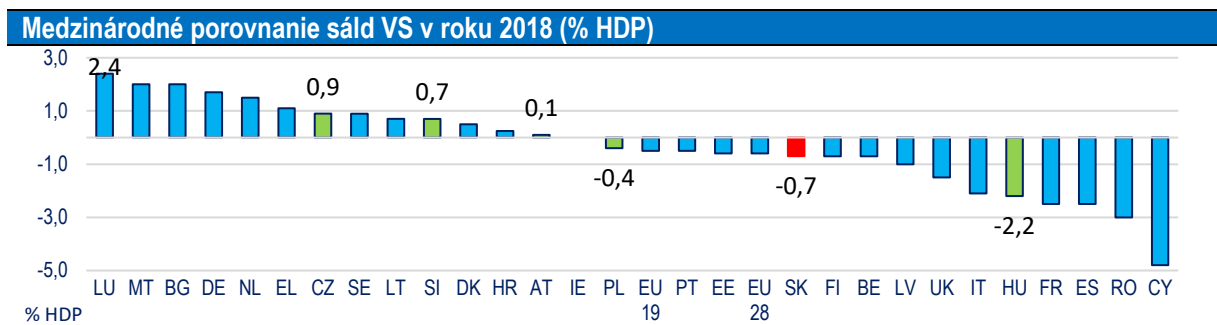
Podľa predbežných výsledkov hospodárenia verejnej správy saldo rozpočtu VS v metodike ESA 2010 dosiahlo za rok 2018 úroveň **-0,7 % HDP**, čo je o 0,13 p.b. menej v porovnaní s rozpočtovaným schodkom na úrovni 0,83 % HDP. Finálny výsledok upresní až jesenná notifikácia, pretože Eurostat vo svojej jarnej notifikácii vyjadril výhradu ku kvalite údajov vykazovaných SR v súvislosti so zaznamenávaním niektorých výdavkov vynaložených vládou, ktoré by mohli v roku 2018 zvýšiť deficit o 0,3 % HDP. Skutočný schodok rozpočtu VS bol v porovnaní so zákonom rozpočtovanou sumou nižší o 114 mil. eur a v porovnaní s rokom 2017 prišlo k jeho zníženiu o 39 mil. eur, t. j. o 5,8 %. **NKÚ SR konštatuje, že na základe predbežných výsledkov bol hlavný cieľ rozpočtu VS splnený.** Podľa aktuálnych výsledkov hospodárenia dosiahli v roku 2018 príjmy VS výšku 35 906 mil. eur, výdavky VS predstavovali 36 536 mil. eur.

Vývoj schodku VS na akruálnej báze v rokoch 2017 a 2018

Ukazovateľ (v mil. eur, ak nie je uvedené inak)	2017 Skutočnosť	2018 Rozpočet	2018 Skutočnosť	Rozdiel	Index (v %)	Podiel (v %)
	1	2	3	4=3-2	5=3/1*100	6=3/2*100
Prijmy spolu	33 502	34 102	35 906	1 804	107,1	105,2
Výdavky spolu	34 170	34 845	36 536	1 691	106,9	104,8
Schodok podľa ESA 2010 v mil. eur	-668	-743	-629	113	94,2	84,7
Schodok podľa ESA 2010 v % HDP	-0,79	-0,83	-0,70	0,13	88,6	84,1
Cieľový schodok RVS v mil. eur	-1 083	-743	-743	0	68,6	100,0
Cieľový schodok RVS v % HDP	-1,29	-0,83	-0,83	0,00	64,3	100,0
HDP v b.c.	84 851	89 495	90 202	707	106,3	100,8
Prijmy spolu (% HDP)	39,48	38,10	39,80	1,70	100,8	104,4
Výdavky spolu (% HDP)	40,27	38,93	40,50	1,57	100,5	104,0

Zdroj: MF SR, Eurostat, Návrh ŠZÚ 2018, Program Stability na roky 2019 - 2022

Výsledky hospodárenia za rok 2018 ukazujú, že vláda urobila len veľmi malý krok k zlepšeniu svojho hospodárenia. Mieru zníženia deficitu môžeme označiť za málo ambicióznou, pričom ide o rok, v ktorom slovenská ekonomika dosiahla viac ako 4-percentný reálny rast. Z hľadiska dlhodobej udržateľnosti dokonca došlo k zhoršeniu sledovaných ukazovateľov. Štrukturálny deficit vzrástol o 0,1 % HDP. Tempo rastu výdavkov kopírovalo vývoj na strane príjmov. Nedošlo tak k výraznejšiemu šetreniu. Dosiagnúť prebytkové hospodárenie v budúcich rokoch si tak vyžiada výraznejšie škrtky vo výdavkoch. Šetrenie bude zložitejšie v podmienkach pomalšieho rastu ekonomiky, ktorý sa očakáva v nasledujúcich rokoch.

Zdroj: Eurostat, Newsrelease, 23.04.2019

Z hľadiska medzinárodného porovnania vývoja salda VS, SR sa v roku 2018 nachádzala približne na priemernej úrovni EÚ, avšak stále hospodári so záporným saldom. V porovnaní s ostatnými krajinami V4+2 Slovensko predbehli všetky krajiny s výnimkou Maďarska.

Hodnotenie strednodobého rozpočtového cieľa

Fiškálna politika SR podlieha od roku 2014 pravidlám preventívnej časti Paktu stability a rastu, ktorá požaduje postupné znižovanie štrukturálneho salda až do dosiahnutia strednodobého rozpočtového cieľa (MTO).

MF SR odhaduje štrukturálny deficit SR v roku 2018 na úrovni 1,0 % HDP. Medziročne vzrástol vplyv ekonomického cyklu na hospodárenie verejnej správy o 0,3 p. b., zatiaľ čo nominálne saldo sa zlepšilo o takmer 0,1 p. b. Keďže konsolidačné úsilie v roku 2017 bolo silnejšie, ako bolo požadované podľa EK, v roku 2018 bolo možné pristúpiť k neutrálnej fiškálnej politike. Po zohľadnení vývoja v rokoch 2017 a 2018 je dosiahnutá konsolidácia za oba roky približne v súlade s pravidlami Paktu (nevýrazná odchýlka 0,2 % HDP) a po zohľadnení skutočnej konsolidácie (podľa najaktuálnejších hodnôt) je plne v súlade.

NKÚ SR konštatuje, že pravidlá Paktu boli splnené; napriek tomu zostáva otázkou, či miera konsolidácie v roku 2018 bola z pohľadu rozpočtu dostatočná. Aj vzhľadom na to, že parlament 28. marca 2019 schválil zmenu Ústavy SR, ktorou sa zavádza tzv. strop dôchodkového veku na 64 rokov¹. K rizikám treba pripočítať aj optimistický odhad rastu ekonomiky, na základe ktorého bol zostavený RVS na rok 2019. Avizované spomalenie výkonnosti

¹ Dôchodkový vek žien sa znižuje v závislosti od počtu vychovaných detí, maximálne o 18 mesiacov.

ekonomiky v budúcnosti zhorší možnosti konsolidácie rozpočtu a môže sa ukázať, že konsolidácia v roku 2018 nebola dostatočná.

Vývoj konsolidačného úsilia v rokoch 2018 až 2022 (ESA 2010, % HDP)

Konsolidačné úsilie	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1. Saldo VS	-0,8	-0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Cyklická zložka	0,0	0,3	0,4	0,4	0,4	0,2
3. Jednorazové efekty	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Štrukturálne saldo (1-2-3)	-0,8	-1,0	-0,4	-0,4	-0,4	-0,2
5. Konsolidačné úsilie	1,3	-0,2	0,6	0,0	0,1	0,1
<i>p. m. požadovaná konsolidácia podľa EK</i>	0,5	0,5	0,5 <i>(resp. dosiahnuť MTO)</i>	<i>udržať</i> MTO	<i>udržať</i> MTO	<i>udržať</i> MTO

Zdroj: MF SR, Program stability na roky 2019 – 2022

Program stability na roky 2019 až 2022 stanovuje cieľ strednodobého rozpočtového cieľa na úrovni štrukturálneho deficitu 1 % HDP. Minimálne hodnoty MTO určuje Pakt stability a rastu pre každú krajinu osobitne, a to na základe očakávaného vplyvu starnutia populácie, fiškálneho vplyvu štandardnej ekonomickej krízy a členstva v eurozóne. Vládou zvolená úroveň MTO v aktuálnom rozpočtovom rámci reflektuje najnovšiu aktualizáciu vstupných predpokladov Európskej komisie, ktoré určujú minimálne MTO pre SR na úrovni štrukturálneho schodku 1 % HDP.

Štruktúra salda verejnej správy

Jednotlivé subjekty VS sú právnické osoby, v súlade s metodikou ESA 2010 zaradené do VS a zapísané v registri organizácií, ktorý je vedený Štatistickým úradom SR. Prehľad o štruktúre deficitu na aktuálnej báze podľa jednotlivých subjektov verejnej správy za roky 2016 až 2018 a rozdiel skutočnosti s rozpočtom na rok 2018 je uvedený v Tabuľke 1 v prílohe.

Z prehľadu hospodárenia jednotlivých subjektov verejnej správy je zrejmé, že najvýraznejšie sa na znížení rozpočtovaného schodku verejnej správy podieľal štátny rozpočet. Okrem štátneho rozpočtu, k zníženiu schodku verejnej správy v porovnaní s rozpočtom došlo najmä vďaka zdravotníckym zariadeniam, ktoré sú zaradené do verejnej správy. Tie dosiahli lepšie hospodárenie v porovnaní s rozpočtom o 159 235 tis. eur. Zdravotnícke zariadenia vďaka ta tieto pozitívne čísla predovšetkým realizácii oddľžovania nemocníc, ktoré sa začalo v roku 2018.

Paradoxná situácia vznikla vo fondoch sociálneho zabezpečenia. **Sociálna poisťovňa dosiahla prebytok vyšší v porovnaní s rozpočtom o 114 191 tis. eur** (tretí najväčší nárast v rámci rozdielu medzi skutočnosťou a rozpočtom) z dôvodu lepšieho výberu poistného od ekonomicky aktívnych obyvateľov, ale aj z dôvodu jednorazovej odplaty za postúpené pohľadávky Sociálnej poisťovne pri oddľžovaní zdravotníckych zariadení vo výške 187 219 tis. eur. Naopak, **verejné zdravotné poistenie skončilo s prebytkom o 121 428 tis. eur nižším v porovnaní s rozpočtom** (po obciach druhý najväčší pokles v rámci rozdielu medzi skutočnosťou a rozpočtom). Príjmy od ekonomicky aktívnych obyvateľov boli síce vyššie než sa predpokladalo (o 97 631 tis. eur), ale hospodárenie ovplyvnil najmä výdavkový transfer z verejnej časti zdravotného poistenia do súkromnej časti zdravotných poisťovní – splátka istiny úveru, výplata dividend akcionárom a platba za správu verejného zdravotného poistenia.

V územnej samospráve panovali tiež značné rozdiely. Obce zaznamenali najvyšší negatívny rozdiel medzi rozpočtom a skutočnosťou spomedzi všetkých subjektov verejnej správy. Tento stav spôsobili najmä príjmové finančné operácie, zvýšenie bežných výdavkov (nárast v porovnaní s rozpočtom o 247 867 tis. eur), ale aj výdavkov na kapitálové aktíva (nárast v porovnaní s rozpočtom o 350 108 tis. eur), ktoré do istej miery súviseli aj s komunálnymi voľbami v roku 2018. Obce investovali najmä do rekonštrukcie a výstavby infraštruktúry (kanalizácie, nájomné byty, komunikácie). Naopak, VÚC zvýšili svoj prebytok o 14 537 tis. eur najmä z dôvodu poklesu záväzkov.

2.2 Príjmy verejnej správy

Celkové príjmy VS boli v roku 2018 rozpočtované vo výške 34 102,5 mil. eur. Skutočné príjmy dosiahli výšku 35 906,8 mil. eur, čo bolo o 1 804,3 mil. eur viac v porovnaní s plánovaným rozpočtom, t. j. o 5,02 %. Medziročne celkové príjmy rástli o 2 404 mil. eur. Pozitívny vplyv na rast príjmov mal vývoj vo výbere daňových a odvodových príjmov. Po dlhšom období vývoj príjmov pozitívne ovplyvnil nárast **čerpania grantov a transferov, ktoré dosiahli úroveň 1 357,1 mil. eur, čo je vyššie o 1 013,3 mil. eur v porovnaní s plánovaným rozpočtom.** Možno tak povedať, že došlo k pozitívnej zmene v tempe čerpania prostriedkov z európskych fondov. Napriek tomu sa dosiahnutý objem nepriblížil výsledkom v roku 2015, keď príjem z grantov a transferov predstavoval objem 5 530 mil. eur,

najmä v dôsledku ukončovania 2. programového obdobia. V rokoch 2016 a 2017 boli výsledky naplnenia príjmov z grantov a transferov veľmi nízke, v dôsledku pomalého čerpania fondov EÚ.

Výnos z nedaňových príjmov bol ovplyvnený najmä poklesom príjmov z predaja emisných kvót (podľa metodiky ESA 2010 sú príjmom len príjmy z predaja emisií spotrebované v ekonomike v danom roku). V rámci príjmov z dividend došlo k výpadku v objeme 44 mil. eur. Na výpadku sa podieľal predovšetkým príliš optimisticky naplánovaný objem riadnych dividend z SPP a VSE Holding. Prekvapivo sa k nim pridal aj výpadok dividend vyplatených od spoločnosti Stredoslovenská energetika. Nenaplnili sa rozpočtované príjmy z poplatku za udržiavanie núdzových zásob ropy (výpadok v objeme 31 mil. eur). Pokles príjmov nastal aj pri výnose z **predaja kapitálového majetku, ktorý dosiahol úroveň 10,6 mil. eur, čo je o 33,8 mil. eur menej ako predpokladal rozpočet.** Výpadok bol tvorený najmä nerealizovaním predaja majetku MV SR (výpadok 32,3 mil. eur).

Vývoj daňových a odvodových príjmov VS v rokoch 2017 a 2018

Príjmy VS (ESA 2010, v tis. eur)	Skutočnosť 2017	Rozpočet 2018	Skutočnosť 2018	Rozdiel	Podiel (v %)	Rozdiel
a	1	2	3	4=3-1	5=3/1*100	6=3-2
Príjmy spolu*	33 502 106	34 102 500	35 906 802	2 404 696	107,2	1 804 302
Daňové príjmy	15 076 806	15 570 864	15 966 486	889 680	105,9	395 622
Daň z príjmov fyzických osôb	2 876 845	3 077 092	3 207 553	330 708	111,5	130 461
DPFO zo závislej činnosti	2 746 625	2 938 936	3 093 913	347 288	112,6	154 977
DPFO z podnikania	108 450	138 156	113 640	5 190	104,8	-24 516
Daň z príjmov právnických osôb	2 770 145	2 618 472	2 739 551	-30 594	98,9	121 079
Daň z príjmov vyberaná zrážkou	178 431	242 638	209 170	30 739	117,2	-33 468
Daň z pridanej hodnoty	5 916 502	6 104 417	6 325 513	409 011	106,9	221 096
Spotrebné dane	2 250 888	2 341 129	2 315 349	64 461	102,9	-25 780
Z minerálnych olejov	1 229 542	1 292 946	1 266 853	37 311	103,0	-26 093
Z tabaku a tabakových výrobkov	710 688	727 576	727 645	16 957	102,4	69
Dane z majetku a iné	245 895	365 169	354 944	109 049	144,3	-10 225
Dane z medzinárodného obchodu	22 433	25 259	23 365	932	104,2	-1 894
Ostatné dane a poplatky	539 249	796 688	791 041	251 792	146,7	-5 647
FSZP spolu²	10 423 833	11 011 236	11 499 574	1 075 741	110,3	488 338
Sociálna poisťovňa	7 094 755	7 458 232	7 848 939	754 184	110,6	390 707
Zdravotné poisťovne	3 329 078	3 553 004	3 650 635	321 557	109,7	97 631
Spolu daňové a odvodové príjmy	25 500 639	26 582 100	27 466 060	1 965 421	107,7	883 960

Zdroj: MF SR, VpDP, Strednodobá prognóza daňových príjmov, feb.2019, Návrh ŠZÚ 2018

*na akruálnej báze

Hlavným dôvodom rastu daňových a odvodových príjmov bol rast ekonomiky a rýchle tempo tvorby nových pracovných miest. Najrýchlejší medziročný rast zaznamenali daň z príjmov FO zo závislej činnosti (o 12,6 %), odvodové príjmy (o 10,3 %), daň z pridanej hodnoty (o 6,9 %). Naopak, najpomalšie rástli spotrebné dane, ktoré zaznamenali rast len 2,9 %. Poklesol výber dane z príjmov PO (o 1,1 %).

Príspevky na sociálne zabezpečenie dosiahli úroveň 11 499,5 mil. eur, čo predstavovalo rast v porovnaní s plánovaným rozpočtom o 488,3 mil. eur. V medziročnom porovnaní sa vybralo na odvody o 1 075,7 mil. eur viac ako v roku 2017. **NKÚ SR konštatuje, že rast výberu odvodov na sociálne a zdravotné zabezpečenie mal rozhodujúci vplyv na pozitívny vývoj príjmov VS.**

Daňové príjmy VS dosiahli úroveň 15 966,4 mil. eur, čo predstavovalo nárast v porovnaní so schváleným rozpočtom o 395,6 mil. eur. Plánovaný rozpočet bol splnený vo všetkých oblastiach okrem spotrebných daní, kde bol vývoj negatívne ovplyvnený výberom dane z minerálnych olejov. **Daňové príjmy tak naplnili predpoklad rozpočtu a zaznamenali 2,5 % nárast v porovnaní s očakávaním rozpočtu 2018.**

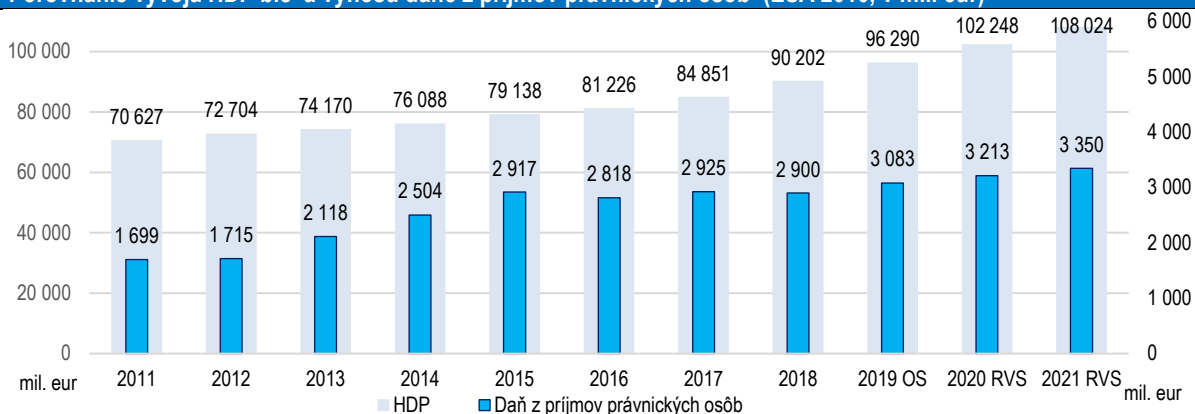
Výber bežných daní z dôchodkov a majetku bol ovplyvnený hlavne pozitívnym vývojom vo výbere daní z príjmu fyzických osôb, ktoré dosiahli úroveň 3 207,5 mil. eur, čo predstavuje v porovnaní s predchádzajúcim rokom rast o 330,7 mil. eur. Plánovaný rozpočet pre rok 2018 bol splnený a výber bol vyšší o 130,6 mil. eur. Negatívne vývoj

² Príspevky na sociálne zabezpečenie neobsahujú okrem štátom plateného poistného aj príjmy z odvodov za ozbrojenú zločku, penále a imputované poistné. Zdravotné odvody neobsahujú štátom platené poistné.

ovplyvnil výber dane z príjmov právnických osôb, ktorý dosiahol 2 739,5 mil. eur. V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa prepadli o 30,5 mil. eur.

Daň z príjmov právnických osôb splnila očakávania rozpočtu, avšak jej vývoj popiera makroekonomické predpoklady. V časoch ekonomickej expanzie by mal jej výnos rásť výrazne nad rámec rastu ekonomiky.

Porovnanie vývoja HDP b.c a výnosu dane z príjmov právnických osôb (ESA 2010, v mil. eur)

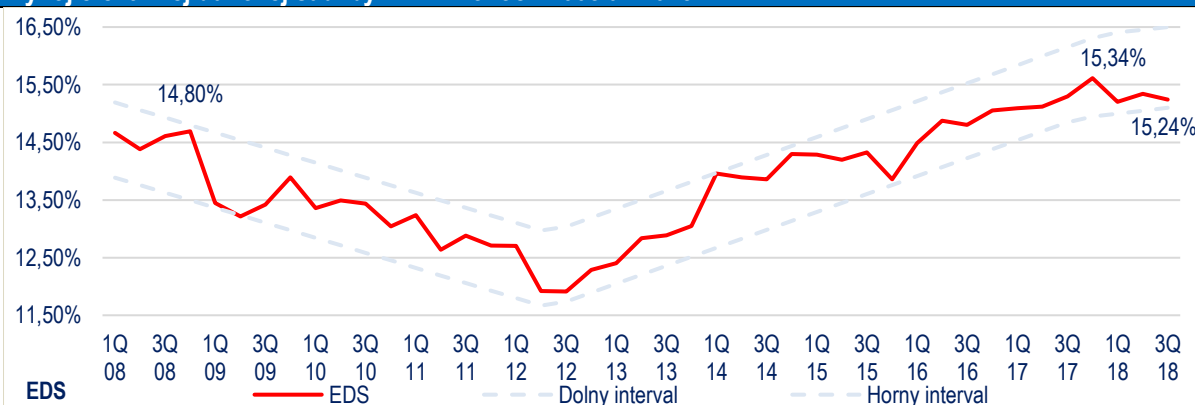

Zdroj: MF SR, Program stability na roky 2019-2022

Od roku 2005 sa výber dane z príjmu právnických osôb v nominálnych hodnotách zdvojnásobil, na druhej strane od roku 2015 jej výber stagnuje. V roku 2015 predstavovalo HDP v b.c. 79 138 mil. eur, a daň z príjmov PO 2 917 mil. eur, od roku 2015 vzrástlo HDP v b.c o približne 10 mld. eur, avšak výber dane z príjmov PO napriek tomu poklesol. Je to relatívne volatilná daň, ktorá má veľký podiel na celkových príjmoch rozpočtu. Od roku 2013 podliehala viacerým legislatívnym zmenám. Zvýšili sa a následne znížili daňové sadzby a tiež sa zaviedli a následne zrušili daňové licencie.³ Jedným zo špecifik je aj stále trvajúca možnosť umoriť daňovú stratu. Firmy si môžu stratu z predchádzajúcich rokov uplatniť ako odpočet a rast zisku sa tak nemusí premietnuť do nárastu ich daňovej povinnosti.

NKÚ SR konštatuje, že vývoj výberu dane z príjmov PO nezodpovedá vývoju rastu ekonomiky SR, ktorá v roku 2018 rástla vyše 4-percentným tempom a výber dane napriek tomu stagnoval.

Vývoj efektívnej daňovej sadzby DPH v rokoch 2008 až 2018

Zdroj: MF SR, IFP – Daňová prognóza VpDP

Ročný výber DPH prvýkrát prekročil hranicu 6 mld. eur a medziročne za zvýšil o 409 mil. eur. Je to najvyšší výnos zo všetkých daní a v roku 2018 predstavoval 6,8 % HDP. Aj v porovnaní s plánovaným rozpočtom to predstavuje rast (o 221 mil. eur). Za vyšším výberom stojí hlavne vplyv rastúcej spotreby domácností a priaznivá situácia na trhu práce. Zadlženie slovenských domácností rastie najprudším tempom v celej EÚ (SR ako jediná krajina EÚ rastie

³ Legislatívne zmeny dane z príjmu PO:

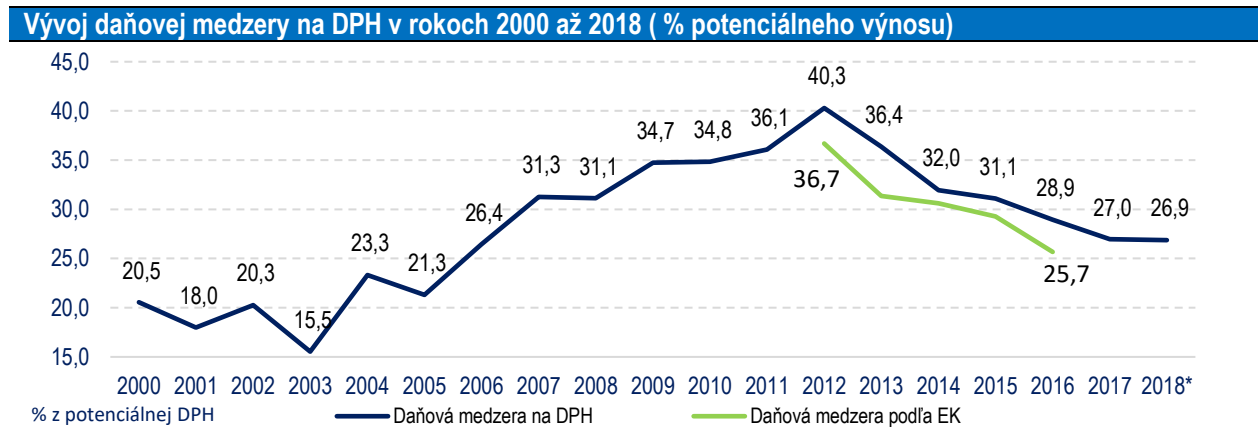
2013 – zvýšenie sadzby z 19 % na 23 %,

2014 – zavedenie daňovej licencie spolu s úpravou uplatnenia daňových strát, **2015** -zavedenie pravidiel nízkej kapitalizácie so zmenou odpisovania majetku,

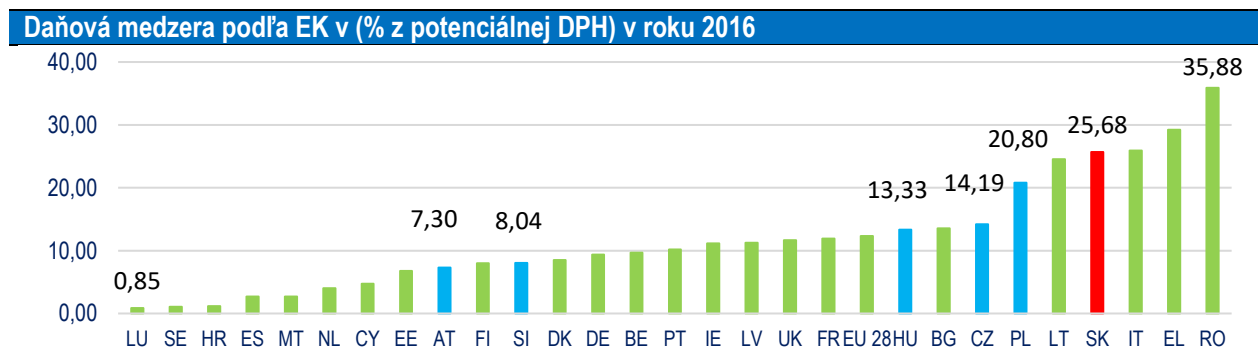
2018 – zrušenie daňovej licencie na dani z príjmov PO zavedenú v roku 2014, úprava odpisovania technického zhodnotenia pre sektor kúpeľníctva, odpočet v objeme 100 % celkových výdavkov na VaV

dvojciferným tempom – ročne o 11,4 %; ČR o 7,8 %, SE o 5,8 % a priemer EÚ je 4,5 %).⁴ Efektívna daňová sadzba síce v roku 2016 poklesla, ale od roku 2017 opätovne rastie. Aktuálna EDS v 4. kvartáli 2018 však zaznamenala stagnáciu na úrovni 15,31 %.

V súlade s rastom efektívnej daňovej sadzby klesá aj **daňová medzera na DPH**. Za posledných sedem rokov klesla o 13,4 %. Tento pozitívny trend je potvrdený aj metodikou využívanou v rámci EÚ, ktorá podľa aktuálnej analýzy⁵ pre rok 2016 odhadla daňovú medzeru na DPH v SR na úrovni 25,7 %, čo predstavuje piate najrýchlejšie uzatváranie daňovej medzery v danom roku spomedzi krajín EÚ.

Na druhej strane treba podotknúť aj to, že podľa metodiky výpočtu daňovej medzery sa Slovensko radí medzi posledné štyri krajiny EÚ. Pre porovnanie, v ČR daňová medzera na DPH predstavuje 14,19 %, v Maďarsku 13,33 %, v Slovinsku 8,04 %. Priemer EÚ 28 osciluje okolo 12,3 %. **Daňová medzera v roku 2018 predstavovala 26,9 % z potenciálnej DPH, čo znamená, že nominálny výber DPH mohol byť reálne vyšší o 2 317 mil. eur.**

Spotrebná daň z minerálnych olejov je z pohľadu výnosu najvýznamnejšou spotrebnou daňou. Jej výnos dosiahol v roku 2018 hodnotu 1 267 mil. eur, medziročne vzrástol o 37,3 mil. eur. Napriek tomu sa nenaplnili predpoklady rozpočtu na rok 2018 a daň zaznamenala výpadok v objeme 26 mil. eur. Približne 70 % výnosu dane tvorí daň z motorovej nafty a 30 % daň z benzínu. Od 1. 1. 2018 sa upravili sadzby spotrebnej dane na benzín a naftu⁶. Od 1. 4. 2018 vstúpili do platnosti legislatívne úpravy zamerané na elimináciu daňových únikov. Spomedzi krajín V4 je zdanenie benzínu najvyššie práve na Slovensku. Slovensko má najvyššiu cenu benzínu, lebo má najvyššiu sadzbu dane a zároveň aj cenu bez dane. Pri naftě je SR konkurencieschopné len z hľadiska sadzby, ale cenu bez dane má

⁴ NBS Správa o finančnej stabilite November 2018

⁵ Zdroj: Eurostat, Study and Reports on the VAT Gap in the EU-28 Member States: 2018 Final Report

⁶ Novela zákona č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja Od 1. 1. 2018 sa upravujú sadzby spotrebnej dane na benzín a naftu. Zaviedla sa jedna základná sadzba dane: na motorový benzín (554 eur/1000 l), motorovú naftu (394 eur/1000 l). Súčasne sa zaviedla daňovo zvýhodnená sadzba spotrebnej dane na uvedené pohonné látky, ak budú tieto obsahovať požadovaný objem bio paliva a toto bio palivo bude spĺňať kritériá trvalej udržateľnosti. Daňovo zvýhodnená sadzba na motorový benzín bude vo výške 514 eur/1000 l a na motorovú naftu bude 368 eur/1000 l. Podmienkou na uplatňovanie novej schémy zvýhodneného daňového režimu na používanie palív z obnoviteľných zdrojov bolo jej schválenie Európskou komisiou (EK)..

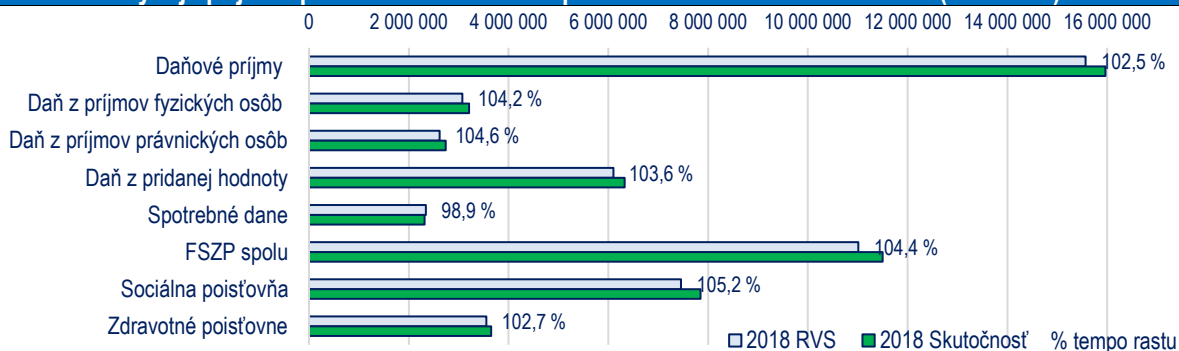
SR spolu s Maďarskom najvyššiu spomedzi krajín V4. Od roku 2013 spotreba nafty v SR neustále rastie, spotreba benzínu rastie v posledných troch rokoch.⁷

NKÚ SR konštatuje, že napriek zvýšenej spotrebe nafty a benzínu a zavedení opatrení proti daňovým únikom sa predpoklady RVS 2018 v oblasti výberu daní z minerálnych olejov nenaplnili.

Výber dane z tabaku a tabakových výrobkov dosiahol úroveň 727,6 mil. eur, čo je o 16,9 mil. eur viac v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Na vývoj výberu mali hlavný vplyv: zmena sadzby pri tabakových výrobkoch, vplyv spotreby bezdymových tabakových výrobkov (BTV), zaplatená spotrebná daň z BTV, ktorá stúpla najmä v 4. kvartáli 2018 a predzásobenie tabakovými výrobkami. Z pohľadu RVS 2018 boli predpoklady rozpočtu splnené. V roku 2017 dosiahol výnos dane najvyšší medziročný rast za posledných sedem rokov, v roku 2018 opätovne vzrástol. Napriek postupnému zvýšeniu spotrebnej dane Slovensko má podľa stavu k 1. 1. 2018 piate najlacnejšie cigarety v porovnaní s ostatnými krajinami EÚ⁸, čo sa prejavuje aj tým, že sa zvyšuje podiel pravidelných fajčiarov (medzi rokmi 2009 a 2014 sa zvýšil o 3,3 p. b.).⁹ Podiel fajčiarov vzrástol v každej vekovej kategórii, najviac v kategórii mladých ľudí do 34 rokov.

NKÚ SR vidí priestor na ďalšiu úpravu spotrebnej dane z tabakových výrobkov vzhľadom na to, že zvyšujúca sa cena cigariet neodrádza od fajčenia, čo sa negatívne prejavuje hlavne v kategórii mladých ľudí.

Porovnanie vývoja príjmov podľa schváleného rozpočtu a skutočnosti za rok 2018 (v tis. eur)

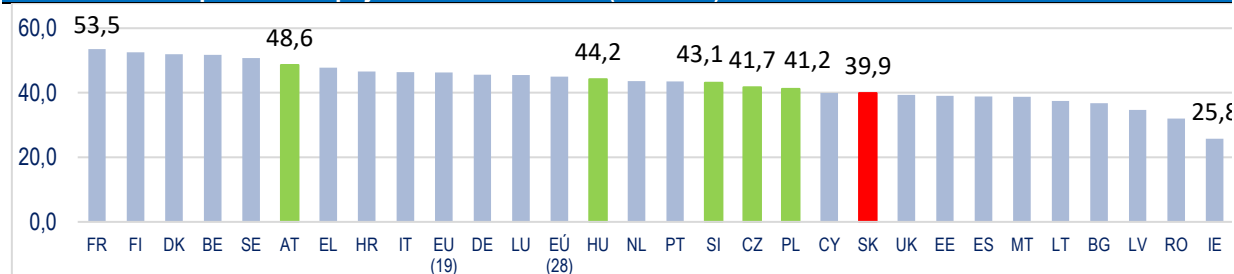

Zdroj: MF SR, Strednodobá prognóza daňových príjmov, feb.2019, RVS 2018, Návrh ŠZÚ 2018

V porovnaní s RVS 2018 bol vybraný vyšší objem prostriedkov do Sociálnej poisťovne aj do zdravotných poisťovní, pričom spolu príspevky na sociálne zabezpečenie vzrástli o 4,4 %. Vyšší výber bol aj pri DPH (3,6 %) a dani z príjmov fyzických osôb (4,2 %). Daň z príjmov PO zaznamenala rast o 4,76 % v porovnaní s predpokladom RVS 2018. Spotrebné dane vďaka výberu dane z minerálnych olejov poklesli o 1,1 % v porovnaní s predpokladom RVS 2018.

Z hľadiska porovnania podielu príjmov VS v % HDP v rámci krajín V4+2 sa Slovensko s podielom 39,9 % nachádzalo na poslednej priečke, tesne za Poľskom. Najvyšší podiel (48,6 %) dosiahlo Rakúsko, ktoré bolo nasledované Maďarskom, Slovinskom a Českou republikou.

Medzinárodné porovnanie príjmov VS v roku 2018 (v % HDP)

Zdroj: Eurostat

⁷ Spotreba nafty narástla od roku 2013 o 31,93 %, spotreba benzínu narástla od roku 2016 o 2,82 %; zdroj SAPPO.

⁸ https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/taxation/excise_duties/tobacco_products/rates/excise_duties-part_iii_tobacco_en.pdf, prepočty MF SR, Daňový report 2018.

⁹ Výsledky prieskumu EHIS (Európske zisťovanie o zdraví), ktoré na Slovensku už dvakrát uskutočnil ŠÚ SR (2009 a 2014).

2.3 Výdavky verejnej správy

Celkové skutočné výdavky rozpočtu verejnej správy dosiahli v roku 2018 hodnotu 36 536 mil. eur, čo predstavuje nárast oproti schválenému rozpočtu o 1 690,9 mil. eur. V porovnaní s predchádzajúcim rokom celkové výdavky vzrástli o 2 366 mil. eur (o 6,9 %). Rast v čerpaní celkových výdavkov v porovnaní s rokom 2017 súvisí aj s rastom kapitálových výdavkov, ktoré medziročne vzrástli o 261,6 mil. eur, t. j. o 9,7 %. Rast kapitálových výdavkov je spojený s posunom v čerpaní európskych fondov s financovaním infraštruktúrnych projektov, ale aj so spotrebou investičných prostriedkov z predchádzajúcich rokov. Negatívne vývoj výdavkov ovplyvnili aj obce, ktoré z dôvodu komunálnych volieb, čerpali kapitálové výdavky v oveľa vyššej miere, o 350,1 mil. eur (o 61,7 %) v porovnaní s predpokladom rozpočtu 2018. Opakuje sa tak situácia spred dvoch rokov, keď MF SR nedokázalo správne naprojektovať vývoj v rozpočte samospráv a VÚC.

Možno konštatovať, že výdavky rozpočtu rástli porovnateľným tempom ako príjmy. Vývoj výdavkov tak neprispel k razantnejšiemu zníženiu deficitu verejných financií.

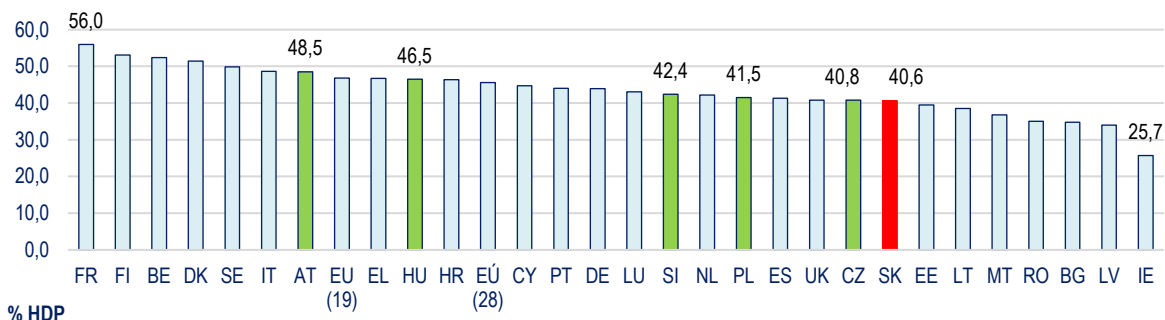
Vývoj výdavkov VS na akruálnej báze v rokoch 2017 až 2018

Výdavky VS (v tis. eur)	Skutočnosť 2017	RVS 2018	Skutočnosť 2018	Rozdiel	Podiel (v %)	Rozdiel
a	1	2	3	4=3-1	5=3/1*100	6=3-2
Výdavky spolu	34 170 034	34 845 311	36 536 259	2 366 255	106,9	1 690 948
Bežné výdavky	31 485 382	32 712 485	33 590 006	2 104 624	106,6	877 521
Kapitálové výdavky	2 684 652	2 132 826	2 946 253	261 601	109,7	813 427

Zdroj: SZÚ 2018

Z hľadiska porovnania podielu výdavkov VS na HDP v rámci krajín V4+2 sa Slovensko s podielom 40,6 % HDP umiestnilo za Poľskom, Slovinskom, Maďarskom, Rakúskom a Českou republikou. Najvyšší podiel výdavkov dosiahlo Rakúsko (48,5 % HDP). Z uvedeného vyplýva, že SR sa otvára priestor na zvyšovanie výdavkov VS.

Medzinárodné porovnanie výdavkov VS v roku 2018 (% HDP)

Zdroj: Eurostat

2.4 Dlh verejnej správy

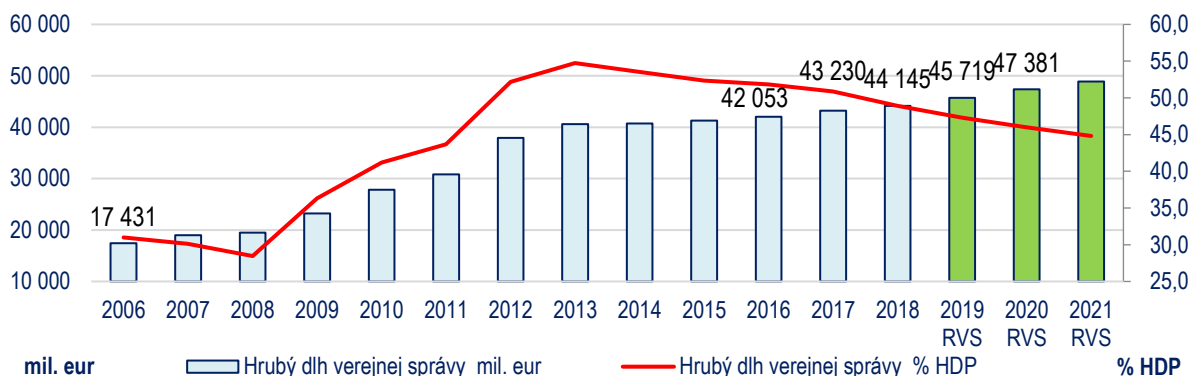
Ku koncu roka 2018 dosiahol hrubý dlh verejnej správy výšku 48,9 % HDP. Znamená to, že prvýkrát klesol mimo sankčné pásma dlhovej brzdy. Medziročne sa dlh v pomere k HDP znížil o 2,0 %, a to najmä vďaka pozitívnemu vplyvu hospodárskeho rastu, podporeného inflačným vývojom nad 2 %. K zníženiu prispelo aj dosahovanie primárneho prebytku vo výške 0,5 % HDP. Od kulminácie dlhu v roku 2013 klesá zadlženie verejnej správy v pomere k HDP, celkovo takmer o 6 p. b.

Maastrichtský dlh verejnej správy dosiahol k 31. 12. 2018 hodnotu 44 144 502 tis. eur, čo predstavuje medziročné zvýšenie konsolidovaného dlhu o 913 359 tis. eur. V absolútnych hodnotách ide o historicky najvyšší dlh krajiny.

Údaje o dlhu verejnej správy SR sú konsolidované, t. j. znížené o záväzky ARDAL voči ŠP a o vzájomné záväzky jednotlivých subjektov verejnej správy. Najvyšší podiel na financovaní dlhu k 31. 12. 2018 mali – ŠD v sume takmer 37 mld. eur a bankové úvery a iné záväzky v sume približne 6 mld. eur, z čoho 1 880 640 tis. eur predstavuje

záväzkov pripadajúci na SR z EFSF, pričom výška záväzku sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom nezmenila. Od roku 2013, v ktorom podiel dlhu na HDP predstavoval 54,7 %, klesá podiel dlhu VS k HDP už piaty rok po sebe.

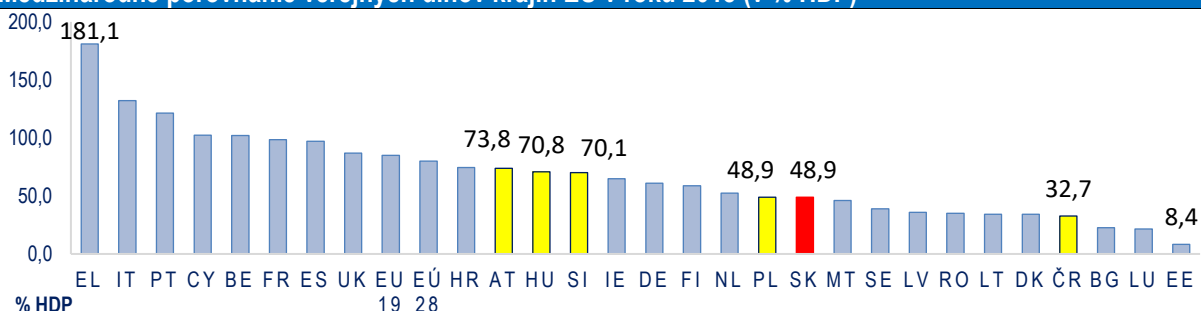
Dlh verejnej správy v rokoch 2006 až 2018 v mil. eur a % HDP

Zdroj: ŠZÚ SR, Eurostat

NKÚ SR konštatuje, že dlh verejnej správy sa od roku 2012 prvýkrát nachádza mimo sankčného pásma podľa zákona o rozpočtovej zodpovednosti.

Medzinárodné porovnanie verejných dlhov krajín EÚ v roku 2018 (v % HDP)

Zdroj: Eurostat

Slovensko s verejným dlhom na úrovni 48,9 % HDP dosahuje nižší ako priemerný dlh v EÚ 28. V porovnaní krajín V4+2 má nižší dlh len Česká republika (32,7 %), Poľsko má rovnako (48,9 %), Maďarsko a Slovinsko sú tesne pod priemerom EÚ. Pre porovnanie, rakúsky dlh predstavuje 73,8 % HDP.

Štruktúra dlhu verejnej správy

Verejný dlh SR na aktuálnej báze je v štruktúre tvorený dlhom ústrednej vlády (ústredných orgánov štátnej správy) a dlhom ostatných zložiek verejnej správy, čo dokumentuje Tabuľka 2 v prílohe.

Dlh ostatných subjektov verejnej správy participoval na celkovom maastrichtskom verejnom dlhu sumou 3 010 307 tis. eur, čo predstavuje 6,61 % z celkového dlhu. Z tejto sumy sa najviac na dlhu ostatných subjektov verejnej správy podieľala územná samospráva – výškou 1 901 466 tis. eur, čo medziročne znamenalo nárast dlhu o 82 413 tis. eur. Dlh obcí ov porovnaní s rokom 2017 vzrástol o 92 021 tis. eur na úroveň 1 455 000 tis. eur, čo na celkovom dlhu ostatných subjektov verejnej správy predstavuje participáciu 48,3 %. Najväčšiu časť dlhu obcí tvoria bankové úvery a iné pôžičky. Naopak, dlh VÚC a dopravných podnikov medziročne poklesol.

Na medziročnom znížení dlhu sa najviac podieľali ostatné subjekty ústrednej správy a obchodné spoločnosti štátu (najmä NDS). V prípade ostatných subjektov ústrednej správy tvorí takmer celú časť dlhu Agentúra pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov (410 000 tis. eur), pričom medziročný pokles dlhu bol spôsobený z dôvodu úhrady mimoriadnej splátky. Zníženie dlhu v prípade NDS bolo zapríčinené splácaním bankových úverov počas roku 2018. Práve tie tvoria podstatnú časť dlhu NDS.

Zdravotnícke zariadenia ústrednej správy aj miestnej samosprávy zaznamenali medziročný nárast dlhu. V oboch prípadoch išlo o nárast dlhu, ktorý tvoria pôžičky od nebankových subjektov, čo bolo spôsobené vykázaním pôvodných záväzkov voči dodávateľom ako ostatné pôžičky voči finančným spoločnostiam, ktoré odkúpili pohľadávky

voči zdravotníckym zariadeniam. Výraznejším spôsobom medziročne narástol aj dlh ŽSR z dôvodu vyššieho čerpania úverov.

2.5 Štátny dlh

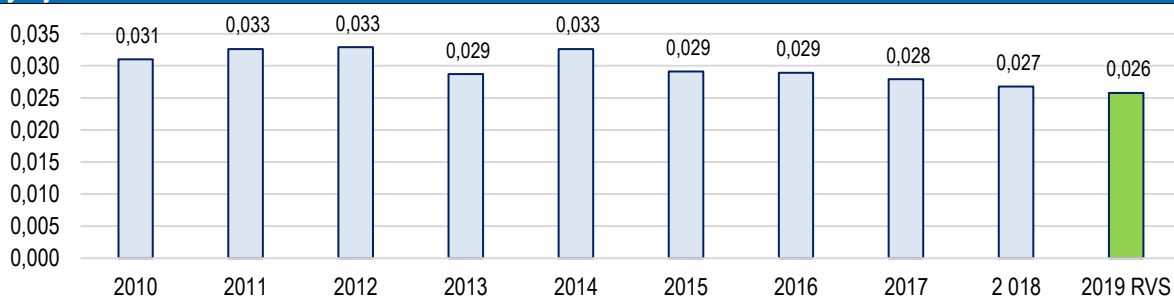
Rozhodujúci objem z dlhu verejnej správy tvorí štátny dlh, ktorý je v správe MF SR a predstavoval k 31. 12. 2018 objem 42 555 764 tis. eur. Celkový štátny dlh vzrástol v roku 2018 v porovnaní s minulým rokom v absolútnom vyjadrení o 790 258 tis. eur, t. j. o 1,9 %, čo spôsobilo dlhové prefinancovanie schodku ŠR a získanie peňažných prostriedkov z emisií cenných papierov.

Náklady na obsluhu dlhu v rokoch 2006 až 2018, v mil. eur

Zdroj: ŠZÚ SR, kapitola VPS

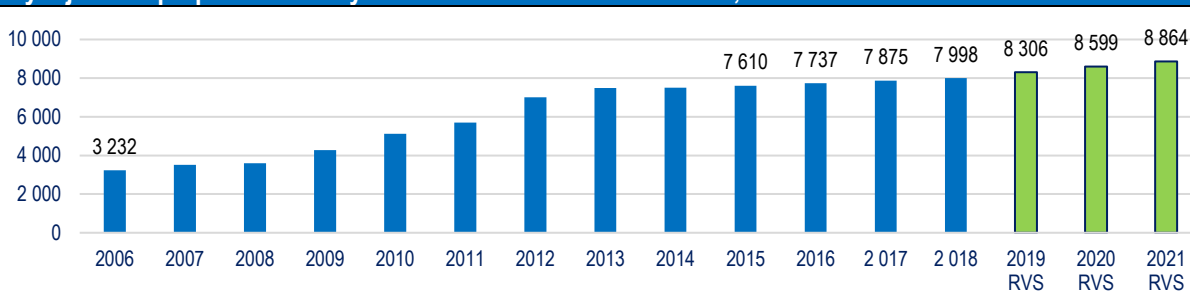
Vývoj nákladov na 1 euro dlhu v rokoch 2010 až 2018

Zdroj: ŠZÚ SR, kapitola VPS

Vzhľadom na lepšie úverové podmienky na finančných trhoch, náklady na 1 euro dlhu klesajú stabilne od roku 2015. V roku 2018 predstavovali 0,027 eur na 1 euro dlhu.

Vývoj dlhu v prepočte na 1 obyvateľa SR v rokoch 2006 až 2018, v eurách

Zdroj: ŠZÚ SR, kapitola VPS

Vývoj dlhu v prepočte na 1 obyvateľa neustále rastie, v roku 2018 predstavoval 7 998 eur.

NKÚ SR na základe posúdenia charakteristík a plnenia parametrov dlhu konštatuje priebežné zabezpečovanie zámerov a cieľov definovaných stratégiou riadenia štátneho dlhu.

3. Hospodárenie štátneho rozpočtu na hotovostnej báze

Návrh ŠZÚ SR za rok 2018 v súlade s ustanovením § 29 ods. 2 písm. c) zákona o rozpočtových pravidlách VS obsahuje aj údaje o príjmoch, výdavkoch a výsledku rozpočtového hospodárenia ŠR na hotovostnom princípe.

Rozpočet VS na roky 2018 až 2020 bol vypracovaný v intenciách Programového vyhlásenia vlády SR. Stratégia rozpočtovej politiky bola zameraná na ďalšie zlepšovanie rozpočtovej pozície verejnej správy s cieľom zaručiť dlhodobú udržateľnosť verejných financií.

3.1 Základné rozpočtové ukazovatele

Základné rozpočtové ukazovatele ŠR pre rok 2018 boli schválené zákonom o ŠR na rok 2018, ktorý stanovil celkové príjmy ŠR v hotovostnom vyjadrení sumou 13 982 810 tis. eur a určil celkové výdavky sumou 15 955 714 tis. eur. Schodok ŠR bol vo výške 1 972 904 tis. eur.

Prehľad o plnení príjmov, výdavkov a schodku ŠR v rokoch 2017 a 2018

Ukazovateľ (v tis. eur)	Skutočnosť 2017	Rozpočet 2018		Skutočnosť 2018	Rozdiel	Podiel
		schválený	upravený			
a	1	2	3	4	5=4-3	6=4/1*100
Celkové príjmy	14 014 129	13 982 810	14 767 986	15 381 013	613 027	109,8
Daňové príjmy	11 152 310	11 361 518	11 361 518	11 965 782	604 264	107,3
Nedaňové príjmy	1 385 457	1 208 819	1 203 126	1 211 597	8 471	87,5
Granty a transfery	1 476 362	1 412 473	2 203 342	2 203 634	292	149,3
Celkové výdavky	15 234 261	15 955 714	16 593 835	16 563 255	-30 580	108,7
Bežné výdavky	13 681 468	14 624 299	14 191 038	14 160 931	-30 107	103,5
Kapitálové výdavky	1 552 793	1 331 415	2 402 797	2 402 324	-473	154,7
Schodok ŠR	-1 220 132	-1 972 904	-1 825 849	-1 182 242	643 607	96,9

Zdroj: Návrh ŠZÚ za rok 2018

Schodok ŠR dosiahol v roku 2018 výšku 1 182 242 tis. eur, čo bolo o 790 662 tis. eur menej v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2018. NKÚ SR predpokladá, že pri zachovaní pozitívneho tempa makroekonomického vývoja a konsolidačného úsilia, možno dosiahnuť vyrovnaný rozpočet v roku 2019.

Zámery rozpočtovej politiky podľa RVS na roky 2018 až 2020 a kvantifikácie výdavkov ŠR na rok 2018

Ukazovateľ (v tis. eur)	Skutočnosť 2017	Rozpočet 2018	Skutočnosť 2018	Rozdiel	Podiel
a	1		4	5=4-3	6=4/1*100
Výdavky ŠR	15 234 261	15 955 714	16 563 255	607 540	108,7
Z toho:					
Výdavky na obsluhu štátneho dlhu	1 166 569	1 151 189	1 134 592	-16 597	97,3
EÚ výdavky	1 432 122	1 378 419	2 081 232	702 813	145,3
Spolufinancovanie zo ŠR	202 319	220 617	316 601	95 984	156,5
Odvod do rozpočtu EÚ (vrátane rezervy)	634 172	768 122	731 424	-36 698	115,3
Transfer Sociálnej poisťovni	415 325	255 392	106 413	-148 979	25,6

Zdroj: RVS na roky 2018 až 2020, Návrh ŠZÚ za rok 2018

Na celkové **výdavky spojené so správou štátneho dlhu** (vrátane manipulačných poplatkov) bolo v rozpočte vyčlenených 1 151 189 tis. eur. Skutočne realizované výdavky dosiahli výšku 1 134 592 tis. eur, čo predstavuje plnenie rozpočtu na 98,6 %.

Výdavky za prostriedky EÚ boli na rok 2018 rozpočtované vo výške 1 378 419 tis. eur, teda v rovnakej výške ako príjmy z rozpočtu EÚ. Skutočné plnenie výdavkov EÚ dosiahlo výšku 2 081 232 tis. eur, t. j. 151 % schváleného rozpočtu na rok 2018.

Výdavky na **spolufinancovanie zo ŠR** boli rozpočtované vo výške 220 617 tis. eur. Skutočnosť bola vo výške 316 601 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 143,5 % v porovnaní so schváleným rozpočtom.

Odvod do rozpočtu EÚ bez tradičných vlastných zdrojov (zdroj založený na DPH, zdroj založený na HND, podiel SR na korekcii Veľkej Británie, podiel SR na korekciách pre Dánsko, Holandsko a Švédsko) bol rozpočtovaný v sume 768 122 tis. eur. Konečný odvod vlastných zdrojov predstavoval sumu 731 424 tis. eur.

Transfer Sociálnej poisťovni, a. s., bol rozpočtovaný vo výške 255 392 tis. eur. Finančné prostriedky sa použili v sume 106 413 tis. eur na zabezpečenie platobnej schopnosti Sociálnej poisťovne, a. s. Nevyčerpané finančné prostriedky v sume 148 978,4 tis. eur sa presunuli na Výdavky na realizáciu nerozpočtovaných potrieb v kapitole VPS.

NKÚ SR konštatuje, že zámery rozpočtovej politiky vo vybraných oblastiach sa podarilo naplniť.

3.2 Príjmy štátneho rozpočtu

Príjmy ŠR tvoria predovšetkým dane, pokuty a poplatky, úroky z prostriedkov získaných z úverov, príjmy kapitol, výnosy z majetkových účastí štátu a príjmy z prevodu správy majetku vo vlastníctve SR, odvody za porušenie finančnej disciplíny a úroky z kreditných zostatkov peňažných prostriedkov vedených na účtoch Štátnej pokladnice.

Zákomom o ŠR na rok 2018 boli celkové príjmy ŠR schválené vo výške 13 982 810 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli zvýšené na sumu 14 767 986 tis. eur. Skutočné príjmy dosiahli výšku 15 381 013 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 104,2 % v porovnaní s upraveným rozpočtom.

Daňové príjmy

Daňové príjmy ŠR na rok 2018 boli rozpočtované vo výške 11 351 518 tis. eur. Skutočné daňové príjmy ŠR v roku 2018 boli vo výške 11 965 782 tis. eur, čo predstavuje plnenie rozpočtu na 96,7 %. Vyššie plnenie daňových príjmov o 604 264 tis. eur bolo spôsobené najmä vyšším výnosom dane z pridanej hodnoty o 333 248 tis. eur a dane z príjmov právnických osôb o 296 936 tis. eur. Negatívne k plneniu daňových príjmov prispela daň vyberaná zrážkou o 33 468 tis. eur a spotrebné dane o 12 169 tis. eur. V porovnaní so skutočnosťou roku 2017 boli celkové daňové príjmy na hotovostnej báze vyššie o 813 472 tis. eur, čo predstavuje medziročný rast vo výške 7,3 %.

Prehľad o plnení daňových príjmov ŠR

Ukazovateľ (v tis. eur)	Skutočnosť 2017	Rozpočet 2018		Skutočnosť 2018	Rozdiel	Index (v %)
		schválený	upravený			
a	1	2	3	4	5=4-3	6=4/1*100
Daňové príjmy spolu	11 152 310	11 361 518	11 361 518	11 965 782	604 264	107,3
Dane z príjmov a kapitálového majetku	2 787 249	2 718 778	2 718 778	3 015 714	296 936	108,2
Daň z príjmov fyzickej osoby	6 961	3 518	3 518	10 609	7 091	152,4
Daň z príjmov právnickej osoby	2 601 856	2 472 622	2 472 622	2 795 935	323 313	107,5
Daň z príjmov vyberaná zrážkou	178 431	242 638	242 638	209 170	-33 468	117,2
Dane z majetku	20	0	0	14	14	71,2
Dane za tovary a služby	8 328 646	8 606 238	8 606 238	8 919 317	313 079	107,1
Daň z pridanej hodnoty	5 913 368	6 079 178	6 079 178	6 412 426	333 248	108,4
Spotrebné dane	2 252 396	2 335 690	2 335 690	2 323 521	-12 169	103,2
Dane z použitia tovarov a z povolenia na výkon činnosti	149 943	157 870	157 870	152 839	-5 031	101,9
Iné dane za tovary a služby	12 939	33 500	33 500	30 530	-2 970	236
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	22 433	25 259	25 259	23 365	-1 894	104,2
Dovozné clo	9	0	0	19	19	198,2
Dovozná prirážka	3	0	0	1	1	35,4
Podiel na vybraných finančných prostriedkoch	22 420	25 259	25 259	23 345	-1 914	104,1
Ostatné colné príjmy	0	0	0	0	0	-
Iné dane (daň z emisných kvót)	0	0	0	-8 832	-8 832	-
Sankcie uložené v daňovom konaní	13 963	11 243	11 243	16 204	4 961	116

Zdroj: MF SR, Fin. 1-12

Podrobnejšie hodnotenie daňových príjmov je uvedené v časti 2.2 Príjmy verejnej správy.

Nedaňové príjmy

Podiel nedaňových príjmov na celkových príjmoch ŠR predstavuje 7,9 %, čo je o 2 % menej v porovnaní so skutočnosťou v roku 2017. Upravený rozpočet nedaňových príjmov bol naplnený na 100,7 %. V porovnaní

s predchádzajúcim rokom príjmy tejto kategórie poklesli o 173 860 tis. eur, t. j. o 12,5 %, z dôvodu nižších príjmov z podnikania a vlastníctva majetku, ktoré boli nižšie o 160 917 tis. eur, t. j. o 26,3 %. Najväčší podiel na nedaňových príjmoch (37,2 %) majú príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku, ktoré zahŕňajú najmä dividendy od obchodných spoločností štátu vo výške 438 596 tis. eur. Vývoj dividend od obchodných spoločností podľa jednotlivých kapitol ŠR v rokoch 2017 a 2018 je uvedený v Tabuľke 3 v prílohe.

Prehľad o plnení nedaňových príjmov ŠR

Ukazovateľ (v tis. eur)	Skutočnosť 2017	Rozpočet 2018		Skutočnosť 2018	Rozdiel	Index (v %)
		schválený	upravený			
a	1	2	3	4	5=4-3	6=4/1*100
Nedaňové príjmy spolu	1 385 457	1 208 819	1 203 126	1 211 597	8 471	87,5
Príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku	612 030	436 038	482 948	451 113	-31 835	73,7
Administratívne poplatky a iné poplatky a platby	365 884	338 617	318 002	345 641	27 639	94,5
Kapitálové príjmy	11 748	44 488	9 728	10 630	902	90,5
Úroky z tuzemských a zahr. úverov, pôžičiek, návratných finančných výpomocí, vkladov a ážio	28 619	7 125	7 125	8 050	925	28,1
Iné nedaňové príjmy	367 176	382 551	385 323	396 163	10 840	107,9

Zdroj: Návrh ŠZÚ za rok 2018

Granty a transfery

Skutočné príjmy štátneho rozpočtu z grantov a transferov boli vo výške 2 203 634 tis. eur, čo v porovnaní s rokom 2017 predstavuje rast o 727 272 tis. eur.

Prehľad o plnení grantov a transferov

Ukazovateľ (v tis. eur)	Skutočnosť 2017	Rozpočet 2018		Skutočnosť 2018	Rozdiel	Podiel (v %)
		schválený	upravený			
a	1	2	3	4	5=4-3	6=4/1*100
Granty a transfery spolu	1 476 362	1 412 473	2 203 342	2 203 634	292	149,3
Tuzemské granty a transfery	43 127	34 054	33 617	33 861	244	78,5
Zahraničné granty a transfery	1 433 235	1 378 419	2 169 725	2 169 773	48	151,4
Z toho: prostriedky z rozpočtu EÚ	1 422 488	1 378 419	2 169 725	2 169 725	0	152,5

Zdroj: Návrh ŠZÚ za rok 2018

V porovnaní s rokom 2017 bol najvyšší rast zaznamenaný v rámci prostriedkov z rozpočtu EÚ o 747 237 tis. eur, t. j. o 52,5 %. Uvedený rast súvisí s postupným nábehom čerpania prostriedkov EÚ 3. programového obdobia. Podrobnejšie hodnotenie príjmov ŠR z prostriedkov rozpočtu EÚ a ich čerpanie je uvedené v časti 5. Vzťah ŠR k EÚ.

3.3 Výdavky štátneho rozpočtu

Z výdavkov ŠR sa hradia najmä výdavky štátnych rozpočtových organizácií a príspevky štátnym príspevkovým organizáciám, výdavky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv, ktorými je SR viazaná, odvody EÚ, výdavky na prenesený výkon štátnej správy obciam a VÚC a úroky a poplatky spojené so správou štátneho dlhu.

Celkové výdavky ŠR dosiahli v roku 2018 hodnotu 16 563 255 tis. eur, čo zodpovedá medziročnému nárastu o 1 328 994 tis. eur a poklesu v porovnaní s upraveným rozpočtom o 30 580 tis. eur (0,2 %). Podiel bežných výdavkov na celkových výdavkoch predstavuje 85,5 % a zvyšných 14,5 % pripadá na kapitálové výdavky.

Na **mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania** zamestnancov rozpočtových organizácií kapitol ŠR bolo vynaložených 2 026 060 tis. eur, čo je o 291 tis. eur menej v porovnaní s upraveným rozpočtom na rok 2018. V medziročnom porovnaní došlo k navýšeniu o 157 011 tis. eur, t. j. o 8,4 %. Nárast výdavkov na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania bol ovplyvnený najmä zvýšením platov štátnych zamestnancov (o 70 409 tis. eur), sudcov (o 3 148 tis. eur), prokurátorov (o 1 848 tis. eur) a ústavných sudcov (o 60 tis. eur).

Limit počtu zamestnancov pre rozpočtové organizácie kapitol ŠR bol schválený v počte 128 980 osôb. Počas roka bol počet zamestnancov rozpočtovými opatreniami zvýšený o 1 088 osôb na 130 068 osôb. Skutočné plnenie počtu zamestnancov dosiahlo úroveň 123 057 osôb, čo je v porovnaní s ich skutočným plnením v roku 2017 o 42 osôb viac. V porovnaní s pôvodne schváleným limitom je zamestnancov o 5 923 menej, čo však v medziročnom porovnaní predstavuje zvýšenie o 415 osôb. **Nadalej pretrváva trend, že sa v jednotlivých rokoch stanovené limity zamestnancov nenaplnili, pričom mzdové prostriedky sa vyčerpali.**

Porovnanie štruktúry čerpania výdavkov ŠR na hotovostnej báze za roky 2017 a 2018

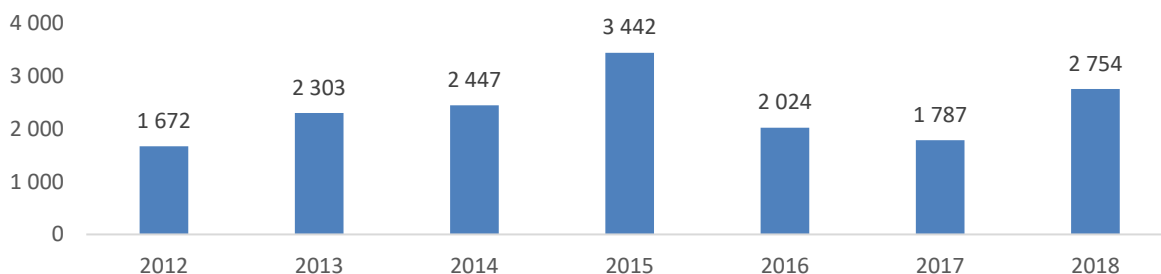
Ukazovateľ	Skutočnosť 2017	Rozpočet 2018		Skutočnosť 2018	Rozdiel	Podiel (v %)
		schválený	upravený			
a	1	2	3	4	5=4-3	6=4/1*100
Bežné výdavky	13 681 468	14 624 299	14 191 038	14 160 931	-30 107	103,5
Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné výdavky	1 869 049	1 953 532	2 026 351	2 026 060	-291	108,4
Poistné a príspevok do poisťovní	675 515	688 415	728 410	728 292	-118	107,8
Tovary a služby	1 483 704	1 998 722	1 642 040	1 634 652	-7 388	110,2
Bežné transfery	9 652 930	9 983 360	9 793 967	9 771 657	-22 310	101,2
Splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úvermi	270	270	270	270	0	100,0
Kapitálové výdavky	1 552 793	1 331 415	2 402 797	2 402 324	-473	154,7
Obstarávanie kapitálových aktív	605 629	643 217	721 604	721 148	-456	119,1
Kapitálové transfery	947 164	688 198	1 681 193	1 681 176	-17	177,5
Výdavky spolu	15 234 261	15 955 714	16 593 835	16 563 255	-30 580	108,7

Zdroj: Návrh ŠZÚ za rok 2016

Rozpočet kapitálových výdavkov bol schválený vo výške 1 331 415 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol zvýšený na sumu 2 402 797 tis. eur. Skutočné výdavky boli vykázané vo výške 2 402 324 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 180,4 % v porovnaní so schváleným rozpočtom. V porovnaní s rokom 2017 skutočné kapitálové výdavky vzrástli o 849 531 tis. eur, z toho obstaranie kapitálových aktív o 115 519 tis. eur a kapitálové transfery o 734 012 tis. eur. Z celkovej sumy kapitálových transferov bolo zo zdrojov EÚ použitých 972 147 tis. eur a zo zdroja ŠR 559 048 tis. eur, z toho spolufinancovanie predstavovalo 149 981 tis. eur. Najväčší podiel v rámci kapitálových transferov tvorili transfery v rámci verejnej správy (78,5 %), ktoré boli vo výške 1 319 259 tis. eur. Z toho MDV SR poskytlo transfer najmä NDS, a. s. (510 072 tis. eur na investičné akcie), ŽSR (209 519 tis. eur na výstavbu, obnovu a modernizáciu železničnej siete) a ŽSSK, a. s. (18 319 tis. eur najmä na modernizáciu vozového parku železničných koľajových vozidiel).

Nedostatky rozpočtového procesu boli zistené pri porušovaní zákona o rozpočtových pravidlách, najmä pri poskytnutí nenávratných finančných príspevkov, dotácií a preddavkov, nesprávnom uplatňovaní rozpočtovej klasifikácie, zvlášť nevedením operatívnej evidencie o rozpočtových opatreniach a tým, že úpravy rozpočtu neboli vykonané rozpočtovými opatreniami. Nehospodárne konanie bolo zistené pri neuplatňovaní záruky, zveľaďovaní cudzieho majetku, pri obstaraní právnej analýzy a znaleckých posudkov, ktorých využitie nebolo preukázané, a pri uzatváraní zmlúv.

NKÚ SR už dlhodobo poukazuje na **nedostatočnú úroveň plánovania výdavkov jednotlivých kapitol, nedostatočne fungujúce programové rozpočtovanie a rozpočtovanie rezerv ŠR**. Prejavom prvého nedostatku sú rozpočtové opatrenia, ktorých počet za obdobie rokov 2012 – 2018 vzrástol o 65 %.

Počet rozpočtových opatrení v rokoch 2012 až 2018

Zdroj: rozpočet.sk

Zvyšovanie počtu rozpočtových opatrení, aj keď predstavujú spôsob čerpania rozpočtových prostriedkov, znamená zvýšenú administratívnu záťaž a tým aj rast výdavkov. Takmer 4 mld. eur nevyčerpaných prostriedkov EÚ, vrátane spolufinancovania z predchádzajúcich období, bolo presunutých do roku 2018, a tiež 3,2 mld. eur týkajúcich sa prostriedkov EÚ a spolufinancovania bolo presunutých do roku 2019. Problémom medziročných presunov je skutočnosť, že sa použijú v rozpore s ich pôvodným účelovým určením. V kapitole MO SR zistil NKÚ SR, že na projekt

v rámci rozpočtového roka boli schválené rozpočtové prostriedky, ktoré boli následne v priebehu roka presunuté na realizáciu iných projektov. Na strane druhej, boli zistené projekty, pri ktorých bol schválený rozpočet vo výške 0 eur, ktorý bol následne navýšený rozpočtovým opatrením – presunom rozpočtových prostriedkov. Prevažná časť rozpočtových prostriedkov kapitoly bola v každom roku viazaná a použitá na nasledujúce rozpočtové roky, resp. na plnenie iných projektov.

Programové rozpočtovanie bolo zavedené v roku 2004 v rámci reformy riadenia verejných financií. Do programov sa rozdelili výdavky ŠR aj územnej samosprávy. Merateľné ukazovatele priradené k programom boli však len formálne, nehovorili o výsledkoch a poskytovali minimálnu pridanú hodnotu pri rozhodovaní. Možno konštatovať, že síce vieme kam výdavky smerujú, ale nemožno posúdiť hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť ich použitia.

Za slabú stránku rozpočtového procesu považuje NKÚ SR aj **zložitosť a neprehľadnosť financovania viacerých verejných politík**. Príkladom môže byť financovanie regionálneho a stredného školstva. V prípade regionálneho školstva reťaz financovania tvoria MF SR – MŠVVŠ SR – MV SR – obce – školy, čo znamená značné problémy pri požadovaní navýšenia prostriedkov, ktoré vyplývajú zo zmien v zákone, ako napr. zvyšovanie plátov učiteľov, bezplatné obedy a pod.

Na krytie nepredvídaných výdavkov nevyhnutných na zabezpečenie rozpočtového hospodárenia alebo na krytie zníženia rozpočtovaných príjmov sa vytvárajú v ŠR zákonné rozpočtové **rezervy**, ktoré tvorí najmä rozpočtová rezerva vlády, rozpočtová rezerva predsedu vlády (rozpočtovaná na ÚV SR) a rezerva na prostriedky EÚ a odvody EÚ. V roku 2018 boli rezervy v ŠR rozpočtované vo výške 730 573 tis. eur, v tom zákonné rezervy boli v sume 136 706 tis. eur a ostatné rezervy boli vo výške 593 867 tis. eur.

Rezerva predsedu vlády SR bola rozpočtovaná vo výške 1 500 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bola zvýšená na sumu 3 144 tis. eur. Celkovo sa príjemcom, ktorými boli najmä neziskové organizácie, obce a mestá poskytlo 3 212 tis. eur, a to platobným príkazom 3 144 tis. eur a rozpočtovými opatreniami 68 tis. eur.

Čerpanie rezerv rozpočtovaných v kapitole VPS vo vzťahu k upravenému rozpočtu

Rezervy (v eur)	Skutočnosť za rok 2017	Rozpočet		Skutočnosť 2018*	Rozdiel	Index 2018/17
		schválený	upravený			
a	1	2	3	4	5=4-1	7=4/1
Rezerva vlády SR	2 186 292,00	5 000 000,00	4 051 000,00	3 477 264,90	1 290 972,90	1,6
Rezerva na riešenie vplyvov nových zákonných úprav a iných vplyvov	0,00	53 683 296,00	0,00	0,00	0,00	x
Rezerva na zhoršenie daňových a nedaňových príjmov	0,00	140 000 000,00	0,00	0,00	0,00	x
Rezerva na významné investície	0,00	158 442 677,00	0,00	0,00	0,00	x
Rezerva na prostriedky EÚ a odvody EÚ						
(kód zdroja 111)	0,00	130 206 017,00	0,00	0,00	0,00	x
(kód zdroja 131Z)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	x
Rezerva na realizáciu súdnych a exekučných rozhodnutí a na výdavky súvisiace s vrátenými príjmami	1 939 857,99	10 000 000,00	0,00	0,00	-1 939 857,99	0,0
Rezerva na mzdy a poisťné	0,00	167 770 747,00	0,00	0,00	0,00	x
Rezerva na riešenie vplyvov nových zákonných úprav a iných vplyvov	0,00	52 970 034,00	0,00	0,00	0,00	x
Rezerva na riešenie krízových situácií	339 369,08	11 000 000,00	1 515 462,62	15 462,62	-323 906,46	x
Spolu	4 465 519,07	729 072 771,00	5 566 462,62	3 492 727,52	-972 791,55	78,2

Zdroj: ZÚ VPS

* Poznámka: V prípade nulového čerpania v roku 2018 uvádzame, že finančné prostriedky boli uvoľnené v prospech iných kapitol rozpočtovým opatrením, resp. nebolo žiadne čerpanie.

NKÚ SR zistil, že nevyčerpané prostriedky z rezerv boli čerpané v rozpore s ich pôvodným účelovým určením. Boli presunuté na iné výdavkové tituly napr. na Výdavky na realizáciu nerozpočtovaných potrieb a Výdavky na vybrané investície a časť bola v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách viazaná na použitie v nasledujúcich rokoch. NKÚ SR opakovane upozorňuje na viaceré problémy spojené s čerpaním rezerv, ktoré môžu byť použité na iné účely v súlade s rozhodnutím vlády alebo ministra financií.

3.4 Príjmy a výdavky rozpočtových kapitol

Celkové príjmy kapitol dosiahli úroveň 15 381 013 tis. eur, čo predstavuje nárast v porovnaní s rokom 2017 o 6,9 % a v porovnaní s upraveným rozpočtom nárast o 4,2 %. Najväčší medziročný pokles zaznamenalo MŠVVŠ SR, kde príjmy klesli o 15 814 tis. eur, Protimonopolný úrad SR o 15 347 tis. eur a SAV o 2 967 tis. eur. Naopak, na raste

príjmov sa najviac podieľala VPS (o 662 872 tis. eur) a MDV SR (o 200 242 tis. eur). Porovnanie príjmov podľa kapitol ŠR na hotovostnej báze za roky 2017 a 2018 obsahuje Tabuľka 4 v prílohe.

Celkové výdavky kapitol štátneho rozpočtu dosiahli 16 563 255 tis. eur, čo predstavuje nárast v porovnaní s rokom 2017 o 8,7 % a v porovnaní s upraveným rozpočtom pokles o 0,2 %. V roku 2018 malo najvyššie skutočné výdavky MV SR vo výške 2 723 917 tis. eur, čo predstavuje nárast v porovnaní s predchádzajúcim obdobím o 10,2 %. Porovnanie výdavkov podľa kapitol ŠR na hotovostnej báze za roky 2017 a 2018 obsahuje Tabuľka 5 v prílohe.

Najväčší absolútny medziročný pokles zaznamenala VPS, kde výdavky klesli o 162 191 tis. eur a MZ SR o 38 941 tis. eur. Naopak, na raste výdavkov sa najviac podieľalo MV SR (o 252 949 tis. eur) a MDV SR (o 239 245 tis. eur).

4. Stanovisko k vybraným politikám a kapitolám ŠR

4.1 Ministerstvo životného prostredia SR

SR je v súčasnom období vystavená mnohým environmentálnym výzvam – nedostatky s kvalitou ovzdušia, nízkou mierou recyklácie, ale aj pri ochrane ekosystémov. Environmentálne problémy majú pritom stále väčší vplyv na ekonomiku, zamestnanosť, ale aj komfort života obyvateľov a predstavujú významný faktor pri zásadných globálnych interakciách, ako je napr. zmena klímy s viditeľnými dosahmi, ktoré sa v budúcnosti budú vážne prejavovať v podobe environmentálnych, ekonomických a zdravotných problémov. V roku 2018 boli výdavky SR na ochranu životného prostredia svojou výškou porovnateľné so susednými krajinami V3 a EÚ 28. Náklady na ochranu životného prostredia v SR majú kolísavý trend a oproti roku 2017 vzrástli o 75 %.

Rozpočet kapitoly MŽP SR v roku 2018 (v tis. eur)

Schválený rozpočet	Upravený rozpočet (31.12)	Skutočnosť
193 159,2	449 626	449 593,3
z toho EÚ + spolufinancovanie:		
110 974,4	336 574,1	336 574,1

Zdroj: ZÚ MŽP SR, www.rozpocet.sk, RIS

Na výdavkoch kapitoly sa podieľal program Starostlivosť o životné prostredie v sume 401 427 tis. eur, t. j. 89,3 %, program Tvorba a implementácia politík 9,9 % a medzirezortné podprogramy 0,8 %.

Program Starostlivosť o životné prostredie bol rozpočtovaný vo výške 153 533,7 tis. eur, rozpočtovými opatreniami bol zvýšený na sumu 401 427,1 tis. eur. Skutočné výdavky dosiahli výšku 401 427,1 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 100,0 % v porovnaní s upraveným rozpočtom. Výdavky programu boli orientované najmä na OP KŽP (79 %) a podprogramy Ochrana a racionálne využívanie vôd (12 %) a Ochrana prírody a krajiny (5 %). Cieľom programu je znížiť zaťaženie životného prostredia, chrániť prírodné dedičstvo, ekologickú stabilitu a krajinnú diverzitu.

Na podprogram Ochrana a racionálne využívanie vôd boli čerpané prostriedky vo výške 49 761,2 tis. eur. Prostriedky boli použité – na spolufinancovanie stavieb infraštruktúry na zásobovanie pitnou vodou verejnými vodovodmi a odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd verejnými kanalizáciami, z prostriedkov EÚ v rámci Kohézneho fondu, OP ŽP a OP KŽP. Tak sa postupne zvyšuje zásobovanosť pitnou vodou pre obyvateľov a ostatných odberateľov vody a pre odkanalizovanie odpadových vôd v súlade s požiadavkami smerníc EÚ.

V rámci plnenia podprogramu Ochrana pred povodňami sa podarilo zvýšiť podiel územia SR chráneného pred povodňami o 0,02 % na úroveň 13,91 %. Boli realizované 2 stavby z prostriedkov SR.

Na území SR sa nachádza celkom 588 oblastí, ktoré sa vyznačujú výskytom významného povodňového rizika, pričom vodnými stavbami sa v súčasnosti reguluje približne len 8 % priemerného ročného odtoku vody, čo sa nedá považovať za dostatočné množstvo. V blízkej budúcnosti bude nevyhnutné zvýšiť možnosti akumulácie vody v nádržiach. Výdavky na vykonávanie povodňových zabezpečovacích prác v roku 2018 predstavovali sumu asi 6 mil. eur, z toho najväčšia časť výdavkov – 5 mil. eur, bola vynaložená zo zdrojov SVP, š. p. **Celkovo možno konštatovať, že štátna podpora je poddimenzovaná, keďže SVP, š. p., nedostáva zo štátneho rozpočtu dostatok financií na údržbu a opravu vodných stavieb, ani na zabezpečovanie povodňových prác.**

Vybrané ukazovatele v oblasti ochrany pred povodňami

Ukazovateľ	2016		2017		2018	
	P	S	P	S	P	S
Podiel územia chráneného pred povodňami z plochy územia ohrozovaného povodňami	12,6	13,7	12,7	13,89	12,8	13,91
Zväčšenie plochy územia chráneného pred povodňami	49,0	16,80	85,0	52,68	50	65,87
Podiel udržaného územia chráneného pred povodňami z celkového územia chráneného pred povodňami	-	-	1,7	1,7	1,7	1,7
Zväčšenie zadrživanej povrchovej vody	24,5	-	24,5	-	26,6	0

Zdroj: Monitorovacia správa ZÚ MŽP SR 2018

Podprogram Ochrana ovzdušia, ktorého hlavným cieľom je zlepšenie kvality ovzdušia, sa plnil iba čiastočne (čerpal necelú polovicu zo schválených 9 mil. eur), pretože v minulom roku bolo identifikovaných niekoľko oblastí s nadlimitnými hodnotami znečisťujúcich látok v ovzduší [predovšetkým prachových častíc PM10, NO₂ a benzo(a)pyrénu]. Stanovený cieľ bude splnený na 100 % až v prípade, ak na území SR nebude identifikovaná žiadna oblasť s nadlimitnými hodnotami znečisťujúcich látok v ovzduší, t. j. treba dosiahnuť nulový počet oblastí riadenia kvality ovzdušia na území SR v čo najkratšom čase. Realizácia programu pozitívne ovplyvnila kvalitu ovzdušia na území s rozlohou 1 400 km² s počtom 300 tis. obyvateľov.

Vybraný ukazovateľ v oblasti kvality ovzdušia

Ukazovateľ	2017		2018	
	P	S	P	S
Počet oblastí riadenia kvality ovzdušia (ORKO) na území SR	18	12	16	12

Zdroj: Monitorovacia správa ZÚ MŽP SR 2018

Priestor na zlepšovanie je v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov, v sektoroch mimo systému na obchodovanie s emisiami o 20 %, rovnako aj SO₂ o 82 %, NO_x o 50 %, nemetanových prchavých organických látok (NMVOC) o 32 %, NH₃ o 30 % a PM_{2,5} o 49 %. V súlade s programom útlmu je výroba elektriny z uhlia, ktorá okrem zníženia emisií CO₂ o 5 % a nemalých zdravotných benefitov by priniesla úsporu približne 100 mil. eur ročne, ktorými spotrebiteľia elektrickej energie dotujú ťažbu uhlia.

V oblasti obnoviteľných zdrojov energie, ako aj pri znižovaní emisií skleníkových plynov je potrebné, aby SR mala nastavené ambicióznejšie ciele, ktoré dokážu identifikovať najviac nákladovo-efektívne spôsoby na dosiahnutie cieľov EÚ a transparentne monitorovať a revidovať ich podporné mechanizmy s ohľadom na rozvoj technológií. Taktiež je dôležité zhodnotenie technického a ekonomického potenciálu individuálnych domácich OZE s ohľadom na environmentálnu udržateľnosť a na tejto báze predložiť a smerovať podporné politiky. Medzery sú aj v zabezpečovaní biomasy z udržateľných zdrojov. Rovnako absentuje analýza od distribučných spoločností ako pripraviť elektrický systém na integráciu vyšších podielov solárnej a veternej energie (napr. na základe výsledkov dobrej praxe zo zahraničia).

V rámci Odpadového hospodárstva a environmentálnych rizikových faktorov, ktorého primárnym cieľom je zlepšiť úroveň zhodnocovania odpadov, sa SR nedarí naplňať ciele v oblasti skládkovania odpadov, recyklácie komunálneho odpadu a triedeného zberu.

Závazky pre SR, vychádzajúce z novej európskej rámcovej smernici o odpade, sú však jasné. Najneskôr do roku 2020 musíme zvýšiť recykláciu komunálneho odpadu na 50 % a do roku 2035 až na 65 %; skládkovanie by malo klesnúť pod 10 %. Pri obaloch by mala recyklácia v roku 2020 dosiahnuť 65 % a v roku 2030 by mala byť na úrovni 70 %. Zavedením rozšírenej zodpovednosti výrobcov sa od roku 2016 každoročne zvýšilo triedenie odpadu o 5 %.

Takmer 79 % výdavkov kapitoly smerovalo **na podporu projektov z OP KŽP SR**, ktoré boli orientované na udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov, zabezpečujúce ochranu životného prostredia, aktívnu adaptáciu na zmenu klímy a podporu energeticky efektívneho nízkouhlíkového hospodárstva. V roku 2018 v rámci OP bolo vyhlásených celkovo 17 výziev na predloženie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (z toho 4 vyzvania na národné projekty a 1 vyzvanie na finančný nástroj). K 31. 12. 2018 bolo skutočné čerpanie rozpočtu výdavkov EÚ z OP KŽP v sume 302 087,9 tis. eur a prostriedkov na spolufinancovanie zo ŠR a pro rata v sume 32 340,5 tis. eur. Nevyčerpané výdavky v roku 2018 vo výške 163 251,7 tis. eur boli viazané v zmysle § 8 zákona o rozpočtových pravidlách. Dôvodom viazania bolo nižšie tempo implementácie programu v porovnaní s odhadom, ktoré slúžili na tvorbu východísk minulých

rozpočtov. Celkovo v rámci OP KŽP na roky 2014 až 2020 bolo vyhlásených 50 výziev a viacero písomných vyzvaní za viac ako 3 mld. eur. Zazmluvnených je v súčasnosti 1 291 projektov za 1,58 mld. eur, čo predstavuje viac ako 50 % z celkovej alokácie OP. V rámci OP KŽP bolo riadne ukončených 190 projektov, pričom v procese implementácie je ďalších 1 101 projektov.

Rezort životného prostredia tak v plnej miere vyčerpá zdroje z fondov EÚ v sume takmer 443 mil. eur. Tie boli pridelené v OP KŽP ako rozpočtový záväzok na rok 2014 aj na rok 2015, ktorý bolo potrebné dočerpať do 3 rokov, t. j. do konca roka 2018.

MŽP SR poskytlo transfery obciam v rámci OP KŽP predovšetkým na dobudovanie, rekonštrukciu a modernizáciu kanalizačných sietí a čističiek odpadových vôd, na zníženie energetickej náročnosti budov, na zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, na budovanie zberných dvorov, na protipovodňovú ochranu obcí a pod. Pozitívny rozdiel medzi skutočne čerpanými výdavkami a schváleným rozpočtom bol v sume 125 965 tis. eur. Dôvodom bolo použitie prostriedkov z EÚ, zo zdrojov z predchádzajúcich rokov. Vysoký medziročný nárast bol spôsobený navýšením počtu projektov, ktoré sa v roku 2018 začali realizovať u jednotlivých prijímateľov.

Slabou stránkou je napríklad nízka pripojenosť obyvateľstva na verejnú kanalizáciu a to aj napriek výrazným formám podpory výstavby kanalizácie zo strany MŽP SR, buď pomocou dotácií Envirofondu alebo práve prostredníctvom OP KŽP. Za posledné roky je priemerný medziročný nárast pripojenosti na úrovni 1,6 % a SR aj naďalej zaostáva medzi členskými krajinami EÚ. Spomedzi krajín V4 je miera rastu najslabšia. Súvisí to napr. aj s neochotou niektorých obyvateľov pripojiť sa k vybudovanej kanalizácii, najmä z ekonomických dôvodov, keďže projektovú dokumentáciu aj realizáciu projektu prípojky si zabezpečujú a financujú sami.

NKÚ SR v oblasti životného prostredia realizoval v roku 2018 kontrolu opatrení zameranú na ochranu pred povodňami, ktoré zabezpečujú protipovodňovú ochranu na tokoch SR. Najvýznamnejším zdrojom financovania opatrení v oblasti ochrany pred povodňami boli finančné prostriedky EÚ. Pre programové obdobie 2014 až 2020 je najvýznamnejším zdrojom financovania OP KŽP s celkovou alokáciou zdrojov EÚ a ŠR SR v sume 493,3 mil. eur. Prvé nenávratné finančné príspevky však boli pre žiadateľov schválené až v roku 2018, čo vybraným projektom SVP, š. p., spôsobilo aj niekoľkoročný sklz pri realizácii. NKÚ SR zistil aj obmedzené pridelovanie platieb zo ŠR, ktoré mali slúžiť na opravy protipovodňových opatrení a údržbu vodných ciest v správe SVP, š. p. Rozdiel medzi požadovanými a poskytnutými prostriedkami dosiahol v danom období až 198 mil. eur, preto nebolo možné zabezpečiť pre všetky vodné stavby riadny technický stav. Väčšina z 28 vodných stavieb, ktoré plnia funkciu protipovodňových opatrení, sú v havarijnom stave a sanačné opatrenia na zlepšenie ich technického stavu si vyžadujú takmer 40 mil. eur. NKÚ SR tiež zistil, že poradie naliehavosti projektov protipovodňových opatrení, uvedené v platnom Pláne manažmentu povodňového rizika, sa v praxi z rôznych príčin dôsledne neuplatňuje. NKÚ SR upozorňuje, že takýto prístup by mohol spôsobiť oneskorenie realizácie opatrení s vyššou prioritou.

Pri kontrole efektívnosti a účinnosti triedeného zberu komunálneho odpadu NKÚ SR poukázal na nízku účinnosť opatrení prijatých v strategických dokumentoch o odpadoch. Tie by mali byť kľúčové pre dosiahnutie cieľa EÚ do roku 2020 – zabezpečiť recyklovanie odpadu na úrovni 50 %. Nový zákon o odpadoch zaviedol v roku 2016 niekoľko podstatných zmien, v implementácii ktorých NKÚ SR zistil nedostatky. Ako nedostatočná sa ukázala aj realizácia kontrolnej funkcie štátu, ktorá MŽP SR, ako ústrednému orgánu štátnej správy pre odpadové hospodárstvo, vyplýva priamo zo zákona o odpadoch. V rámci kontroly v obciach sa NKÚ SR zamerával predovšetkým na problémy súvisiace s efektívnosťou a účinnosťou triedeného zberu. V oblasti triedenia odpadu existujú značné rezervy, a to nielen pri zabezpečovaní triedenia všetkých povinných zložiek odpadu všetkými obcami, či v oblasti výkazníctva obcí, ale aj v metodike pre triedenie niektorých druhov odpadu. Mimoriadne dôležitejšie je prostredníctvom informačných kampaní neustále budovať povedomie občanov o potrebe triedenia odpadu a o tom, že odpad je vážny environmentálny problém, ktorý môže byť správnym zhodnocovaním ďalej využitý.

Na základe podnetu bola vykonaná aj kontrola v subjekte Vodohospodárska výstavba, š. p., s dôrazom na zabezpečenie verejnej vodnej dopravy po Dunaji medzi prístavmi Vojka nad Dunajom a Kyselica. NKÚ SR preveril proces zabezpečovania služieb kompy, v rámci ktorého poukázal na viacero nedostatkov v činnosti orgánov Vodohospodárska výstavba, š. p., a aj na ich netransparentné rozhodovanie. Pri uzatváraní zmluvy o službách kompy došlo k viacerým pochybeniam a zmluva je pre štát nevýhodná. NKÚ SR považuje financovanie bezplatnej prepravy, zabezpečované štátnym podnikom, za neobvyklé a nesystémové. Podľa NKÚ SR by náklady na služby nemal znášať štátny podnik, ale štát. Nedostatky boli identifikované aj pri verejnom obstarávaní v stanovení predpokladanej hodnoty zákazky na služby kompy, čo má za následok, že v rámci zmluvne dohodnutého obdobia 15 rokov by mala Vodohospodárska výstavba, š. p., uhradiť viac ako 46 mil. eur napriek tomu, že celková cena služieb kompy bola v predpokladanej hodnote zákazky odsúhlasená MŽP SR na 25 mil. eur.

4.2 Ministerstvo zdravotníctva SR

Rozpočet kapitoly MZ SR v roku 2018 (v tis. eur)

Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
1 396 249,7	1 374 452,2	1 371 498,3
V tom: bežné výdavky		
1 326 249,7	1 295 770,1	1 292 846,5
kapitálové výdavky		
70 000	78 682,2	78 651,8

Zdroj: Monitorovacia správa ZÚ MZ SR 2018

Od roku 2017 dostáva rezort zdravotníctva vyššiu sumu kapitálových výdavkov, určenú predovšetkým na rekonštrukcie a modernizácie zdravotníckych zariadení. Spolu za roky 2017 a 2018 bolo na tento účel rozpočtovaných 140 mil. eur, pričom z tejto sumy sa podarilo vyčerpať približne 94 mil. eur (z toho 15,5 mil. eur v roku 2017 a 78,7 mil. eur v roku 2018). Z týchto prostriedkov boli v roku 2018 financované napríklad:

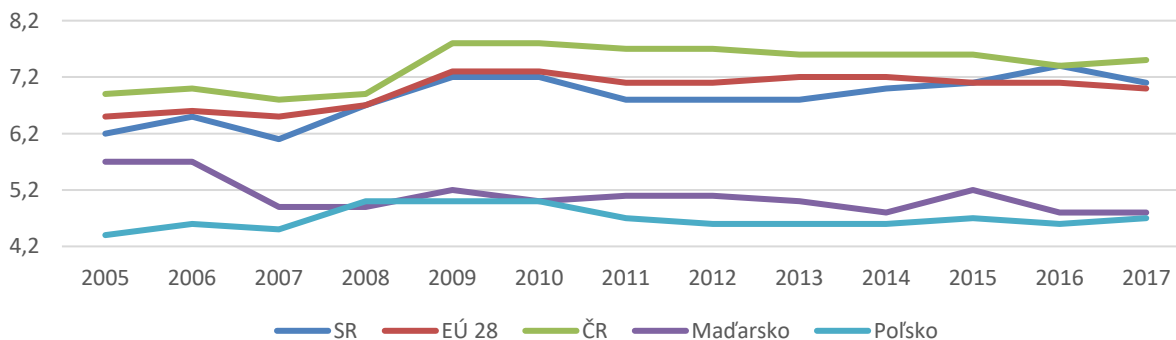
- nákup nemocničných lôžok pre UN Bratislava (5 656 tis. eur)
- rozšírenie priestorov urgentného príjmu Národného ústavu detských chorôb (3 885 tis. eur)
- rekonštrukcia pavilónu FN Prešov (2 816 tis. eur)
- modernizácia okien v Nemocnici sv. Cyrila a Metoda (2 221 tis. eur)
- rekonštrukcia kliniky úrazovej chirurgie UN Bratislava (2 103 tis. eur).

Okrem modernizácie budov a ich interiérov došlo v roku 2018 aj k obnove technického vybavenia nemocníc.

Celkové výdavky verejného zdravotného poistenia (VZP) v roku 2018 boli rozpočtované vo výške 4 711 mil. eur a dosiahli skutočnú úroveň 5 001 mil. eur, čo je naplnenie rozpočtu na 106,2 %.

V medzinárodnom porovnaní, SR v podiele výdavkov na HDP od roku 2016 prekročila priemer EÚ 28 a v rámci krajín V4 od roku 2013 začala dobiehať Českú republiku. Vo výsledkoch však zaostáva. SR dlhodobo dosahuje nižší počet rokov prežitých v dobrom zdraví oproti priemeru EÚ 28. V roku 2017 výsledkový ukazovateľ „Zdravé roky života“ dosiahol v SR pri mužoch aj ženách úroveň 55,6 roka, za EÚ 28 predstavoval pri mužoch 63,3 a pri ženách 63,1 roka.

Výdavky na zdravotníctvo (COFOG, v % HDP)

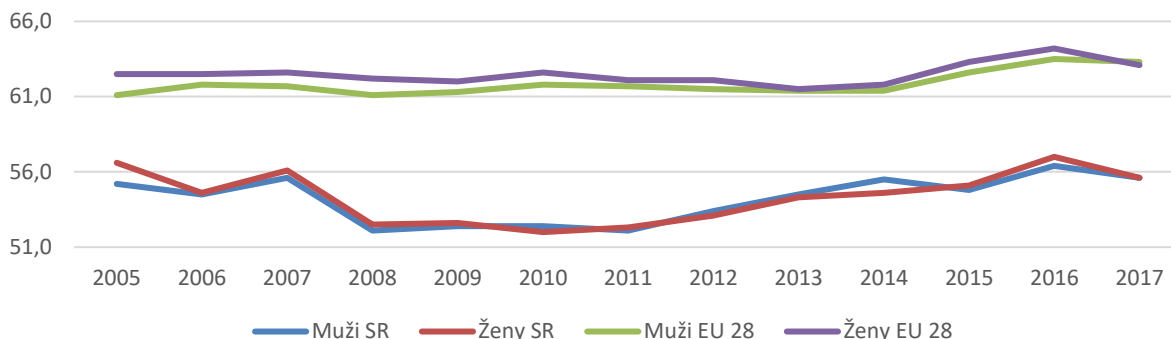

Zdroj: Eurostat

Reformy zamerané na zlepšenie efektívnosti výdavkov v zdravotníctve pokračujú, ale verejné nemocnice stále generujú straty, čo sa premieta do pokračujúceho zadlžovania. K 31. 12. 2018 bol v rezorte zdravotníctva celkový stav záväzkov spolu na úrovni istiny za sledované kategórie zdravotníckych zariadení a zdravotných poisťovní vo výške 1 514,72 mil. eur a v porovnaní s rokom 2017 vzrástol o 50,99 mil. eur. Najväčší medziročný rast záväzkov (o 46,66 mil. eur) zaznamenali príspevkové organizácie v pôsobnosti MZ SR (vrátane univerzitných a fakultných nemocníc) a k 31.12. 2018 dosiahli úroveň 880,35 mil. eur. Tieto organizácie dosiahli v uvedenom období najvyššiu úroveň záväzkov po lehote splatnosti (667,06 mil. eur), ktoré medziročne poklesli o 12,18 mil. eur. Zníženie stavu

záväzkov po lehote splatnosti ovplyvnilo oddlžovanie v zmysle koncepcie oddlžovania zdravotníckych zariadení, v rámci ktorej si v roku 2018 univerzitné a fakultné nemocnice zo svojho účtovníctva reálne odpísali záväzky vo výške 102,13 mil. eur. Práve univerzitné a fakultné nemocnice sú koncové zdravotnícke zariadenia, ktoré robia najväčšie výkony.

Zdravé roky života pri narodení (v rokoch)

Zdroj: Eurostat

Z hľadiska štruktúry záväzkov po lehote splatnosti, najvyššie podiely na celkovom dlhu zdravotníckych zariadení v pôsobnosti MZ SR majú: dlh voči dodávateľom liekov a zdravotníckeho materiálu (42,3 %), iné záväzky (23,4 %) a dlh voči verejným financiam (záväzky voči Sociálnej poisťovni, daňovým úradom a zdravotným poisťovňam) 19,7 % z celkového dlhu. Iné záväzky zahŕňajú záväzky, ktoré boli postúpené na iných veriteľov, akými nie je banka.

Za hlavný dôvod pokračujúceho rastu zadlženosti zdravotníckych zariadení možno považovať generovanie prevádzkových strát v nemocniciach, čo aj v strednodobom horizonte predstavuje významné riziká pre verejné financie. Podľa MZ SR v roku 2018 dosiahlo kumulatívne 13 najväčších univerzitných a fakultných nemocníc stratu vo výške 13,51 mil. eur, ktorá poklesla z úrovne 110,06 mil. eur v roku 2017. Vplyv na tento pokles mali procesy súvisiace s oddlžením zdravotníckych zariadení.

Podľa NKÚ SR, koncepcia oddlžovania zdravotníckych zariadení nerieši základné príčiny vedúce k narastaniu nedoplatkov v nemocniciach. Kľúčové opatrenia, ktoré by mali viesť k eliminácii zadlžovania, sú plná funkcionálnosť projektov DRG a elektronického zdravotníctva (e-Zdravie), ako aj stratifikácia nemocníc.

Vývoj záväzkov spolu a po lehote splatnosti v rezorte zdravotníctva

Ukazovateľ (v mil. eur)	k 31.12. 2014	k 31.12.2015	k 31.12. 2016	k 31.12. 2017	k 31.12. 2018
Záväzky na úrovni istiny spolu	1 242,33	1 377,82	1 382,39	1 463,73	1 514,72
- medziročná zmena	-11,43	135,49	4,57	81,34	50,99
z toho: PO v pôsobnosti MZ SR*	473,69	589,94	702,13	833,69	880,35
- medziročná zmena	70,15	116,25	112,19	131,56	46,66
Záväzky PLS** (istina) spolu	430,53	549,87	647,24	791,13	780,99
- medziročná zmena	93,49	119,34	97,37	143,89	-10,14
z toho: PO v pôsobnosti MZ SR*	334,18	442,41	547,16	679,24	667,06
- medziročná zmena	87,37	108,23	104,75	132,08	-12,18

Zdroj: MZ SR

* Príspevkové organizácie v pôsobnosti MZ SR (vrátane univerzitných a fakultných nemocníc)

** Záväzky po lehote splatnosti

Napriek úsporám, ktoré vyplynuli zo zavedenia opatrení v rámci projektu „Hodnota za peniaze“, výdavky VZP nepostačujú na krytie prevádzkových nákladov nemocníc, čo poukazuje na možné nedostatočné rozpočtové prostriedky. Kontroly NKÚ SR poukazujú na problémy nedofinancovania najmä najväčších fakultných a univerzitných nemocníc zo strany zdravotných poisťovní a na neefektívne prevádzkové rozhodnutia jednotlivých nemocníc. Riziko do budúcnosti predstavuje skrytý dlh nemocníc vo forme nevyhovujúcej infraštruktúry v dôsledku nedostatočných investícií do tejto oblasti.

Úspory na VZP dosiahli k 31. 12. 2018 121,5 mil. eur, ich plnenie dosiahlo 76,4 %. Boli vo významnej miere negované zlyhaním hospodárením nemocníc, a preto sa implementáciou revízie výdavkov v rokoch 2017 až 2018 ušetrilo celkovo len 40,4 mil. eur v porovnaní s plánovanými 190 mil. eur.

Elektronické zdravotníctvo bolo naostro spustené od 1. 1. 2018. Náklady na e-Zdravie k 31. 12. 2017 dosiahli 87,8 mil. eur, v roku 2018 bolo NCZI pre správu e-Zdravia poskytnutých 13,2 mil. eur. Počas sledovaného obdobia boli spustené funkcie e-vyšetrenie, e-recept, elektronická zdravotná knižka a e-objednanie. Z celkového počtu 13 300 poskytovateľov ZS bolo v roku 2018 pripojených 8 479 (64 %). Nepripojení zostávajú najmä ambulanti poskytovatelia. Postupne napreduje aj realizácia systému platieb na základe skupín diagnóz (DRG) na účely monitorovania. V súčasnosti sa DRG využíva primárne pre vykazovanie výkonov, platby nemocniciam zatiaľ podľa neho nie sú nastavené. Od roku 2018 začal päťročný proces približovania individuálnych sadzieb jednotlivých nemocníc s plánovaným zjednotením do celoslovenskej referenčnej základnej sadzby v roku 2022. V roku 2018 zaslalo ekonomické údaje iba 36 subjektov z celkového počtu 86 zapojených do systému.

Bola vypracovaná stratifikácia siete nemocníc, ktorá by mala prispieť k racionálnemu využívaniu nemocničných zdrojov, a to koncentráciou nemocničných kapacít na regionálnej i funkčnej úrovni. S počtom výkonov v rámci zariadenia by mala rásť ich kvalita, preto nemocnice dostanú povolenie poskytovať plánované výkony v danej špecializácii len vtedy, ak dosiahnu predpísaný minimálny počet výkonov.

NKÚ SR vykonal v roku 2018 kontrolu funkčnosti a využívania elektronického zdravotníctva v MZ SR, ktorej účelom bolo preverenie stavu funkčnosti a využívania vybraných častí elektronického zdravotníctva, vyhodnotenie nákladov na jeho zavedenie a prevádzku, a kontrola plnenia opatrení z predchádzajúcich kontrol.

Ku dňu ukončenia kontroly – v roku 2018, bol projekt e-Zdravie v rutinej prevádzke, ale proces implementácie na plnú funkčnosť ešte nebol ukončený. Rovnako nebolo dosiahnuté dostatočné využitie systému zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti a zdravotníckych pracovníkov. Využívanie eZdravia zo strany poistencov bolo napriek možnostiam alarmujúco nízke. Výsledkom kontroly bolo, že projekt e-Zdravie nenaplnil očakávané prínosy podľa predpokladov uvedených v pôvodných projektoch v plnom rozsahu, čím nebola zabezpečená požiadavka dodržania hospodárnosti, účelnosti a efektívnosti. Tým prišlo pri realizácii e-Zdravia k porušeniu finančnej disciplíny podľa ustanovenia § 31 ods. 1 písm. j zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Z kontroly NKÚ SR ďalej vyplýva, že systému e-Zdravie pomohli opatrenia vykonané NCZI po audite, ktorý kontrolóri realizovali v roku 2015. Výsledkom opatrení bolo zrušenie zámeru zabezpečiť prístup do e-Zdravia prostredníctvom nového elektronického preukazu poistenca. Nahradil ho prístup cez platný občiansky preukaz s elektronickým čipom. Len tento krok priniesol úsporu verejných financií na úrovni 53,7 mil. eur.

NKÚ SR tiež upozornil na to, že systém e-Zdravie neposkytuje funkcionálnu medzinárodnú interoperabilitu, a preto ku dňu ukončenia kontroly NKÚ SR nemôže byť optimálnym prínosom pre pacientov, zdravotníckych pracovníkov a zdravotnícke zariadenia v plnom rozsahu v rámci EÚ. Výzvou do budúcnosti je konsolidácia registrov, aktívna podpora využívania elektronických služieb zo strany lekárov, poistencov a vybudovanie centra pre informačnú bezpečnosť prevádzky celého systému.

NKÚ SR vykonal na MZ SR v roku 2018 kontrolu s názvom „Centrálny nákup nemocničných lôžok“. Predmetom kontroly bol systém centrálneho nákupu ministerstvom, proces benchmarkingu cien nemocničných lôžok pri centrálnej obstarávaní, stanovenie predpokladanej hodnoty zákazky a vyhodnotenie hospodárnosti centrálneho nákupu.

Zaviesť systém centrálneho obstarávania navrhoval NKÚ SR rezortu zdravotníctva po vykonaných kontrolách v nemocniciach v rokoch 2016 a 2017. Pri výpočte prínosu centrálneho nákupu NKÚ SR využil metodiku, ktorá vychádza z dobrej praxe iných európskych kontrolných inštitúcií a poskytuje reálnejší obraz o výške ušetrených finančných prostriedkov. Podľa tejto metodiky bola vypočítaná úspora vo výške cca 6,5 mil. eur. MZ SR deklarovalo dosiahnutú úsporu vo výške cca 8 mil. eur, ktorú vypočítalo ako rozdiel medzi cenami stanovenými v predpokladanej hodnote zákazky a najnižšími cenami po elektronickej aukcii. NKÚ SR konštatuje, že napriek rozdielnej metodike sa ministerstvu podarilo ušetriť značné verejné prostriedky a odporúča, aby do procesu verejného obstarávania zapracovalo aj povinnosť vykonávania benchmarkingu aj s okolitými krajinami už pred vyhlásením verejného obstarávania, resp. pred stanovením predpokladanej hodnoty zákazky.

4.3 Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

Schválený rozpočet kapitoly MPRV SR pre rok 2018 bol v objeme 1 100 869 tis. eur, ktorý bol v priebehu roka upravený realizáciou 94 rozpočtových opatrení (z navrhovaných 330 rozpočtových opatrení) na 1 049 757 tis. eur. NKÚ SR konštatuje, že systém programového rozpočtovania, ktoré by malo plniť funkciu efektívneho nástroja pre plánovanie, kontrolu a dosahovanie výsledkov, funguje slabo. V roku 2018 to malo za následok deficit 51 mil. eur v rozpočte kapitoly, čo malo negatívny dosah na výsledky poľnohospodárov. Väčšina výdavkov kapitoly bola krytá z rozpočtu EÚ (74,5 %). Tri výdavkovo najväčšie programy predstavujú 1. a 2. pilier Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ (SPP) a Integrovaný regionálny operačný program (IROP). Výdavky rozpočtu kapitoly predstavovali najmä tieto programy: stabilizácia poľnohospodárstva a trhov s poľnohospodárskymi komoditami (44 %), program Rozvoj vidieka SR 2014 až 2020 (25 %) a Operačné programy regionálneho rozvoja 2014 až 2020 (15 %).

Rozpočet kapitoly MPRV SR v roku 2018 (v tis. eur)

Schválený rozpočet	Upravený rozpočet (30.6)	Skutočnosť
1 100 869	1 049 780	1 049 295

Rozdelenie skutočných výdavkov kapitoly MPRV SR v roku 2018 (v tis. eur)

Výdavky kryté prostriedkami EÚ	Výdavky ŠR na spolufinancovanie a EÚ vratky
782 061	267 234

Zdroj: ZÚ MPRV SR

Poľnohospodárska politika SR vo väzbe na priority poľnohospodárskej politiky v rokoch 2014 – 2020 a programového vyhlásenia vlády SR spolu s koncepciou rozvoja pôdohospodárstva na roky 2013 – 2020 si stanovila strategické ciele:

1. zvýšenie produkčnej výkonnosti v nosných poľnohospodárskych komoditách na úroveň 80 % súčasnej spotreby obyvateľstva na Slovensku,
2. zabezpečenie trvalo udržateľného obhospodarovania lesov,
3. rozvoj vidieka a zlepšovanie životných podmienok a zamestnanosti vidieckeho obyvateľstva, predovšetkým prostredníctvom podpory sektorov, ktoré sú potenciálnymi zdrojmi zamestnanosti.

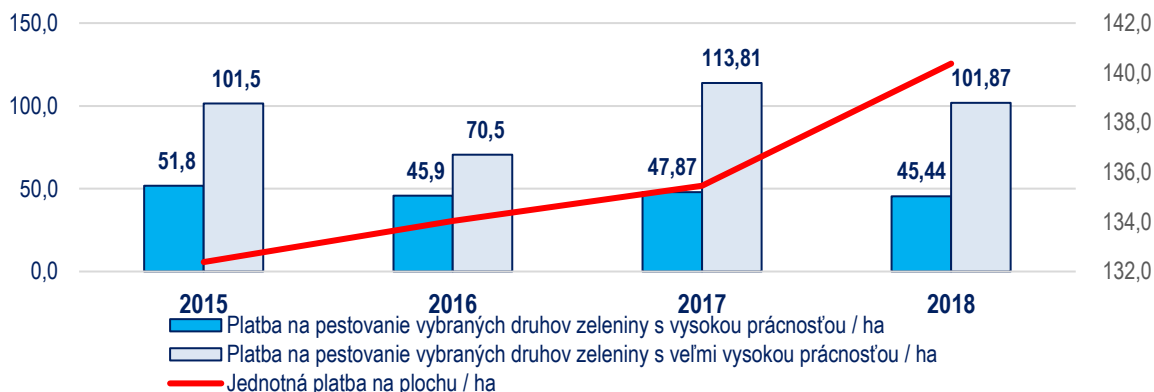
Napriek stanoveniu strategických cieľov SR nedosahuje potravinovú sebestačnosť v nosných poľnohospodárskych komoditách, práve naopak, potravinová sebestačnosť je na historicky najnižšej úrovni, t. j. približne 50 %. V medzinárodnom porovnaní potravinovej bezpečnosti pomocou Global Food Security Index v roku 2018 obsadila SR 35. miesto (ČR je na 24. mieste).

Hlavným dôvodom zlyhávania pri dosahovaní strategických cieľov je neustále zvyšovanie jednotnej platby na plochu a, naopak, pokles platby pre pestovateľov zeleniny a ovocia. Dôsledkom toho je zväčšovanie plôch na výrobu biopalív, kde len za posledný rok sa zberová plocha repky olejnej zvýšila o viac ako **20 %** v porovnaní s rokom 2017. Zväčšovanie sa však deje na úkor tradičných rastlinných komodít alebo na úkor ovocia, resp. zeleniny. U väčšiny zberových plôch zeleniny na ornej pôde sa prejavuje klesajúci trend.

Potravinársky priemysel a obchod za rok 2018, vyjadrený výsledkom hospodárenia, zaznamenal **medziročný pokles** približne **o 5 %**. Vývoj zahraničného obchodu s poľnohospodárskymi a potravinárskymi výrobkami ostáva nezmenený a za rok 2018 zaznamenal výrazný medziročný nárast **záporného salda v rozpätí 15 % až 20 %**. Problémom naďalej zostáva zvyšujúci sa dovoz a znižujúci vývoz.

Mliekarenský a mäsový priemysel sú nosnými odvetvami potravinárstva, ale ich význam postupne klesá. Situácia na trhu s mliekom a mliečnymi výrobkami má stále klesajúcu tendenciu. Alarmujúci je najmä stav dojníc, kde sa za posledných 9 rokov zaznamenal pokles o viac ako **30 %** (z 169,5 tis. v roku 2009 na **129 tis.** v roku 2018). Napriek dramatickému poklesu stavu dojníc sa dokázala udržať dostatočujúca úžitkovosť (produkčná výkonnosť).

Vývoj platieb na plochu v rokoch 2015 až 2018 (v eur / ha)

Zdroj: MPRV SR

Vývoj v SR v oblasti pôdy na pestovanie ovocia a zeleniny má znepokojivý trend z dôvodu zväčšovania plôch na **výrobu biopalív** (zberová plocha repky olejnej sa v porovnaní s rokom 2017 zvýšila o viac ako **20 %**) na úkor

tradičných rastlinných komodít alebo na úkor ovocia, resp. zeleniny. U väčšiny zberových plôch zeleniny na ornej pôde zaznamenávame klesajúci trend oproti predchádzajúcemu roku. V oblasti ovocia zaznamenávame opätovný pokles celkovej výmery ovocných sádov, kde vývoj za posledných 8 rokov hovorí o poklese výmery o približne **30 %**. Problémom zostáva nedostatok pracovných síl a zmeny klimatických podmienok.

Na národný program Podpora poľnohospodárskych výrobkov a potravín Značka kvality SK, ktorého cieľom je upriamiť pozornosť na kvalitné domáce potraviny, neboli v roku 2018 **vyčlenené žiadne finančné prostriedky**. Finančné prostriedky určené na financovanie **Národného potravinového katalógu (NPK)** neboli v roku 2018 rozpočtované. V priebehu roka bol rozpočet upravený o sumu **116 tis. eur** a následne refundáciou prostriedkov kapitoly došlo k zvýšeniu finančných prostriedkov na objem **278 tis. eur**.

NKÚ SR konštatuje, že finančné zdroje poskytnuté na zavedenie, obstaranie a udržiavanie projektu NPK neboli využité efektívne, keďže za rok 2018 boli uskutočnené objednávky v objeme len 500 eur.

Hlavným poslaním Poľnohospodárskej platobnej agentúry je poskytovať podpory subjektom v sektore poľnohospodárstva, potravinárstva, lesného a rybného hospodárstva, a na rozvoj vidieka na území SR zo štátneho rozpočtu a z fondov EÚ. Rozpočet príjmov PPA bol v objeme **651 600 tis. eur**, ktoré boli použité na priame platby a trhovu orientované výdavky v sume **449 510 tis. eur**, na výdavky súvisiace s rozvojom vidieka vo výške **201 420 tis. eur** a na financovanie OP Rybné hospodárstvo v sume **669 tis. eur**. Problémom PPA zostávajú: výdavky na financovanie pozemkových úprav a registrov obnovenej evidencie pozemkov (spoliehanie sa na financovanie z európskych peňazí nie je momentálne namieste a treba zapojiť do financovania tejto kritickej časti pôdohospodárstva aj štátny rozpočet), netransparentné obstarávanie IT systémov, kde aj ÚVO konštatoval pochybenia zo strany PPA a dokonca vydal predbežné opatrenie na zákaz uzavretia kontraktov na obstaranie IT systémov, ktoré však PPA beztretno ignorovala. NKÚ SR konštatuje, že takéto ignorovanie právoplatných rozhodnutí orgánov štátnej moci je neakceptovateľné.

V roku 2018 sa opätovne nepodarilo zazmluvniť nové projekty pozemkových úprav z PRV SR 2014 – 2020, a to najmä kvôli komplikovanému procesu verejného obstarávania. Cieľom **OP Rybné hospodárstvo** je zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj odvetvia v súlade so zásadami Spoločnej politiky rybného hospodárstva. NKÚ SR konštatuje, že OP RH za rok 2018 má zazmluvnené zdroje v objeme 9,04 % a čerpanie EŠIF je na úrovni len 4,24 % z alokácie finančných prostriedkov. Medzi hlavné príčiny nečerpania EŠIF patrí neschopnosť zabezpečiť dostatočné finančné krytie (subjekt nedokáže uniesť prípadné neoprávnené výdavky z vlastných zdrojov, keďže má úverový príslub presne na výšku NFP), vysoká chybovosť predložených ŽoNFP a dlhé procesy príslušných úkonov v rámci Sprostredkovateľského orgánu.

Počet zazmluvnených projektov v OP Rybné hospodárstvo	2016	2017	2018
Plán	5	10	15
Skutočnosť	0	0	3

Zdroj: Monitorovacia správa ZÚ MPRV SR 2018

V roku 2018 NKÚ SR vykonal kontrolu v subjekte Štátne lesy SR, zameranú na oblasť politiky lesného hospodárstva a nakladania s majetkom. Pri kontrole NKÚ SR identifikoval nedostatky, ktoré majú vplyv na hospodárenie štátneho podniku, a to predaj dreva pod trhové ceny, rizikové a neefektívne nájomné zmluvy, spôsob evidencie zásob dreva v expedičných skladoch a správu prebytočného majetku zaťažujúceho štátne lesy v sume približne 1 mil. eur.

Problémom sa javí osobitný odvod zo ŠR Lesy SR v objeme 5 mil. eur. Podľa NKÚ SR tieto finančné prostriedky by mohli byť použité na plnenie národných programov lesníckej politiky a ochrany lesov, keďže ich implementácia do praxe stále mešká z dôvodu nezabezpečeného finančného krytia.

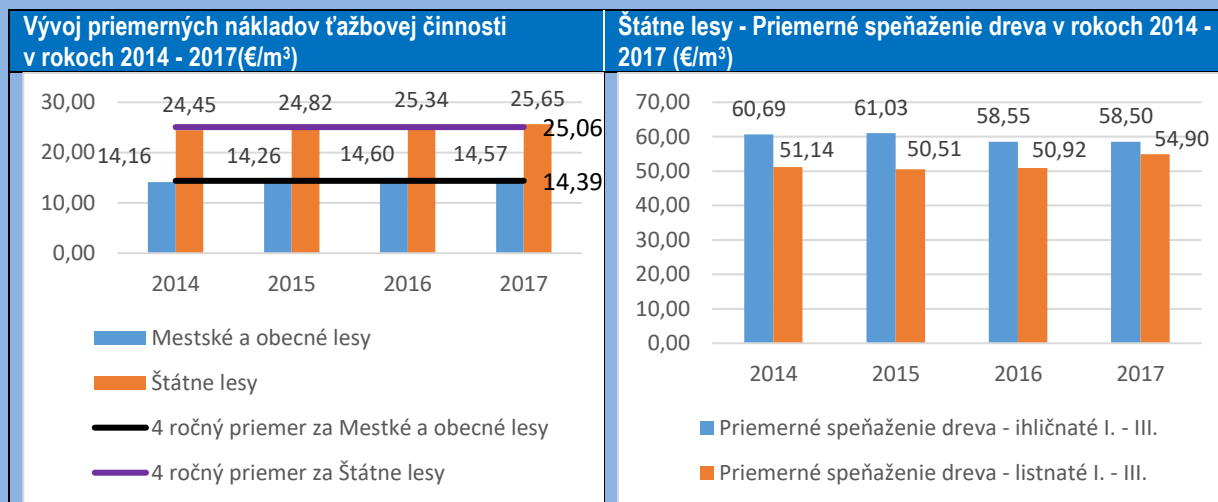
Štátny podnik uzatvoril zmluvy za takmer 1,25 mil. eur, s cieľom mediálnej propagácie činnosti štátneho podniku a zodpovednej práce jeho zamestnancov, ako verejnú odpoveď na rôzne mediálne kauzy. Z kontroly zámeru podniku vykonať takúto masívnu kampaň vyplynulo, že podnik nepreukázal, aké ukazovatele sa majú zlepšiť predmetnou pozitívnou kampaňou, resp. na základe akých kritérií sa bude hodnotiť jej prínos pre podnik. NKÚ SR hodnotí takto vynaložené verejné prostriedky ako nehospodárne.

Kontrolou plnenia kúpnopredajných zmlúv strategických partnerov bolo zistené, že ceny, za ktoré tieto spoločnosti nakupovali drevo, boli v porovnaní s priemernými trhovými cenami výrazne nižšie, čo predstavuje pokles príjmov rádovo v miliónoch eur.

Zhodnotením správnosti postupu štátneho podniku pri nájme majetku vo vlastníctve štátu boli v nájomných zmluvách nastavené zmluvné podmienky, ktoré sú pre štát nevýhodné, čoho dôsledkom bolo dosiahnutie nulových tržieb z nájomného. NKU SR považuje spôsob určenia ceny nájmu lesných pozemkov vo vlastníctve štátu formou vyplácania výnosov po odpočítaní odôvodnených nákladov, resp. finančné vyrovnanie, ak vzniknú na predmete nájmu len náklady, za rizikové a neefektívne.

Nedostatky, ktoré majú vplyv na hospodárenie v časti výdavkov štátneho podniku NKÚ SR identifikoval v nakladaní s prebytočným majetkom štátu a v zdĺhavom procese jeho predaja. Nakladanie s prebytočným majetkom štátu v správe štátneho podniku, ktorý je pre podnik dlhoročnou záťažou, predstavuje ročné náklady v sume približne 1 mil. eur.

NKÚ SR odporúča prijať také opatrenia, aby finančné prostriedky z predaja dreva, ale aj z výnosov z dražieb emisných kvót, ktoré sú v súčasnosti príjmom Environmentálneho fondu, bolo možné účelovo viazať na konkrétne opatrenia v lesoch SR, keďže lesy plnia okrem hospodárskej funkcie aj spoločenskú, kultúrnu a environmentálnu funkciu.

Ďalšou uskutočnenou kontrolou NKÚ SR bola kontrola efektívnosti a účinnosti systému financovania živočíšnej výroby z fondov EÚ a zo štátneho rozpočtu. Z analýzy dát je zjavné, že SR je schopná produkovať dostatočný objem živých zvierat. Napriek tomu neprestajne stúpa krivka importu čerstvého, chladeného aj mrazeného mäsa. Stále stúpajúci nepomer medzi importom a exportom s komoditami živočíšnej výroby poukazuje na to, že pri navýšení investícií do tohto sektora a pri nastavení správnej štátnej stratégie by bol slovenský trh schopný absorbovať produkciu slovenského hovädzieho aj bravčového mäsa. Uvedený krok by mal za následok aj podporu podnikateľského sektora v tejto oblasti, ako aj podporu zamestnanosti.

NKÚ SR odporúča, aby sa MPRV SR, ako kompetentný orgán z hľadiska podpory rizikových komodít rastlinnej výroby a živočíšnej výroby, intenzívnejšie zaoberalo podporami, alebo aby boli prehodnotené dotácie na farmu. Za významný nedostatok NKÚ SR považuje absenciu stratégie živočíšnej výroby ako kľúčového rámca jej nastavenia. NKÚ SR odporúča zamerať pozornosť na financovanie živočíšnej výroby vo väčšej miere ako tomu bolo doteraz. Priestor na zvýšenie financovania poskytujú prostriedky zo štátneho rozpočtu SR, ktoré nie sú poskytované v porovnateľnej výške ako je tomu v okolitých krajinách EÚ. Podpora poskytovaná z rozpočtu SR je v porovnaní s financovaním zo zdrojov EÚ veľmi nízka.

NKÚ SR vykonal v rámci rezortu MPRV kontrolu v Poľnohospodárskej platobnej agentúre v súvislosti s realizáciou výziev a vyzvaní v programovom období 2014 – 2020. Problémom pri PPA ostáva naďalej absencia odborného vzdelania u hodnotiteľov, výrazné meškanie pri posudzovaní ŽoNFP vo fáze administratívnej a vecnej kontroly, ako aj chýbajúci vnútorný kontrolný systém.

NKÚ SR upozorňuje, že ani v piatom roku implementácie operačných programov Európskych štrukturálnych a investičných fondov sa zodpovedné orgány nepoučili z minulosti a čerpanie finančných prostriedkov naďalej sprevádzajú nedostatky, na ktoré NKÚ SR mnohokrát upozorňoval už v predchádzajúcich programových obdobiach.

NKÚ SR za kľúčovú vníma absenciu riadnych, plne funkčných kontrolných mechanizmov PPA. Kontrolami NKÚ SR sa potvrdilo, že KNM sa vykonávali formálne a nepreukázateľne. Ukazovatele neboli vyhodnocované, spôsob kontroly dosiahnutia cieľov nebol dostatočne preukázaný (t. j. v správach z vykonaných KNM nebol uvedený spôsob ani popis, akým bolo plnenie cieľov preverené). KNM sa po ukončení realizácie projektov PPA nevykonávala. Z vyššie uvedených dôvodov je preto dôležité, aby MPRV SR **zintenzívnilo výkon dohľadu nad delegovanými právomocami nad PPA.**

4.4 Ministerstvo dopravy a výstavby SR

Rok 2018 bol v oblasti dopravy z pohľadu výsledkov veľmi chudobný – **nepribudol ani jeden kilometer nových diaľnic a RC, či nových úsekov ciest I. triedy. Nula** svietila aj v prípade **obnovených vlakových súprav** v železničnej doprave.

Neštandardný krok, ktorý rezort dopravy urobil pri plánovaní rozpočtu na rok 2018, ovplyvnil jeho celkové hospodárenie. Nerozpočtovaním prostriedkov z EÚ do istej miery zabránil ďalšiemu nabaľovaniu snehovej gule v podobe nečerpania eurofondov. **Zo schváleného rozpočtu 1 176 185 tis. eur sa nakoniec výdavky navýšili o ďalších 790 606 tis. eur.** A práve **najväčšiu časť z tejto sumy, až 650 612 tis. eur tvorili nevyčerpané eurofondy**, vrátane spolufinancovania z rokov 2016 a 2017. NKÚ SR na jednej strane pozitívne hodnotí výraznejšie naštartovanie čerpania prostriedkov EÚ v roku 2018. Na strane druhej upozorňuje, že **celková presunutá suma nevyčerpaných prostriedkov EÚ a spolufinancovania z minulých rokov bola až 1 526 739 tis. eur.** Z nej sa v priebehu roka podarilo vyčerpať **42,6 %**. Upravený rozpočet kapitoly MDV SR počas roka dosiahol hodnotu takmer 3 mld. eur.

Rozpočet výdavkov kapitoly MDV SR v roku 2018 (v tis. eur)

Schválený rozpočet	Upravený rozpočet (k 30.6)	Skutočnosť (k 31.12)
1 176 185	2 889 389	1 966 791
z toho EÚ + spolufinancovanie:		
0	1 526 739	650 612

Zdroj: ZÚ MDV SR, www.rozpocet.sk, RIS

Závislosť od čerpania prostriedkov EÚ je príliš vysoká. Veľká časť financovania modernizácie a výstavby diaľnic, ciest, či železníc je prenášaná na vrub prostriedkov z EÚ a len minimum ide zo ŠR (z neho sa zabezpečuje skôr bežný chod kapitoly). Napríklad **pri financovaní zo ŠR naplánoval** rezort dopravy od roku 2016 **odovzdať 12 km nových a zrekonštruovaných úsekov ciest I. triedy za 31 710 tis. eur.** **Pri financovaní z eurofondov** však naplánoval **odovzdať za rovnaké obdobie 110 km úsekov ciest za 220 057 tis. eur.** Tento nepomer je značný. Európsky dvor audítorov nedávno vo svojej situačnej správe o doprave uviedol, že „zodpovednosť za rozvoj, financovanie a vybudovanie dopravnej infraštruktúry nesú predovšetkým členské štáty. Financovanie z prostriedkov EÚ, prostredníctvom ktorého sa musí zabezpečiť európska pridaná hodnota, môže fungovať len ako katalyzátor a krytí iba zlomok všetkých potrieb“¹⁰.

Rok 2018 bol pre MDV SR dôležitý, okrem iného, aj z dôvodu odpočtu niektorých dlhodobých plánov, ktoré si v rámci programového rozpočtu stanovil. Tieto plány a ich odpočet sú uvedené nižšie v tabuľkách, vždy na konci každej oblasti. Plány sa sledujú oddelene podľa zdroja financovania – teda zvlášť za ŠR a zvlášť za EÚ. Z toho dôvodu môžu byť niektoré ukazovatele podobné. NKÚ SR konštatuje, že viacero plánov v rámci programového rozpočtovania je nastavených príliš ambiciózne a neodrážajú možnosti MDV SR ich naplniť. Druhý extrém sú maximálne podhodnotenú plány – napr. každoročne zmodernizovať 1 km nových ciest I. triedy zo ŠR – ktoré takisto neodrážajú aktuálne potreby. Je nevyhnutné zrealizovať toto plánovanie podľa aktuálnych potrieb a dostupných možností.

Diaľnice a rýchlostné cesty

Výdavky na D a RC sa v programovej štruktúre kapitoly nachádzajú vo viacerých položkách. Zjednodušene ich možno rozdeliť na tie, ktoré sú určené na výstavbu nových úsekov (financované predovšetkým z fondov EÚ) a na tie, ktoré idú do údržby, opráv a modernizácie existujúcich úsekov (financované zo ŠR). **Na rok 2018 boli rozpočtované celkové výdavky do tejto oblasti vo výške 145 368 tis. eur pre NDS a ďalších 133 672 tis. eur na PPP projekty. V skutočnosti sa vyčerpalo 520 104 tis. eur pre NDS (z toho 374 905 tis. eur prostriedky EÚ + spolufinancovanie) a 130 330 tis. eur na PPP projekty.**

NKÚ SR konštatuje, že cieľ z programového vyhlásenia vlády o zachovaní vysokého tempa výstavby D a RC sa nedarí naplniť. Rok 2018 je dobrým príkladom, keďže **nedošlo k otvoreniu žiadneho úseku.** Pôvodný plán bol otvoriť 11 km nových D a RC. **Rovnako sa nezačala ani výstavba žiadneho úseku.**

Takmer **60 % vyčerpanej alokácie na prioritnej osi č. 2 ku koncu roka 2018 je pozitívnym znamením** o úspešnom a včasnom vyčerpaní prostriedkov na vybrané diaľničné úseky¹¹. Avšak **dva najdôležitejšie úseky na**

¹⁰ EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV. (2018) Situačná správa: Na ceste k úspešnému odvetviu dopravy v EÚ: problémy, ktorými sa treba zaoberať. Dostupné na: <https://www.eca.europa.eu/sk/Pages/DocItem.aspx?did={15188D75-B1FC-4FB5-B53C-FD0C7DDBA2B4}>

¹¹ Prioritná os č.2 - Cestná infraštruktúra (TEN-T). Čo sa čerpania alokácie týka, ide o najúspešnejšiu prioritnú os z celého 3. programového obdobia.

diaľnici D1 meškajú, pričom úsek okolo **tunela Višňové** ešte aj dlho bude. Tunel, ktorý v roku 2018 oslávil 20 rokov od začiatku razenia prieskumnej štôlne, a jeho príľahlý úsek od Lietavskej Lúčky až po Dubnú Skalu, ostanú ešte dlho prázdne. Po problémoch a nezhodách, ktoré sa v roku 2018 vystupňovali medzi NDS, MDV SR a zhotoviteľom, bola v 1. kvartáli 2019 zmluva ukončená. **Zmluvný termín stavby je tak nereálny**. Otázne je aj dokončenie stavby v decembri 2023, čo je hraničný termín na využitie prostriedkov EÚ, ktoré do veľkej miery tento úsek financujú. **K 31. 12. 2018 bolo na tento úsek vyčerpaných už 169 959 tis. eur, pričom 74 % pochádzalo z OPII, 12 % z OPD a 14 % zo ŠR.**

Prehľad o najväčších rozostavaných úsekoch a ich financovanie z Prioritnej osi č. 2 – OPII

Úsek	Dĺžka (v km)	Hodnota zákazky (v tis. eur, bez DPH)	2016 S (v tis. eur)	2017 S (v tis. eur)	2018 S (v tis. eur)	Zmluvný termín ukončenia	Odhadovaný termín ukončenia
D1 Hričovské Podhradie - Lietavská Lúčka	11,3	427 201	107 815	60 283	62 436	1/2018	7/2019
D1 Lietavská Lúčka - Višňové - Dubná Skala	14	409 800	0	0	125 889	12/2019	???
D1 Prešov, západ - Prešov, juh	7,8	356 345	0	0	38 505	6/2021	6/2021
D1 Budimír - Bidovce	15,5	197 444	0	0	103 267	12/2019	12/2019
D3 Čadca, Bukov - Svrčinovec	5,7	239 113	0	0	33 978	12/2020	12/2020

Zdroj: Záverečné účty MDV SR

Druhým úsekom je **Hričovské Podhradie – Lietavská Lúčka**, ktorý od pôvodného termínu nabral meškanie približne 18 mesiacov. Na tento úsek bolo **k 31. 12. 2018 použitých 388 525 tis. eur**, z toho približne 60 % z OPII, 30 % z OPD a zvyšok zo ŠR. Bez otvorenia nadväzujúceho úseku (Lietavská Lúčka – Višňové – Dubná Skala) nebude ani po plánovanom otvorení v polovici roka 2019 jeho využitie úplne efektívne a odľahčeniu problémovej dopravy v Žilinskom kraji pomôže minimálne.

Vybrané ukazovatele v oblasti výstavby D a RC

Ukazovateľ	2016		2017		2018	
	P	S	P	S	P	S
Dĺžka začatej výstavby v km (ŠR)	202,7	20,1	22,6	10,5	21,3	0
Dĺžka odovzdaných km do užívania (ŠR)	32,8	9,6	1,5	29,7	11,3	0
Celková dĺžka novovybudovaných ciest v km (EÚ – PO 2)	-	0	-	0	65,9*	0

Zdroj: Monitorovacia správa ZÚ MDV SR 2018

* Hodnota je kumulatívna. Plán pochádza z monitorovacej správy z rokov 2016 a 2017, nakoľko v monitorovacej správe v roku 2018 už absentoval.

Cesty I. triedy

Dynamika vo výstavbe, resp. v modernizácii ciest I. triedy bola v roku 2018 podobne ako pri D a RC nedostatočná. V roku 2018 rozpočet na cesty I. triedy narástol. Z pôvodne rozpočtovaných 68 716 tis. eur sa minulo 226 132 tis. eur. Dôvodom je podobne ako pri diaľniciach navyšovanie rozpočtu o nevyčerpané prostriedky z minulých rokov. To znamená, že viacero projektov nemalo rozpočtované žiadne prostriedky, počas roka sa presunuli prostriedky z roku 2017 a tie sa aj nakoniec čerpali:

- **výstavba komunikácií v regióne Nitra** (obchvat Dražoviec a privádzač z R1 do priemyselného parku); rozpočet: 0 eur, skutočnosť: **84 589 tis. eur**, zdroj: **ŠR**
- **výstavba mosta Komárno – Komárom**; rozpočet: 0 eur, skutočnosť: **19 581 tis. eur**, zdroj: **ŠR**
- **Prioritná os č. 6 – Cestná infraštruktúra**; rozpočet: 0 eur; skutočnosť: **33 820 tis. eur**, zdroj: **EÚ + spolufinancovanie**.

V roku 2018 došlo len k miernemu zlepšeniu stavu na cestách I. triedy. **Počet km ciest v nevyhovujúcom a havarijnom stave predstavuje vyše 40-percentný podiel na celkovej dĺžke ciest I. triedy, podľa údajov SSC sa medziročne zvýšil o takmer 50 km, Podľa NKÚ SR je na výraznejšie zlepšenie situácie potrebné investovať omnoho viac prostriedkov.**

Na opravy a údržbu ciest bolo v roku 2018 použitých 23 302 tis. eur (bez zimnej údržby). Pri dĺžke ciest I. triedy 3 312 km je to približne **7 tis. eur/km**. Aj keď došlo k medzročnému nárastu výdavkov do tejto oblasti (o 14 046 tis eur), je to vzhľadom k stavu vozoviek, podľa NKÚ SR, stále málo. Ako uvádza Revízia výdavkov na dopravu¹² (okrem iného upozornila na nedostatočné výdavky SSC na údržbu a opravy), optimálna suma výdavkov na opravy ciest by mala byť na úrovni 64 mil. eur ročne, čo je asi **19 tis. eur/km**.

Vybrané ukazovatele v oblasti výstavby ciest I. triedy

Ukazovateľ	2016		2017		2018	
	P	S	P	S	P	S
Dĺžka odovzdaných nových a zrekonštruovaných úsekov v km (ŠR)	10	20,1	1	14,4	1	11,1
Celková dĺžka novovybudovaných ciest v km (EÚ – PO 6)	-	0	-	7,7	10,3*	0
Počet odstránených kritických nehodových lokalít a kolíznych bodov na cestách I. triedy (EÚ – PO 6)	-	0	-	8	15*	1
Celková dĺžka rekonštruovaných alebo zrenovovaných ciest v km (EÚ – PO 6)	-	0	-	75,7	100*	0

Zdroj: Monitorovacia správa ZÚ MDV SR 2018

* Hodnota je kumulatívna

V roku 2018 nebol odovzdaný ani jeden nový úsek, realizovali sa iba rekonštrukčné alebo modernizačné, práce, pričom z veľkej časti išlo o mosty. **NKÚ SR hodnotí nastavený plán – odovzdať 1 km nových a zrekonštruovaných úsekov financovaných zo ŠR, ako neambiciózny a neodrážajúci aktuálne potreby v tejto oblasti** (rovnaký plán je nastavený aj na roky 2019 a 2020). Ostatné plány sa týkali financovania z prostriedkov EÚ, konkrétne prioritnej osi č. 6.

Železnice SR

Ani v oblasti odovzdávania nových, prípadne zmodernizovaných úsekov v rámci železničnej infraštruktúry nebol rok 2018 úrodný. Schválený rozpočet vo výške 319 150 tis eur bol nakoniec prekročený o 187 055 tis. eur. Z toho prostriedky vo výške 296 508 tis. eur boli použité ako bežné transfery na prevádzku železničnej infraštruktúry (270 000 tis. eur) a kompenzáciu finančných vplyvov spojených so znížením úhrad za prístup k železničnej infraštruktúre pre nákladných dopravcov (26 479 tis. eur).

V rámci **kapitálových výdavkov**, na výstavbu a obnovu železničnej siete **bolo zo štátneho rozpočtu použitých 65 822 tis. eur a ďalších 143 447 tis. eur z prostriedkov EÚ** v rámci troch prioritných osí OPII.

Podobne ako v prípade SSC, **ani v tomto prípade plán o počte podporených projektov v rámci rozvoja železničnej siete nezodpovedá potrebám. Podporiť raz ročne 1 projekt** (rovnaký cieľ je aj na rok 2019 a 2020) **naznačuje nepripravenosť a slabú stratégiu v plánovaní výstavby a obnovy železničnej siete. Podľa NKÚ SR je na tomto prvku dôležité zamerať sa, okrem plánovania a sledovania počtu podporených projektov, aj na počet kilometrov obnovené železničnej siete** (podobne ako sa to sleduje na prvkoch v rámci OPII). Takto možno porovnať nielen medzročné napredovanie obnovy železničnej siete, ale napr. aj koľko km a za akú sumu sa v danom roku obnovila sieť z prostriedkov zo štátneho rozpočtu a z prostriedkov EÚ. Na tomto prvku bolo v roku 2018 rozpočtovaných 8 320 tis. eur a skutočne sa vyčerpalo 45 211 tis. eur.

Vybrané ukazovatele v oblasti rozvoja železníc v rámci programovej štruktúry

Ukazovateľ	2016		2017		2018	
	P	S	P	S	P	S
Počet podporených projektov v rámci rozvoja železničnej siete (ŠR)	N/A	8	N/A	10	1	40
Celková dĺžka rekonštruovaných ale zrenovovaných železničných tratí (TEN-T CORE) v km (EÚ – PO 1)	-	0	-	8,8	12,3*	0
Počet lokalít s odstránením environmentálnej záťaže spôsobenej prevádzkou železničnej dopravy (EÚ – PO 5)	-	0	-	0	3*	0
Celková dĺžka rekonštruovaných ale zrenovovaných železničných tratí (mimo TEN-T CORE) v km (EÚ – PO 5)	-	0	-	0	54,5*	0

Zdroj: Monitorovacia správa ZÚ MDV SR 2018

* Hodnota je kumulatívna

¹² MF SR, UHP, Revízia výdavkov na dopravu 2016

Našartovanie čerpania eurofondov bolo v roku 2018 výraznejšie než v minulosti. Nie však na všetkých prioritných osiach. Konkrétne **prioritná os č. 5** (Železničná infraštruktúra mimo TEN-T) je z **pohľadu čerpania prostriedkov, ale aj výsledkov veľmi slabá**. Od začiatku 3. programového obdobia sa **na tomto programe vyčerpali iba 0,3 % z celkovej alokácie 332 038 tis. eur** (vrátane spolufinancovania), pričom v roku 2018 čerpanie dosiahlo iba 1 377 tis. eur.

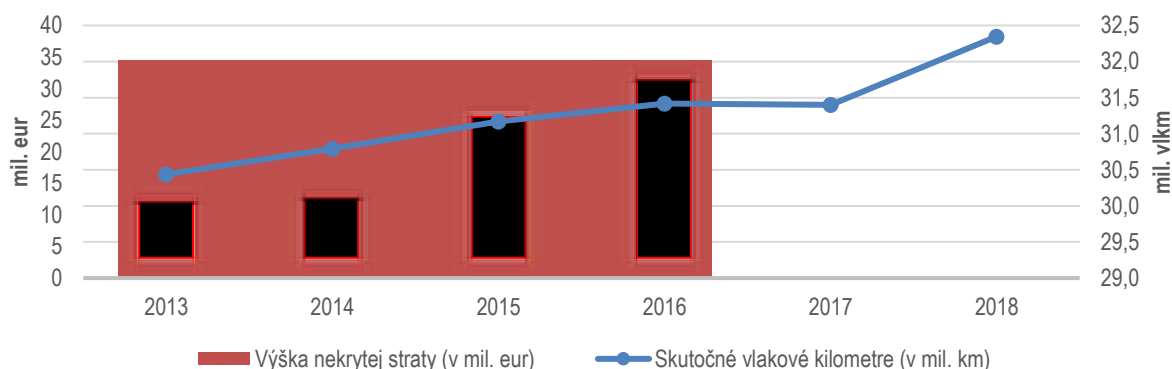
Železničná spoločnosť Slovensko

Nebyť eurofondov, tak v roku 2018 ZSSK neinvestuje žiadne prostriedky do modernizácie vlakových súprav. Štátny rozpočet totiž pokrýval iba bežné výdavky vyplývajúce zo Zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme. Pôvodný rozsah objednaných výkonov bol vo výške 32,37 mil. vlkm a skutočný dopravný výkon bol nakoniec 32,35 mil. vlkm. Na tento účel bolo rozpočtovaných 209 559 tis. eur a nakoniec sa minulo 224 559 tis. eur. **V medzioročnom vyjadrení došlo k navýšeniu objednaných výkonov o takmer milión vlkm a prostriedkov o 15 mil. eur.**

K ďalšiemu navýšeniu výdavkov do tejto oblasti došlo z dôvodu vykrytia straty ZSSK za rok 2016¹³ vo výške 34 390 tis. eur. Tieto prostriedky boli rozpočtovým opatrením presunuté z kapitoly VPS. Výška nekrytej straty sa od roku 2013 každoročne zvyšuje, pričom za rok 2016 bola dosiaľ najvyššia.

Výraznejšie navýšenie vlakových kilometrov, ale aj nekrytej straty nastalo od roku 2015 a súviselo so zavedením bezplatnej dopravy pre študentov a dôchodcov (zavedená 17. 11. 2014). NKÚ SR vníma takto nastavený model financovania ako nesystémový. Pre sprehľadnenie výdavkov by bolo lepšie aj výšku nekrytej straty zahrnúť priamo do rozpočtu kapitoly.

Výška nekrytej straty vs. skutočné vlakové kilometre

Zdroj: Záverečné účty MDV SR 2013 – 2018

Čerpanie kapitálových výdavkov tvorili iba eurofondy a spolufinancovanie. **Konkrétne sa vyčerpalo 18 319 tis. eur a to na úhradu zálohových faktúr.** K obnoveniu vlakových súprav v roku 2018 nedošlo.

Vybraný ukazovateľ v oblasti modernizácie železničnej verejnej osobnej dopravy

Ukazovateľ	2016		2017		2018	
	P	S	P	S	P	S
Počet obnovených vlakových súprav v železničnej verejnej osobnej doprave (EÚ – PO 1)	-	0	-	0	35*	0

Zdroj: Monitorovacia správa ZÚ MDV SR 2018

* Hodnota je kumulatívna

V roku 2018 NKÚ SR skontroloval zmluvy a ich opodstatnenosť, ktoré NDS a ZSSK uzatvorili vo vybraných oblastiach služieb. Verejné prostriedky na vybrané oblasti služieb čerpana NDS v roku 2017 na úrovni 2,5 mil. eur. Medzioročne tak došlo k nárastu týchto prostriedkov až o 90 %. Pri detailnejšom pohľade bolo zrejmé, že najvýraznejší medzioročný nárast zaznamenali právne služby – o 394 %, t. j. na sumu 1,44 mil. eur. Kontrolou NKÚ SR zistil, že NDS objednala vypracovanie dvoch právnych analýz, jednu súvisiacu s možným spojením NDS a SSC, a druhú, identickú, súvisiacu s možným spojením NDS a Technickej obnovy a ochrany železníc, a. s., pričom spojenie rozpočtovej organizácie a akciovej spoločnosti neumožňuje zákon. Navyše, cena

¹³ Výška nekrytej straty sa uhrádza vždy s 2-ročným oneskorením.

prvej analýzy o spojení NDS a SSC bola v porovnaní s druhou analýzou takmer desaťnásobne vyššia. Rovnako NDS objednala dve analýzy od Výskumného ústavu dopravného v Žiline pre identický úsek diaľnice D1, pričom využila len jednu a pod.

ZSSK čerpala v roku 2017 verejné prostriedky na vybrané oblasti služieb vo výške 946 tisíc eur, čo predstavovalo nárast o 65 % v porovnaní s rokom 2014. Kontrola odhalila, že v rokoch 2014 až 2017 vzrástli výdavky ZSSK na poradensko-konzultačné služby o 57 %, teda na viac ako 835 tis. eur. Nehospodárne nakladala s verejnými prostriedkami, napríklad pri obstaraní právnej analýzy totožnej s analýzou obstaranou aj MDV SR, pričom nebolo preukázané reálne využitie týchto analýz.

Na základe výsledkov kontroly možno konštatovať, že kontrolné mechanizmy pri vecnej kontrole nefungovali optimálne alebo vôbec. V niektorých prípadoch to spôsobilo nedostatočné preverenie kvality dodaného predmetu zmluvy, pričom finančné prostriedky boli uhradené bez adekvátneho vyhodnotenia. Niektoré externe zadané služby mohli byť zabezpečené vlastnými zamestnancami.

5. Vzťah štátneho rozpočtu k EÚ

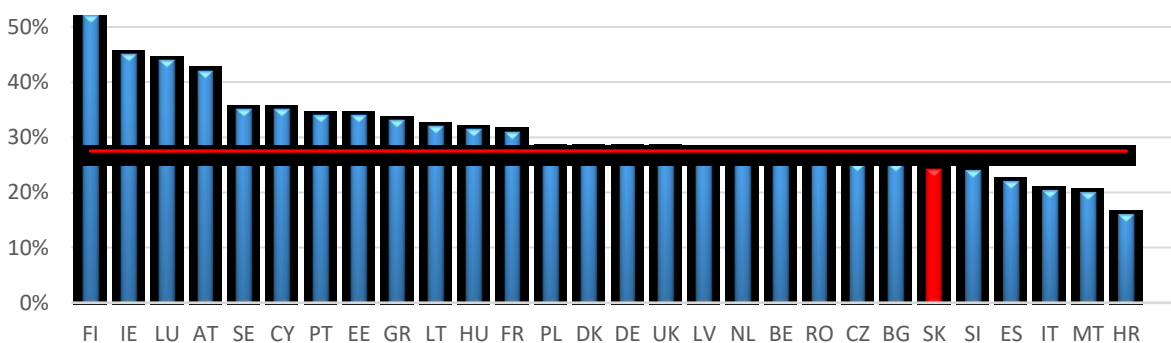
Cieľom všeobecného rozpočtu EÚ je financovanie programov a opatrení vo všetkých jej politikách. Všetky príjmy a výdavky v ročnom rozpočte sa určujú na obdobie 12 mesiacov. Všeobecný rozpočet EÚ musí byť vždy vyrovnaný, a teda nepripúšťajú sa žiadne deficity. Odvody členského štátu do rozpočtu EÚ sú vždy pevne stanovené, avšak príjmová stránka vždy závisí od absorpčnej kapacity daného členského štátu. Snahou každého štátu by malo byť maximálne čerpanie pridelených prostriedkov EÚ, samozrejme pri dodržiavaní všetkých zásad a princípov, ustanovených pravidiel, vrátane riadneho finančného hospodárenia. Analyzovanie finančných vzťahov týkajúcich sa všeobecného rozpočtu EÚ je integrálnou súčasťou procesu, ktorý by mal smerovať k zabezpečeniu dostatočnej absorpčnej kapacity, ktorá ovplyvňuje dosiahnutie kladnej finančnej pozície Slovenskej republiky voči Európskej únii.

Čistou finančnou pozíciou označujeme rozdiel medzi prostriedkami, ktoré štát do rozpočtu EÚ odviezol a prostriedkami, ktoré z tohto rozpočtu prijal.

Čistá finančná pozícia SR (v tis. eur)	Skutočnosť 2017	2018		Rozdiel	Podiel (v %)
		Rozpočet	Skutočnosť		
a	1	2	3	4=3-2	5=3/2 *100
Príjmy za prostriedky EÚ - zahraničné transfery	1 422 488	1 378 419	2 169 725	791 306	157,4%
Zahraničné granty z rozpočtu EÚ	3 084	0	7	7	-
Spolu príjmy z rozpočtu EÚ	1 425 572	1 378 419	2 169 732	791 313	157,4%
Odvody SR spolu bez tradičných vlastných zdrojov	634 172	768 122	731 424	-36 698	95,2%
Tradičné vlastné zdroje	91 270	105 300	93 385	-11 915	88,7%
Odvody do rozpočtu EÚ spolu	725 442	873 422	824 809	-48 613	94,4%
Príspevky SR do Európskeho rozvojového fondu	12 603	17 641	16 512	-1 129	93,6%
Zahraničné granty z rozpočtu EÚ	3 084	0	7	7	-
Spolu odvody a príspevky SR do všeobecného rozpočtu EÚ	738 045	891 063	841 321	-49 742	94,4%
Čistá finančná pozícia	687 527	487 356	1 328 411	841 055	272,6%

Zdroj: MF SR

Čerpanie členských štátov EÚ v % z alokácie (k 31. 12. 2018)

Zdroj: Eurostat

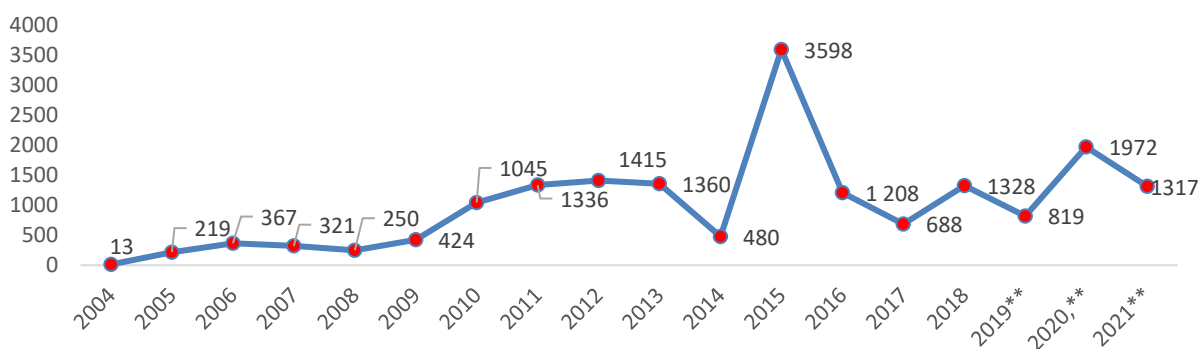
Rok 2018 z hľadiska plnenia príjmov EÚ prekonal rozpočtované očakávania, ktoré boli na úrovni 1 378 419 tis. eur. Skutočné príjmy dosiahli 2 169 725 tis. eur, t. j. 157,4 % očakávanej sumy. Medziročne sa zvýšili aj

odvody do rozpočtu EÚ, keď stúpili o 99 367 tis. eur na sumu 824 809 tis. eur, avšak boli o 5,6 % nižšie ako bolo plánované v rozpočte. Na základe vyššieho čerpania prostriedkov z aktuálneho programového obdobia sa za rok 2018 zvýšila aj čistá finančná pozícia SR na 1 328 411 tis. eur, t. j. stúpila na 272,6 % z rozpočtovanej hodnoty. SR však z hľadiska objemu prijatých finančných prostriedkov z EK na EŠIF ku koncu roka 2018 nedosahuje ani priemer čerpania členských štátov (EÚ 28), ktorý sa pohybuje na úrovni 27,51 %, pričom čerpanie SR bolo k 31. 12. 2018 na úrovni 24 %.

Čistá finančná pozícia

SR má od svojho vstupu do EÚ únie v roku 2004 čistú finančnú pozíciu, čo znamená, že jej príjmy boli v každom roku vyššie ako objem prostriedkov, ktoré musela do rozpočtu EÚ odvieť. Vývoj čistej finančnej pozície SR je uvedený na nasledovnom grafe.

Vývoj čistej finančnej pozície v rokoch 2004 až 2018

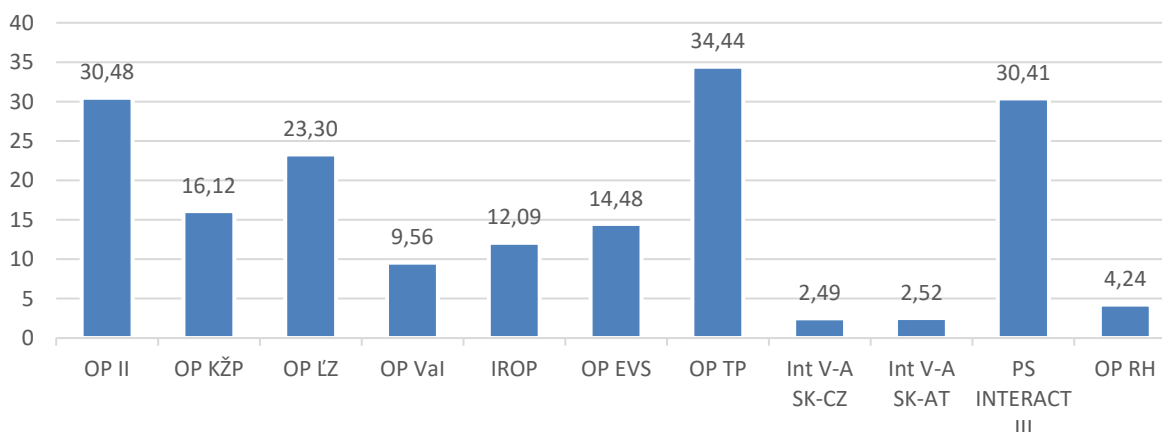

Zdroj: Návrh ŠZÚ za rok 2018

Rok 2018 bol piatym rokom implementácie programového obdobia 2014 – 2020, v ktorom čerpanie všetkých OP dosiahlo k 31. 12. 2018 sumu 3 350 848 tis. eur, čo predstavuje 19,8 % z celkovej alokácie (EÚ a SR) (bez PRV).

Do 31. 12. 2018 v programovom období 2014 – 2020 mali najvyššie podiely čerpania zo svojej alokácie zaznamenané – OP Integrovaná infraštruktúra (30,48 %), OP Technická pomoc (34,44 %) a OP PS Interact III. (30,41 %). Naopak, najmenší podiel čerpania z alokácie konkrétneho operačného programu možno vidieť pri OP Interreg V-A SK-CZ (2,49 %), OP Interreg V-A SK-AT (2,52 %) a OP Rybné hospodárstvo (4,24 %).

Čerpanie OP (% z alokácie daného OP za EÚ zdroj)

Zdroj: Návrh ŠZÚ za rok 2018

Údaje o nezrovnalostiach v rámci čerpania EŠIF

Čerpanie fondov EŠIF má vo svojom procese veľmi striktné pravidlá, pri nedodržaní ktorých nastupujú sankcie vo forme korekcií. Riadiace a kontrolné orgány sa pri procese kontroly musia riadiť metodickými pokynmi (najmä od CKO), ktoré detailne regulujú tento administratívne zložitý proces.

V rámci **II. programového obdobia (2007 – 2013)** sa pri procese uzatvárania OP s EK stále objavujú početné nezrovnalosti a vratky, ktoré vo veľa prípadoch dosahujú výšku desiatok miliónov eur. Obzvlášť vysoké nedostatky vykazuje OP Doprava, ktorý vykazuje objem finančných opráv v sume 315 797 tis. eur (EÚ zdroj), pričom celkovo 14 operačných programov dosahuje vo forme finančných opráv 824 553 tis. eur.

Aktuálna výška finančných opráv z titulu nezrovnalostí zohľadnených voči čerpaniu operačných programov v rámci uzatvárania s EK

Program	Nezrovnalosti a vratky	
	EÚ zdroj	ŠR zdroj
OP Vzdelávanie	25 155 257,67	4 112 057,83
OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia	41 937 684,41	7 313 853,36
OP Informatizácia spoločnosti	96 184 895,42	28 974 369,93
OP Životné prostredie	61 066 945,38	9 982 438,42
Regionálny OP	65 148 264,04	10 596 723,80
OP Doprava	315 797 696,26	55 074 524,83
OP Zdravotníctvo	38 883 391,63	6 861 774,99
OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast	46 629 738,33	8 132 138,75
OP Technická pomoc	9 739 599,70	1 698 567,89
OP Bratislavský kraj	5 877 872,01	886 077,37
OP Výskum a vývoj	114 301 098,20	16 838 298,54
OP Rybné hospodárstvo	785 329,97	118 386,91
OP Cezhraničnej spolupráce SR-ČR	2 974 262,32	518 705,76
OP INTERACT II	71 762,67	12 664,00
SPOLU	824 553 798,01	151 120 582,38

Zdroj: MF SR

III. programové obdobie (2014 – 2020) sa zatiaľ nevyznačuje veľmi vysokými finančnými opravami, pričom ich výška dosahuje 28 723 tis. eur. Najvyššie objemy nezrovnalostí a vratiek vykazujú OP Ľudské zdroje (16 554 tis. eur) a OP Integrovaná infraštruktúra (8 935 tis. eur).

Aktuálna kumulatívna výška finančných opráv z titulu nezrovnalostí voči čerpaniu operačných programov na národnej úrovni

Program	Nezrovnalosti a vratky	
	EÚ zdroj	ŠR zdroj
OP Integrovaná infraštruktúra	8 935 937,30	1 577 047,65
OP Kvalita životného prostredia	1 831 571,26	225 096,21
OP Ľudské zdroje	16 554 705,89	2 922 457,47
OP Výskum a inovácie	1 079 888,33	151 090,90
Integrovaný regionálny OP	263 575,75	47 097,19
OP Efektívna verejná správa	294,68	80,32
OP Technická pomoc	22 183,66	3 917,14
Program Interreg V-A SK-CZ	0,00	0,00
Program Interreg V-A SK-AT	0,00	0,00
PS INTERACT III	35 205,57	6 212,76
OP Rybné hospodárstvo	0,00	0,00
SPOLU EŠIF (bez PRV)	28 723 362,44	4 932 999,64

Zdroj: MF SR

NKÚ SR v roku 2018 vykonal kontrolnú akciu Realizácia výziev a vyzvaní programového obdobia 2014 až 2020 III.

Celý proces výziev a vyzvaní je, od počiatočného vyhlásenia až po vyhodnotenie konkrétnych žiadostí o nenávratný finančný príspevok a podpis zmluvy pre konkrétneho úspešného uchádzača, kľúčovým procesom v kontexte vplyvov na rozpočet EÚ a štátny rozpočet. Zo strategického hľadiska, kontrola postupu riadiacich orgánov a sprostredkovateľských orgánov pri vyhlasovaní výziev či vyzvaní je pre výber projektov a hodnotenie výrazným krokom, ktorý upozorňuje na prípadné nedostatky.

Kontrolovanými subjektmi v rámci kontrolnej akcie boli: Ministerstvo vnútra SR (Operačný program Efektívna verejná správa), Ministerstvo hospodárstva SR a Slovenská inovačná a energetická agentúra (Operačný program Výskum a inovácie),

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (Operačný program Ľudské zdroje – Prioritná os Vzdelávanie) a Pôdohospodárska platobná agentúra (Program rozvoja vidieka SR 2014 až 2020).

NKÚ SR v rámci kontroly výziev a vyzvaní prišiel k záveru, že ani v piatom roku implementácie operačných programov Európskych štrukturálnych a investičných fondov programového obdobia 2014 – 2020 sa zodpovedné orgány nevyvarovali chýb z minulosti a čerpanie európskych prostriedkov opakovane sprevádzajú nedostatky, ktoré NKÚ SR mnohokrát subjektom vytýkal už v predchádzajúcich programových obdobiach. Avšak na rozdiel od predošlých skúseností NKÚ SR konštatuje, že zistené nedostatky sú v súčasnosti spôsobené najmä individuálnymi zlyhaniami a nie systémovými deficitmi. Práve z tohto dôvodu apeluje na vyvodzovanie osobnej zodpovednosti za chyby, ktoré často nie sú odhalené vnútornými kontrolnými mechanizmami danej inštitúcie.

ODPORÚČANIA NKÚ SR ZOSTAVENÉ NA ZÁKLADE VÝSLEDKOV KONTROLY

- Zabezpečiť funkčný vnútorný kontrolný systém.
- Vykonávať dohľad riadiacim orgánom nad svojimi sprostredkovateľskými orgánmi.
- Dbieť na dodržiavanie zákazu konfliktu, na nezávislosť, a posudzovať aj možný negatívny konflikt záujmov.
- Vypracovať podrobnú príručku pre odborných hodnotiteľov, kde bude jasne a jednoznačne stanovený postup pri vyplňaní hodnotiaceho hárku aj s vypracovanými podotázkami, variantmi či aspektmi.
- Zabezpečiť odbornosť odborných hodnotiteľov a dohliadať na to, aby hodnotiteľ, ktorý je expert v danej oblasti, túto oblasť aj hodnotil.
- Zabezpečiť efektívnu kontrolu hodnotiacich hárkov.
- Zaznamenávať (dokumentovať) závery z výberu odborných hodnotiteľov a pridelovania ŽoNFP.
- Nastaviť systém odborného hodnotenia s dôrazom na objektivnosť, na kvalitatívne hodnotenie projektov, a zaviesť také postupy a princípy, aby bol minimalizovaný subjektívny aspekt hodnotenia žiadostí o nenávratný finančný príspevok.
- Zabezpečiť kontrolu výberu uchádzačov do databázy odborných hodnotiteľov a to podľa podmienok stanovených vo výzve na výber odborných hodnotiteľov, a nastaviť aj výber odborných hodnotiteľov do užšieho zoznamu podľa ich odbornosti a skúsenosti.

6. Hospodárenie územnej samosprávy

Hospodárenie obcí a VÚC v roku 2018 vychádzalo z platného legislatívneho rámca so zohľadnením ich špecifik pri uplatňovaní ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti.

Obce a VÚC sú povinné podľa zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy po skončení rozpočtového roka spracovať údaje o rozpočtovom hospodárení do svojich ZÚ, v ktorých usporiadajú svoje hospodárenie, vrátane finančných vzťahov k zriadeným alebo založeným právnickým osobám a fyzickým osobám, t. j. podnikateľom a právnickým osobám, ktorým poskytli prostriedky svojho rozpočtu, a ďalej usporiadajú svoje finančné vzťahy k ŠR, štátnym fondom, rozpočtom iných obcí a VÚC.

Hospodárenie územnej samosprávy dosiahlo na hotovostnej báze v roku 2018 **výrazný prebytok – 585 489 tis. eur**, čo bolo v porovnaní so schváleným rozpočtom o 116 261 tis. eur viac. Na náraste prebytku sa podieľali predovšetkým finančné operácie. Plnenie finančných operácií na strane príjmov bolo v porovnaní so schváleným rozpočtom vyššie (najmä vďaka navýšeniu prostriedkov z predchádzajúcich rokov). Naopak, na strane výdavkov bolo oproti schválenému rozpočtu plnenie nižšie (najmä nižšie splácanie úverov, pôžičiek a návratných finančných výpomocí domácim veriteľom). Svedčí o tom aj skutočnosť, že v metodike ESA 2010, v ktorej sa finančné operácie nevykazujú, dosiahli spolu obce a VÚC prebytok 84 295 tis. eur. V roku 2018 došlo takisto k nárastu príjmu z výnosu dane z príjmov fyzických osôb a v prípade obcí aj k vyšším príjmom z jednotlivých kapitol štátneho rozpočtu v podobe grantov a transferov v porovnaní so schváleným rozpočtom.

NKÚ SR pripomína, že údaje o hospodárení subjektov územnej samosprávy vychádzajú z finančných výkazov za rok 2018, ktoré ešte neprešli schvaľovacím procesom a auditom.

6.1 Hospodárenie obcí

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce je podľa zákona o obecnom zriadení jej rozpočet, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku.

Postavenie rozpočtu obce, jeho tvorbu a obsah, pravidiel rozpočtového hospodárenia, tvorbu a použitie mimorozpočtových zdrojov, spôsob vysporiadania finančných vzťahov medzi obcami a finančné vzťahy k ŠR ustanovuje zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Porovnanie skutočného bilančného zostatku obcí na hotovostnej báze za roky 2016 až 2018

Názov ukazovateľa (tis. eur)	2016	2017	2018	Zmena 2018 – 2017	Index (%) 2018/2017
Bilančný zostatok obcí	360 256	302 484	374 809	72 325	123,9
z toho:					
• príjmy obcí	4 388 948	4 594 449	5 251 416	656 967	114,3
• výdavky obcí	4 028 692	4 291 965	4 876 607	584 642	113,6

Zdroj: Datacenterum

Obce v roku 2018 naplňali príjmy opäť rýchlejšie ako ich dokázali minúť. Rozdiel príjmov a výdavkov dosiahol 374 809 tis. eur, čo bolo v porovnaní s návrhom rozpočtu vyššie o 84 674 tis. eur. V zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy obce návrhy svojich ZÚ prerokujú najneskôr do šiestich mesiacov po uplynutí rozpočtového roka.

Porovnanie skutočných príjmov obcí na hotovostnej báze za roky 2016 až 2018

Názov ukazovateľa (tis. eur)	2016	2017	2018	Zmena 2018 – 2017	Index (%) 2018/2017
Príjmy obcí celkom	4 388 948	4 594 449	5 251 416	656 967	114,3
z toho:					
• daňové príjmy	2 191 840	2 341 994	2 567 009	225 015	109,6
• nedaňové príjmy	594 311	572 063	585 330	13 267	102,3
• granty a transfery	1 285 847	1 266 604	1 532 764	266 160	121,0
• finančné operácie	316 950	413 787	566 313	152 526	136,9
z toho:					
• zo splátok tuzemských úverov, pôžičiek a z predaja majetkových účasí,	16 475	27 833	30 657	2 824	110,1
• zostatok prostriedkov z predch. rokov a prevod prostriedkov z peň. fondov a ost.	168 566	228 653	304 338	75 685	133,1
• z prijatých úverov	131 909	157 301	231 319	74 018	147,1

Zdroj: Datacenterum

Príjmy obcí pokorili v roku 2018 prvýkrát hranicu 5 mld. eur. S takým vysokým číslom nerátal ani rozpočet verejnej správy, ktorý bol schválený na úrovni 4 596 970 tis. eur. S výnimkou nedaňových príjmov rástli v porovnaní s rozpočtom všetky príjmové kategórie.

Porovnanie medziročnej zmeny príjmov ŠR, obcí a VÚC (percentuálna zmena)

Názov ukazovateľa (v %)	2016/2015	2017/2016	2018/2017
príjmy ŠR	-12,1	-1,8	9,8
príjmy obcí	-4,2	4,7	14,3
príjmy VÚC	1,6	9,6	4,3

Zdroj: SZÚ SR, Datacenterum

Z porovnania vývoja príjmov obcí voči ŠR vyplýva, že príjmy obcí v roku 2018 medziročne rástli dynamickejším tempom ako príjmy ŠR. Aj v predchádzajúcom období bol trend príjmov lepší v prospech obcí.

Daňové príjmy tvoria najväčší zdroj financií pre obce. Dlhodobou zaznamenávajú rastúci trend, a to najmä vďaka rastúcemu prevodu dane z príjmu fyzických osôb z dôvodu neustále sa zlepšujúcej ekonomiky. Táto daň sa v roku 2018 podieľala takmer 78 % na celkových daňových príjmoch.

Daň z nehnuteľností svojimi necelými 14 % participácie na celkových príjmoch nedokázala počas roka ani naplniť hodnoty schváleného rozpočtu (365 169 tis. eur), keď dosiahla o 10 225 tis. eur nižšiu skutočnosť. **Podľa NKÚ SR, majetkové dane v sebe skrývajú nevyužitý potenciál v podobe vyšších príjmov do obecných kás.**

Do celkových daňových príjmov obcí v roku 2018 prispela aj daň za dobývací priestor (438 tis. eur) a iné dane (317 tis. eur).

Medziročné porovnanie daňových príjmov obcí, v tis. eur

Zdroj: Datacentrum

Najvýraznejšie rastúcou kategóriou na strane príjmov boli granty a transfery, ktoré medziročne stúpili až o 266 160 tis. eur. Podstatnú časť príjmov v tejto kategórii tvoria granty a transfery zo ŠR, okrem iného aj na financovanie kompetencií preneseného výkonu štátnej správy. Na hotovostnej báze za rok 2018 boli v porovnaní s ich skutočnosťou za rok 2017 o 247 802 tis. eur vyššie, na úrovni 1 345 539 tis. eur.

Porovnanie skutočných grantov a transferov obciam na hotovostnej báze, poskytnutých z kapitoly ŠR

Názov ukazovateľa (tis. eur)	2016	2017	2018	Zmena 2018 – 2017	Index (%) 2018/2017
Granty a transfery obciam spolu	1 059 724	1 097 737	1 345 539	247 802	122,6
z toho:					
Úrad vlády SR	1 761	2 686	12 836	10 150	477,9
Ministerstvo financií SR	735	0	0	0	-
Ministerstvo vnútra SR	814 307	867 007	951 259	84 252	109,7
Ministerstvo životného prostredia SR	30 390	59 563	128 816	69 253	216,3
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	232	492	16 759	16 267	3406,3
Ministerstvo zdravotníctva SR	868	0	20	20	-
Ministerstvo práce, soc. vecí a rodiny	61 946	66 541	65 546	-995	98,5
Ministerstvo hospodárstva SR	64 328	0	5 157	5 157	-
Ministerstvo kultúry SR	1 717	2 957	6 422	3 465	217,2
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	32 084	15 353	44 670	29 317	291,0
Ministerstvo dopravy a výstavby SR	42 990	73 566	71 312	-2 254	96,9
Ministerstvo spravodlivosti SR	0	10	0	-10	-
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí	42	0	0	0	-
Všeobecná pokladničná správa	8 324	9 562	42 742	33 180	447,0

Zdroj: MF SR, ŠZÚ SR 2018

Už tradične predstavoval najvýznamnejšiu položku transfer z kapitoly MV SR v sume 951 259 tis. eur, z toho do oblasti školstva bolo vynaložených 885 247 tis. eur. Tieto výdavky boli nakoniec vyššie nielen medziročne, ale aj pri porovnaní so schváleným rozpočtom, kde dokonca vzrástli o 122 648 tis. eur. Pod nárast sa podpísalo jednak dofinancovanie normatívnych a nenormatívnych výdavkov (najmä príspevok na asistentov učiteľa, poskytnutie vzdelávacích poukazov, na bezplatnú výchovu detí do 5 rokov a detí v MŠ, na dopravné a pod.), zvýšenie plátov pedagogických, odborných a nepedagogických zamestnancov škôl a školských zariadení, ale takisto kapitálové prostriedky určené pre obce vo výške 51 361 tis. eur, ktoré pôvodne neboli rozpočtované. Určené boli na aktivity zamerané na prevenciu kriminality, riešenie havarijných situácií škôl, či výstavbu a modernizáciu telocviční. Zložitost' toku výdavkov podtrhuje aj fakt, že časť týchto prostriedkov (súvisiacich so školami a telocvičňami) plynula z rozpočtu rezortu školstva do rozpočtu rezortu vnútra a následne do rozpočtov obcí. No aj samotné MŠVVŠ SR poskytlo obciam transfer vo výške 16 267 tis. eur a časť z neho bola určená na výstavbu alebo rekonštrukciu telocviční.

Ďalšie významné položky predstavovali transfery z kapitoly MŽP SR v sume 128 816 tis. eur, ktoré boli určené najmä na úhradu výdavkov projektov v rámci OP Kvalita životného prostredia (budovanie zberných dvorov, zavedenie triedeného odpadu a iné). Aj z medziročného nárastu je vidieť, že sa tieto projekty začali v obciach realizovať vo väčšej miere.

S menej úspešnou realizáciou eurofondových projektov sa obce trápili v rámci transferov, ktoré zastrešuje MPRV SR. Tie síce medziročne narástli, no pri porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2018 – vo výške 158 746 tis. eur, ani zďaleka tento plán nedosiahli. Slabé výsledky spôsobilo najmä pomalé čerpanie prostriedkov v rámci programov IROP a Intereg. Z celkovej sumy viac ako 1,5 mld. eur, ktorá je na tieto programy vyčlenená, vyčerpali obce ku koncu roka 2018 iba 1,3 %. Ostatné transfery sa týkali programu Rozvoja vidieka SR, ktorý je takisto v gescii rezortu pôdohospodárstva a je financovaný z Európskeho poľnohospodárskeho fondu. Najviac prostriedkov (až 17 691 tis. eur) v roku 2018, smerovalo do obcí na podporu investícií do infraštruktúry súvisiacej s modernizáciou poľnohospodárstva a lesného hospodárstva.

OP Regionálneho rozvoja vychádza zo stratégie Európa 2020 a globálnym cieľom je zlepšenie kvality života a podpora udržateľného poskytovania verejných služieb. Podpora je sústredená do nasledovných oblastí: modernizácia regionálnych ciest II. a III. triedy, rozvoj verejnej osobnej dopravy a cyklo dopravy, bezpečná a ekologická doprava v regiónoch, lepší prístup k sociálnym službám a podpora energetickej efektívnosti v sektore bývania.

NKÚ SR konštatuje, že v podprogramoch ako bezpečná a ekologická doprava v regiónoch, ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším službám (počet vytvorených centier integrovanej zdravotnej starostlivosti, investície do sociálnej a zdravotníckej infraštruktúry atď.), ciele neboli splnené a v niektorých prípadoch dokonca ani začatá ich realizácia, a to aj napriek zabezpečeným finančným prostriedkom.

Vybrané ukazovatele OP Regionálneho rozvoja

Ukazovateľ	2016		2017		2018	
	P	S	P	S	P	S
Celková dĺžka rekonštruovaných, zrenovovaných alebo novovybudovaných ciest	-	-	65	0	41	0
Podporené zariadenia sociálnych služieb	300	0	700	0	2 600	0
Počet vytvorených centier integrovanej zdravotnej starostlivosti	8	0	35	0	27	0
Podporené MŠ ZŠ COPV	0	0	70	0	200	30

Zdroj: Monitorovacia správa ZÚ MPRV SR 2018

NKÚ SR dlhodobo upozorňuje na pomalé čerpanie prostriedkov z EÚ. Tento jav spôsobuje aj náročnosť prípravy jednotlivých projektov. Najmä menšie obce s minimálnym počtom zamestnancov a obmedzeným rozpočtom, nie sú schopné v požadovanom čase pripraviť dostatočne kvalitné projekty.

Porovnanie skutočných výdavkov obcí na hotovostnej báze za roky 2016 až 2018

Názov ukazovateľa (tis. eur)	2016	2017	2018	Zmena 2018 – 2017	Index (%) 2018/2017
Výdavky obcí celkom	4 028 692	4 291 965	4 876 607	584 642	113,6
z toho:					
• bežné výdavky	3 297 431	3 491 758	3 767 830	276 072	107,9
z toho					
o mzdy a odvody	1 683 061	1 818 304	1 978 772	160 468	108,8
o tovary a služby	1 154 371	1 188 344	1 260 233	71 889	106,0
o bežné transfery	440 082	467 785	512 142	44 357	109,5
o splácanie úrokov	19 918	17 326	16 683	-643	96,3
• kapitálové výdavky	465 380	636 539	916 980	280 441	144,1
• finančné operácie	265 882	163 667	191 797	28 130	117,2

Zdroj: Datacentrum

Aj výdavky obcí medziročne rástli vysokým tempom. Obce dokonca prekonal čerpanie výdavkov z roku 2015, kedy sa dočerpávali prostriedky z 2. programového obdobia. To, že bol rok 2018 volebným v komunálnej oblasti, naznačuje najmä vysoký nárast kapitálových výdavkov. Obce investovali najmä do rekonštrukcie a výstavby infraštruktúry (komunikácie, kanalizácie, nájomné byty), čo naznačuje aj vysoký rozdiel medzi schváleným rozpočtom a skutočnosťou – o 350 108 tis. eur. Rástli aj bežné výdavky, najmä na mzdy a platy, ale aj tovary a služby a bežné transfery.

NKÚ SR vykonal v roku 2018 niekoľko kontrol v miestnej samospráve.

Kontrolou informačného systému dátového centra obcí a miest preveril nastavenie poskytovania elektronických služieb prostredníctvom miestnej samosprávy. V rámci účinnosti bol posúdený rozsah, funkčnosť a splnenie cieľov projektu. V roku 2018 bolo do projektu Dátového centra obcí a miest (DCOM) aktívne zapojených 1 511 samospráv. V rámci projektu DCOM bolo zrealizovaných 138 elektronických služieb pre všetkých občanov a podnikateľov obcí, využívajúcich Informačný systém dátového centra obcí a miest (IS DCOM). NKÚ SR v rámci kontroly poukázal na neštandardný právny vzťah medzi MF SR a ZMOS, ktorý vyústil do založenia záujmového združenia DEUS. Práve toto združenie realizuje IS DCOM a zodpovedá za realizáciu a implementáciu informačného projektu pre miestnu samosprávu. Kontrola nezistila vážnejšie nedostatky pri vynakladaní finančných prostriedkov na realizáciu prvej etapy projektu, problémy však boli identifikované vo výkone finančnej kontroly a tiež v oblasti vedenia účtovníctva či pri inventarizácii majetku. NKÚ SR zároveň odporučil zvážiť povinné pripojenie všetkých samospráv do uvedeného projektu.

V roku 2018 NKÚ SR vykonal aj kontrolu zameranú na **obnovu a modernizáciu verejného osvetlenia miest a obcí z pohľadu výkonnosti**. Jej cieľom bolo preveriť postupy takejto modernizácie v 37 mestách a obciach, a zároveň porovnať vybrané ekonomické a technické parametre, pretože vybraná vzorka kontrolovaných subjektov modernizovala verejné osvetlenie prostredníctvom rôznych zdrojov – EÚ, vlastné zdroje, grantové programy Municipal Sustainable Energy Financing Facility a Slovak Sustainable Energy Financing Facility. Využitím rôznych zdrojov financovania s rozdielnymi požiadavkami na proces rekonštrukcie preukázateľne došlo k výrazným rozdielom:

- v procese realizácie rekonštrukcií, napr. technologické rozdiely použitej technológie, rozsah rekonštrukcie, atď.
- v overení súladu porealizačného stavu sústavy so štátnymi technickými normami
- v ekonomických parametroch rekonštrukcií, napr. v návratnosti investícií, dĺžke bezúdržbového obdobia, životnosti komponentov sústavy, ekonomiky prevádzky, dĺžke záväzku atď.

NKÚ SR v rámci kontroly, okrem iného, zistil, že obce nevyberali spôsob technického riešenia a financovania na základe vopred stanovenej analýzy, ale podľa vlastných finančných možností. Aj výber konkrétneho finančného zdroja projektu závisel najmä od celkovej finančnej situácie obce.

Z pohľadu financovania bola najmenšia spoluúčasť pre obce, pri prostriedkoch EÚ (obce participovali iba 5 % z celkovej hodnoty projektu), no z pohľadu krátkodobého rozloženia nákladov predstavovala forma financovania prostredníctvom koncesie menšiu finančnú záťaž. Na druhej strane v tomto prípade dochádzalo k množstvu identifikovaných nedostatkov a aj porušení zákona o verejnom obstarávaní.

Kontroly boli vykonané aj v obciach na základe podnetov od občanov, pričom sa týkali **hospodárenia a nakladania s majetkom v obciach**. Aj tieto kontroly preukázali, že v obciach opakovane dochádza k porušeniu zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy a samosprávy, zákona o majetku obcí, zákona o účtovníctve, postupov účtovania, zákona o verejnom obstarávaní, zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite, ako aj zákona o obecnom zriadení z pohľadu zabezpečenia vnútorného kontrolného systému.

6.2 Hospodárenie VÚC

Základným nástrojom finančného hospodárenia VÚC je, podľa zákona o samosprávnych krajoch, jeho rozpočet, ktorého tvorbu, obsah, schvaľovanie atď., vrátane pravidiel rozpočtového hospodárenia upravuje zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Bilančný zostatok VÚC na hotovostnej báze za rok 2018 bol na úrovni 210 680 tis. eur, čo v medziročnom vyjadrení znamenalo nárast o 55 819 tis. eur.

Porovnanie skutočného bilančného zostatku VÚC na hotovostnej báze za roky 2016 až 2018

Názov ukazovateľa (tis. eur)	2016	2017	2018	Zmena 2018 – 2017	Index (%) 2018/2017
Bilančný zostatok VÚC	143 584	154 861	210 680	55 819	136,0
z toho:					
• príjmy VÚC	1 386 337	1 519 376	1 585 465	66 089	104,3
• výdavky VÚC	1 242 753	1 364 515	1 374 785	10 270	100,8

Zdroj: Štátna pokladnica

Rovnako ako v prípade obcí, rástli aj príjmy VÚC, medziročne o 66 089 tis. eur. Nárast potiahli najmä daňové príjmy, ktoré tvoria iba príjmy z prevodu DPFO v pomere 30 % pre VÚC a 70 % pre obce. V porovnaní so schváleným rozpočtom vzrástli o 64 321 tis. eur. Aj podľa týchto čísel možno vidieť, aká dobrá ekonomická situácia vládla v roku 2018. Rizikom pre príjmovú časť rozpočtov samosprávnych krajov je však každoročne zvyšujúca sa závislosť od

daňových príjmov. Kým v roku 2015 sa daňové príjmy podieľali 46 % na celkových príjmoch VÚC, v roku 2018 stúpil tento podiel na viac ako 54 %. Zaujímavé je aj porovnanie s obcami, v ktorých príjmy z prevodu DPFO tvorili iba 38 % z celkových príjmov. V dobrých ekonomických časoch tento problém výrazný nie je, no v prípade prepadu ekonomiky do recesie a pri výraznejšom znížení zamestnanosti, a teda aj príjmov z DPFO, by rozpočty VÚC do značnej miery kopírovali tento prepád.

Porovnanie skutočných príjmov VÚC na hotovostnej báze za roky 2016 až 2018

Názov ukazovateľa (tis. eur)	2016	2017	2018	Zmena 2018 – 2017	Index (%) 2018/2017
Príjmy VÚC	1 386 337	1 519 376	1 585 465	66 089	104,3
z toho:					
• daňové príjmy	716 364	771 212	858 031	86 819	111,3
• nedaňové príjmy	105 455	106 537	102 752	-3 785	96,4
• granty a transfery	458 483	445 980	479 961	33 981	107,6
• príjmy z transakcií z FA a FP	85 569	141 368	126 758	-14 610	89,7
• prijaté úvery, pôžičky a NFV	20 466	54 278	17 963	-36 315	33,1

Zdroj: Štátna pokladnica

Porovnanie skutočných grantov a transferov VÚC na hotovostnej báze, poskytnutých z kapitol ŠR za 2016 až 2018

Názov ukazovateľa (tis. eur)	2016	2017	2018	Zmena 2018 – 2017	Index (%) 2018/2017
Granty a transfery VÚC spolu	446 180	433 648	457 344	23 696	105,5
z toho					
Úrad vlády SR	133	158	317	159	200,6
Ministerstvo vnútra SR	23	169	5	-164	3,0
Ministerstvo financií SR	4 244	0	0	0	-
Ministerstvo životného prostredia SR	0	0	2 532	2 532	-
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	412 067	425 608	431 228	5 620	101,3
Ministerstvo zdravotníctva SR	0	0	0	0	-
Ministerstvo práce, soc. vecí a rodiny	1 838	2 002	2 080	78	103,9
Ministerstvo kultúry SR	691	639	1 425	786	223,0
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	23 907	2 322	7 264	4 942	312,8
Ministerstvo dopravy a výstavby SR	500	0	7 200	7 200	-
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí	0	0	0	0	-
Všeobecná pokladničná správa	2 778	2 750	5 293	2 543	192,5

Zdroj: MF SR, ŠZÚ SR 2018

Z hľadiska úspešného fungovania VÚC je podľa NKÚ SR potrebné brať do úvahy okrem ich vlastných príjmov aj finančné vzťahy s inými rozpočtami, a to predovšetkým finančné vzťahy so ŠR, prostredníctvom ktorých vláda SR ovplyvňuje nielen plnenie preneseného výkonu štátnej správy, ale zároveň aj podporuje rozhodovanie VÚC pri plnení ich samosprávnych funkcií. Vo forme grantov a transferov bolo do rozpočtov VÚC z rozpočtov jednotlivých kapitol v roku 2018 presunutých 457 344 tis. eur.

Najdôležitejší transfer zo ŠR je z MŠVVŠ SR, ktorý primárne slúži v rámci preneseného výkonu štátnej správy na úseku školstva. Konkrétne na financovanie stredných škôl, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti VÚC. Na tento účel rezort školstva poskytol 429 411 tis. eur, z toho na normatívne výdavky 419 174 tis. eur a nenormatívne výdavky 10 237 tis. eur. V porovnaní s predchádzajúcim rokom narástli tieto výdavky o 5 139 tis. eur.

Aj VÚC majú možnosť čerpať prostriedky z fondov EÚ v rámci IROP a Intereg. Avšak podobne ako pri obciach, veľký úspech čerpanie týchto výdavkov nezaznamenalo. Pôvodne bol totiž rozpočet na rok 2018 plánovaný na 49 152 tis. eur, pričom sa z neho vyčerpalo iba 7 264 tis. eur.

Porovnanie skutočných výdavkov VÚC na hotovostnej báze za roky 2016 až 2018

Názov ukazovateľa (tis. eur)	2016	2017	2018	Zmena 2018 – 2017	Index (%) 2018/2017
Výdavky VÚC	1 242 753	1 364 515	1 374 785	10 270	100,8
z toho:					
• bežné výdavky	1 094 684	1 161 923	1 196 871	34 948	103,0
z toho					
○ mzdy a odvody	407 836	443 870	475 083	31 213	107,0
○ tovary a služby	229 382	239 674	231 998	-7 676	96,8
○ bežné transfery	453 174	474 674	486 248	11 574	102,4
○ splácanie úrokov	4 292	3 705	3 542	-163	95,6
• kapitálové výdavky	104 322	172 264	145 506	-26 758	84,5
• výdavky z transakcií s finančnými aktívami a finančnými pasívami	43 748	30 327	32 408	2 081	106,9

Zdroj: Štátna pokladnica

Ďalší príklad ako voľby ovplyvňujú rozpočty územnej samosprávy, vidieť aj v prípade VÚC. V roku 2017, kedy sa konali župné voľby, dosiahli kapitálové výdavky historicky najvyššiu hodnotu a to bez výraznejšieho zapojenia eurofondov (príjem zo zahraničných kapitálových grantov bol v roku 2017 na úrovni 1 128 tis. eur). V roku 2018 tieto výdavky poklesli o 26 758 tis. eur. Nebyť rastúcich miezd v roku 2018 z dôvodu valorizácie plátov, celkové výdavky samosprávnych krajov by medziročne poklesli.

Dlh VÚC (vrátane ich rozpočtových organizácií) sa v roku 2018 podieľal 0,82 % na dlhu verejnej správy. Medziročne celkový dlh VÚC (vrátane rozpočtových organizácií) poklesol o 6 909 tis. eur na hodnotu 362 599 tis. eur. Až 99,6 % dlhu VÚC tvoria bankové úvery. Najvýraznejšie sa na medziročnom zvýšení dlhu podieľal Bratislavský samosprávny kraj, kde rástol už druhý rok po sebe (nárast dlhu o 5 623 tis. eur), a Trenčiansky samosprávny kraj (nárast dlhu o 1 930 tis. eur). Naopak, Banskobystrickému samosprávnemu kraju sa podarilo najvýraznejšie znížiť dlh, medziročne o 5 690 tis. eur.

Tabuľková príloha

Tabuľka 1: Štruktúra salda subjektov verejnej správy za roky 2016 až 2018 (na aktuálnej báze)

Subjekt verejnej správy (v tis. eur)	Skutočnosť			Rozpočet	Rozdiel (S – R)
	2016	2017	2018	2018	
Štátny rozpočet ¹⁾	-2 265 116	-1 094 275	-1 379 930	-1 555 727	175 797
Príspevkové organizácie ústrednej správy	34 299	32 968	1 099	-12 998	14 097
Štátne fondy	188 250	194 044	196 229	297 730	-101 501
Eximbanka SR	9 344	602	13 776	120	13 656
Obchodné spoločnosti štátu	78 967	-93 621	6 345	20 365	-14 020
z toho:					
MH Manažment, a.s.	-47 029	-27 568	-8 109	-4 022	-4 087
MH Invest, s.r.o.	10 372	25 256	-10 128	-204	-9 924
MH Invest II, s.r.o.	-20 533	23 429	-568	-655	87
JAVYS, a.s.	12 150	7 002	8 777	-5 037	13 814
Železnice Slovenskej republiky	47 650	-94 844	10 880	0	10 880
Železničná spoločnosť Slovensko, a.s.	-17 018	7 301	-7 641	-6 719	-922
Národná diaľničná spoločnosť, a.s.	98 481	-35 116	12 249	36 965	-24 716
Verejné vysoké školy	47 302	20 353	31 825	203	31 622
Zdravotnícke zariadenia ústrednej správy	-74 645	-34 006	129 996	-16 657	146 653
Ostatné subjekty ústrednej správy	-29 466	68 319	90 378	79 975	10 403
Územná samospráva					
Obce a ich rozpočtové organizácie	348 274	-7 722	-20 335	170 135	-190 470
Vyššie územné celky a ich rozpočtové organizácie	84 308	-15 735	104 630	90 093	14 537
Príspevkové organizácie obcí	11 906	7 756	5 529	2 020	3 509
Príspevkové organizácie VÚC	931	-5	2 596	1 740	856
Dopravné podniky	12 612	8 458	4 798	9 270	-4 472
Zdravotnícke zariadenia miestnej samosprávy	3 971	-1 883	12 599	17	12 582
Ostatné subjekty miestnej samosprávy	-2 523	3 937	7 342	0	7 342
Fondy sociálneho zabezpečenia					
Sociálna poisťovňa	-180 428	75 891	155 063	40 872	114 191
Verejné zdravotné poistenie	-72 699	166 991	8 603	130 031	-121 428
Schodok verejnej správy spolu	-1 804 713	-667 928	-629 457	-742 811	113 354
% z HDP	-2,2	-0,8	-0,7	-0,8	0,1

Zdroj: MF SR

1) Vrátane štátnych finančných aktív, mimorozpočtových účtov a salda účtu štátneho dlhu

Tabuľka 2: Štruktúra dlhu verejnej správy (na aktuálnej báze)

Subjekt verejnej správy (v tis. eur)	Skutočnosť			Rozdiel (2018 – 2017)
	2016	2017	2018	
Štátny dlh	40 643 814	41 765 506	42 555 764	790 258
Príspevkové organizácie ústrednej správy	2 704	2 005	2 259	254
Exportno-importná banka Slovenskej republiky	25 644	9 542	10 121	579
Obchodné spoločnosti štátu	648 656	623 256	620 045	-3 211
z toho:				
MH Manažment, a. s.	15 223	15 216	15 214	-2
MH Invest, s. r. o.	70	30	0	-30
MH Invest II., s. r. o.	2 737	2 762	2 755	-7
JAVYS, a. s.	307	1 615	1 339	-276
Železnice Slovenskej republiky	62 944	63 383	63 581	198
Železničná spoločnosť, a. s.	343 945	351 871	386 355	34 484
Národná diaľničná spoločnosť, a. s.	223 430	188 379	150 801	-37 578
Verejné vysoké školy	7 731	7 343	5 203	-2 140
Zdravotnícke zariadenia ústrednej správy	21 771	22 692	58 708	36 016
Ostatné subjekty ústrednej správy	521 300	461 718	412 248	-49 470
Územná samospráva				
Obce a ich rozpočtové organizácie	1 334 719	1 362 979	1 455 000	92 021
Vyššie územné celky a ich rozpočtové organizácie	347 635	369 508	362 599	-6 909
Príspevkové organizácie obcí	936	1 292	1 498	206
Príspevkové organizácie VÚC	1 040	684	612	-72
Dopravné podniky	82 153	79 721	75 780	-3 941
Zdravotnícke zariadenia miestnej samosprávy	1 257	1 075	3 471	2 396
Ostatné subjekty miestnej samosprávy	5 082	3 794	2 506	-1 288
Fondy sociálneho zabezpečenia				
Sociálna poisťovňa	146	162	113	-49
Verejné zdravotné poistenie	265	736	144	-592
Verejná správa spolu	43 644 853	44 712 013	45 566 071	854 058
Konsolidácia	1 591 610	1 480 870	1 421 569	-59 301
z toho: konsolidácia v skupine miestnej samosprávy	744 036	750 213	775 960	25 747
Verejná správa spolu konsolidovaná	42 053 243	43 231 143	44 144 502	913 359
% maastrichtského dlhu z HDP	51,8	50,9	48,9	-2,0

Zdroj: MF SR

Tabuľka 3: Vývoj dividend od obchodných spoločností podľa jednotlivých kapitol ŠR v rokoch 2017 a 2018

Dividendy (v tis. eur)	Skutočnosť 2017	Rozpočet 2018	Skutočnosť 2018	Rozdiel	Index (v %)
a	1	2	3	4=3-2	5=3/1*100
Všeobecná pokladničná správa	524 244	396 129	362 631	-33 498	69,2
Slovenský plynárenský priemysel, a.s.	430 000	300 000	300 000	0	69,8
Západoslovenská energetika, a. s.	25 737	33 975	35 950	1 975	139,7
Stredoslovenská energetika, a. s.	39 785	30 483	3 270	-27 213	8,2
Východoslovenská energetika HOLDING, a.s.	28 722	31 671	23 411	-8 260	81,5
Ministerstvo financií SR	69 130	19 560	69 092	49 532	99,9
Tipos, národná lotériová spoločnosť, a.s.	8 000	3 000	6 000	3 000	75,0
Slovenská konsolidačná, a.s. Bratislava	2 130	844	1 742	898	81,8
Slovenská záručná a rozvojová banka, a.s.	2 000	1 000	2 350	1 350	117,5
Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.	57 000	14 716	59 000	44 284	103,5
Ministerstvo hospodárstva SR	5 000	8 737	6 000	-2 737	120,0
Transpetrol, a.s.	0	7 000	0	-7 000	-
Slovak Telekom, a.s.	0	0	0	0	-
JAVYS, a.s.	5 000	1 737	6 000	4 263	120,0
Ministerstvo dopravy a výstavby SR	437	328	597	269	136,6
Letisko Košice - Airport Košice, a.s.	433	308	570	262	131,6
Letisko Sliač, a.s.	0	20	20	0	-
Verejné prístavy, a.s.	0	0	0	0	-
Poštová banka, a.s.	4	0	7	7	175,0
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	210	213	213	0	101,4
Správa služieb diplomatického zboru, a.s.	210	213	213	0	101,4
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	47	32	63	31	134,0
Technická inšpekcia, a.s. Bratislava	47	32	63	31	134,0
Spolu	599 068	424 999	438 596	13 597	73,2

Zdroj: Návrh ŠZÚ za rok 2018

Tabuľka 4: Príjmy podľa kapitol ŠR na hotovostnej báze za roky 2017 a 2018

Ukazovateľ (v tis. eur)	Skutočnosť 2017	Rozpočet 2018		Skutočnosť 2018	Rozdiel	Podiel
		schválený	upravený			
a	1	2	3	4	4-3	4/1*100
Kapitoly ŠR spolu	14 014 129	13 982 810	14 767 986	15 381 013	613 027	106,9
Kancelária NR SR	1 574	1 280	1 280	1 683	403	118,5
Kancelária prezidenta SR	27	15	15	32	17	114,8
Úrad vlády SR	23 174	8 072	26 453	26 608	155	100,0
Úrad podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu	5	0	0	5	5	130,0
Kancelária Ústavného súdu SR	10	12	12	13	1	57,7
Kancelária Najvyššieho súdu SR	26	10	10	15	5	92,0
Generálna prokuratúra SR	560	500	500	515	15	24,4
Najvyšší kontrolný úrad SR	41	20	9	10	1	100,6
Slovenská informačná služba	168	130	130	169	39	93,4
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	2 629	1 800	1 800	2 456	656	132,5
Ministerstvo obrany SR	5 268	9 047	6 893	6 980	87	122,7
Ministerstvo vnútra SR	87 508	132 475	106 401	107 402	1 001	111,8
Ministerstvo spravodlivosti SR	24 784	21 481	23 061	27 712	4 651	159,7
Ministerstvo financií SR	117 558	24 481	165 766	187 788	22 022	224,3
Ministerstvo životného prostredia SR	145 247	89 909	324 740	325 798	1 058	70,9
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	54 280	40 817	36 774	38 466	1 692	117,0
Ministerstvo zdravotníctva SR	31 798	37 392	36 553	37 196	643	125,6
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	182 534	221 317	226 875	229 341	2 466	54,6
Ministerstvo kultúry SR	2 539	1 500	1 371	1 387	16	147,5
Ministerstvo hospodárstva SR	130 719	211 968	191 703	192 766	1 063	121,6
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	661 856	897 779	804 142	804 512	370	157,8
Ministerstvo dopravy a výstavby SR	346 202	14 438	545 111	546 444	1 333	59,4
Úrad geodézie, kartografie a katastra SR	404	200	200	240	40	7,4
Štatistický úrad SR	1 246	120	91	92	1	297,0
Úrad pre verejné obstarávanie	662	500	500	1 966	1 466	102,1
Úrad pre reguláciu sieťových odvetví	238	1 000	240	243	3	103,6
Úrad jadrového dozoru SR	8 962	8 696	8 696	9 286	590	98,9
Úrad priemyselného vlastníctva SR	3 252	3 200	3 200	3 216	16	101,2
Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo	1 122	1 000	1 000	1 135	135	26,2
Protimonopolný úrad SR	20 805	200	200	5 458	5 258	88,9
Národný bezpečnostný úrad SR	36	22	23	32	9	563,9
Správa štátnych hmotných rezerv SR	700	600	1 005	3 947	2 942	105,5
Všeobecná pokladničná správa	12 153 111	12 251 119	12 251 119	12 815 983	564 864	41,6
Slovenská akadémia vied	5 083	1 710	2 114	2 116	2	100,0
Kancelária súdnej rady SR	1	0	0	1	1	109,8

Zdroj: MF SR

Tabuľka 5: Výdavky podľa kapitol ŠR na hotovostnej báze za roky 2017 a 2018

Ukazovateľ (v tis. eur)	Skutočnosť 2017	Rozpočet 2018		Skutočnosť 2018	Rozdiel	Podiel
		schválený	upravený			
a	1	2	3	4	4-3	4/1*100
Kapitoly ŠR spolu	15 234 261	15 955 715	16 593 835	16 563 255	-30 580	108,7
Kancelária Národnej rady SR	29 933	39 682	32 652	32 522	-130	108,6
Kancelária prezidenta SR	5 936	4 749	5 579	5 573	-6	93,9
Úrad vlády SR	50 557	31 244	79 059	78 743	-316	155,8
Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu	22 308	3 096	29 362	28 991	-371	130,0
Kancelária Ústavného súdu SR	4 867	5 098	7 463	7 460	-3	153,3
Kancelária Najvyššieho súdu SR	12 673	15 364	13 646	13 646	0	107,7
Generálna prokuratúra SR	97 202	98 895	101 257	99 805	-1 452	102,7
Najvyšší kontrolný úrad SR	10 161	10 736	11 166	11 003	-163	108,3
Slovenská informačná služba	52 659	52 998	66 472	66 471	-1	126,2
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	153 620	119 354	165 778	165 322	-456	107,6
Ministerstvo obrany SR	930 641	1 082 079	1 095 655	1 095 429	-226	117,7
Ministerstvo vnútra SR	2 470 968	2 400 902	2 723 995	2 723 917	-78	110,2
Ministerstvo spravodlivosti SR	406 912	400 006	451 361	451 312	-49	110,9
Ministerstvo financií SR	465 108	364 404	496 680	496 043	-637	106,7
Ministerstvo životného prostredia SR	256 231	193 159	449 626	449 594	-32	175,5
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	1 233 370	1 363 929	1 267 431	1 265 895	-1 536	102,6
Ministerstvo zdravotníctva SR	1 410 439	1 396 250	1 374 452	1 371 498	-2 954	97,2
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	2 185 926	2 341 250	2 332 618	2 331 679	-939	106,7
Ministerstvo kultúry SR	247 163	280 160	284 139	284 037	-102	114,9
Ministerstvo hospodárstva SR	154 314	256 050	280 868	280 620	-248	181,8
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	843 575	1 100 869	1 049 780	1 049 296	-484	124,4
Ministerstvo dopravy a výstavby SR	1 727 538	1 176 185	1 966 973	1 966 783	-190	113,8
Úrad geodézie, kartografie a katastra SR	26 575	22 044	19 401	18 868	-533	71,0
Štatistický úrad SR	24 831	22 056	25 614	25 527	-87	102,8
Úrad pre verejné obstarávanie	8 101	7 548	9 337	9 150	-187	112,9
Úrad pre reguláciu sieťových odvetví	3 798	4 567	4 646	4 646	0	122,3
Úrad jadrového dozoru SR	8 451	8 869	8 963	8 702	-261	103,0
Úrad priemyselného vlastníctva SR	6 465	3 444	3 829	3 828	-1	59,2
Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR	4 523	5 118	5 243	5 237	-6	115,8
Protimonopolný úrad SR	2 782	2 788	3 044	3 043	-1	109,4
Národný bezpečnostný úrad	14 990	9 051	12 077	11 698	-379	78,0
Správa štátnych hmotných rezerv SR	16 355	9 854	13 262	13 261	-1	81,1
Všeobecná pokladničná správa	2 274 479	3 056 034	2 131 039	2 112 288	-18 751	92,9
Slovenská akadémia vied	69 938	67 103	70 375	70 375	0	100,6
Kancelária súdnej rady SR	872	781	994	993	-1	113,9

Zdroj: MF SR